من توکل علی الله فهو حسبه

بعون ایزد متعال و مددگاری او به اہمال نسخه صحیحه بعدک الفوائد مشهوره

عوامل

در کانپور محله پٹکاپور بتاریخ چهارم ربیع الثانی ۱۳ سنه ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم

أَشرعُ بحمدِ محمودٍ الذي أعطانا أنحاءَ الآلاءِ والنِّعَمِ وأسالَ إلينا بأنعامِ الرحيمِ

شروع میکنم بستایش ستوده که داده ما را اقسام نعمتهای ظاهر و باطن را و جاری ساخت بسوی ما چشمهای بخشش و کرم

الكريمِ الذي خلقنا وهيّأ لنا الأغذيةَ اللذيذةَ الكثيرةَ ليذوقَ بها اللسانُ والأ

آنکه آفرید ما را و مهیا کرد برای ما غذاهای خوش مزه بسیار را تا بچشد از آن غذاها زبان و لباسها

النفيسةَ المتلوّنةَ ليتزيّنَ بها الأبدانُ ومعهما القصورَ الرفيعةَ الو

پاکیزه رنگارنگ را تا زینت یابند از آن لباسها بدنها و با آن هردو کوشکهای بلند کشاده برای

السكونةِ والارتياحِ والحدائقَ المتنضّرةَ المخضرّةَ لادراكِ العيونِ وتفرّجِ

سکونت و آرام و نیز مهیا ساخت باغهای تر و تازه برای مهربانی چشمها

أغنياءَ بإعطاءِ النقودِ لقضاءِ الحاجاتِ ومنه الأمن من الصّ

مالداران ببخشش نقدها برای کارسازی حاجتها

والآفاتِ في شرّفنا بتشريفِ العقلِ لحصولِ التفوّقِ على سائرِ المخلوقاتِ و

و آفتها ... برای حصول برتری ... بر تمام آفریدگان و

المشاركاتِ وجعلنا مميّزين بين المرارةِ والحلاوةِ بتوديعِ الحواسِّ المدركةِ

شریکان و گردانید ما را تمیز کننده در میان تلخی و شیرینی از سپردن حواس و قوت مدرکه

ثمّ أمرنا بعبادتهِ وفرضَ علينا تأديةَ الصومِ والصلوةِ ونبّهنا بإرسالِ الرسُلِ

پس حکم کرد ما را بعبادت خود و مقرر ساخت بر ما گذاردن روزه و نماز و آگاه کرد ما را بفرستادن پیغامبر

عن فوائدِ الحيوةِ والمماتِ فأحمدُهُ حمداً كثيراً وافياً خارجاً عن حدِّ التقريرِ

از فائده های زندگانی و مرگ پس شکر میکنم آن خدا را شکر کردنی بسیار و تمام بیرون از حد بیان

وأشكرهُ شكراً مفرطاً موفوراً متجاوزاً عن حصرِ التحريرِ هو اللهُ العزيزُ القديرُ

و سپاس میکنم سپاس کردنی از اندازه بیرون ... از گنجیدن در احاطه نوشتن اوست خدای غالب توانا

الغفورُ الرحيمُ هو اللهُ الخبيرُ البصيرُ السميعُ العليمُ هو الذي أحسنَ

بخشنده مهربان اوست خدای خبردار بینا شنوا دانا اوست خدای که احسان

إلينا إحساناً غير محصورٍ ومنّ علينا بامتنانٍ موفورٍ لا إله إلا هو المعبود

بسوی ما احسان کرد بی نهایت و منت نهاد بر ما منت بسیار نیست معبودی مگر آن پرستیده

المسجود ليس لقائه الدائم الأعظم العزيز الحميد المحمود هو محسن منعم

سجده کرده شده و نیست قائم همیشه مگر او ست غالب ستوده ستوده شده او ست احسان کننده نعمت دهنده

رحيم بكل حالٍ ونحن المجرمون المذنبون النادمون بقبح الأعمال هو سلطان

مهربان بهر حال و ما گنهکاران عاصیان پشیمان هستیم به بدی اعمال آن پادشاه

أكبر السلاطين مالك الأرض والسماء ونحن عباده أحقر وقابلون للعدم

بزرگترین پادشاهان مالک زمین و آسمان هست و ما بندگان حقیرترین بندگانیم قبول کنندگان نیست و نابود شدن

والفناء وما أدّينا شكر عشرٍ من عشر ألوف إحسانه بساعةٍ من الساعات

و نکردیم سپاس ده حصه از ده هزار احسانهایش در ساعتی از ساعات روز و شب

أبداً بعنا بضاعات السعادات بصرف الأوقات في الضلالات لا سبيل المغفرة

فروختیم ما بضاعتهای نیکبختی را به گذاردن وقتها در گمراهی نیست راهی برای بخشش

ذنوبنا يوم الجزاء ... باعث على عفو جرائمنا غير إعطافه إنا نتوسّل

گناهان ما روز قیامت ... سبب بخشش عصیان ما سوای مهربانی ... ما توسل داریم

بالملائكة المتنوعة عند أنفسنا ... بمكافأة الأعمال التي تنسب

به ملائکهای گوناگون ... پاداش اعمالیکه نسبت کرده شده اند بسوی ما

إلينا نظر التدقيق يا مولاي أنت كريم جليل ... أنت حليم ولطفك جزيل لا ملاذ

نظر تامل ای مولای من ... بزرگ ... و لطف تو بسیار ... پناهی

غيرك ... في الحياة و... ولا مفرّ في عتباتك في الدنيا والعقبى ... أحسن ...

بجز درگاه تو در حیات و ممات و جای گریختن سوای آستانه تو در دنیا و آخرت ... نیک ...

لأصحاب الخطاء لأنك أنت اللائق بإجابة الدعاء والتضرع ...

برای صاحبان قصور سوای اینکه تو لایق هستی برای قبول دعا و زاری ... بارگاه تو ...

لأن عندك أصحاب القصور عند العذر مستحقة للصفح والعطاء ... سبحانك يا من ...

تحقیق نزد تو صاحبان قصور وقت عذر ... سزاوار درگذر و بخشش ... پاکی است ترا ...

... سبحانك يا من جعل الليل لباساً لا تحسب أوصافك ...

... پاکی است ترا ای آنکه گردانید شب را پرده ... شمار کرده نمیشود وصفهای تو ...

نعت بزبان کی کوت توفیق وادسر توقوق نی سزاوار اول قوتلوق جناب ایرور کیم

بہت بندگی اور بہت غلامی کے لایق وہ مبارک جناب ہے کہ اوسکو

انی تنکری تعالی اوزی ساوچی قیلدی و بارچه فاضل لار و ادرکا کیشی لارنی انی امتی قیلدی

خدای بہتر نے اپنا پیغمبر کیا اور تمام فاضلوں اور عالموں اور آدمیوں کو اوسکے امت کیا

سبحان الله اول اولوغ حضرت غه کوز کوزلیام کیم سنی هدایت تینک یول کورگوچی ایرور سعادت

سبحان اللہ اوس بزرگ درگاہ کا دیکھنے والا ہوں کہ ہدایت کے راہ کا دکھلانے والا ہے اور سعادت کے

لیوت نی خضر و رهبرنی کیم تینک سوسولیقی نی ازل قیلکوچی دورانی روان تقریر بارسر کلیم عرب

منزل کا خضر اور پیشوا کہ تشنگی کے دریا سخن ور کو بنیاد الاہی او سکے روان تقریر ہے اور جو کچھ کہ عرب

نی اولوغ فصیح و بلیغ تاییل سیر قیلدی انی تحریر بار کیشی لارنی کونکل لارینینک بزم شکانن نورانی لوکب

کی شیرین سخنوں اور بلیغوں کو بیزبان اوسکے تقریر نے آدمیوں کی دلوں کی محفل میں نور کے شمع

انی معرفت بالیق ایلادی کونکل لارنی راحت و باغیر لارنی طراوت انی سوزن لیقی ... ایلادی لوج

اوسکے معرفت نے روشن کئے اور ... کو راحت اور جگرونکو طراوت ... نے بخشی

لوک کیم یا پچه ... لاردین فیح ایرور انی رفعت قدر کوریب ... غه کیچه و ... لار یاس

آسمان کہ تمام چیزوں سے بلند ہیں اوسکے رفعت ... دیکھ کر اپنے پستے پر رات بین ستاروں کی آنسو روتے ہیں

لاردین مشعلار ... قو باش ... کیم یا پچه یارقیق لیق لار ... یوغیراق یارانی لین نینک

روشنی اور ... آفتاب اور ... ماہتاب کہ تمام روشنیوں سے روشن ترین اوسکے پیشانی کے

نورانی قولوقی ایستار طوبی اوچ باغ بهشت ... اوشول ایچون سرعت ... باق عه قادرایرور حوض کوثر

نور کی غلامی چاہتے ہیں طوبی بہشت کی باغ میں اسواسطے ... کے پینے میں قادر ہے اور حوض کوثر

و سلسبیل آبی وضو قیلماق ایچون تولهتور بلبل ... منبر غه انی ثنا خطبه او قوماق ایچون

اور سلسبیل اوسکے وضو کرنے کے واسطے ... بلبل شاخ کی منبر میں اوسکے ثنا کی خطبے پڑھنی کے واسطے

چیچاک نینک عمامه نی ایتاکوچی درور و سرو ... نینک ... مان ... قمری تیلیه قیلکوچی نوز

پھول کی عمامہ کو چاہنے والی ہے اور سرو ... کے قد کے دیکھنے سے ... پرواز کرنے والا ہے اور

نسترن و نسرین ایچیر دانی خلق نینک شمیم ایرور ... انکه ... لارنی ... لار نینک

نسترن اور نسرین میں اوسکی خلق کی شمیم ہے اور اوسکے رکاب کی سوار ہونی والوں کے منزل کے

گرد وی آت نسیم دور او شعول والا جناب باز کسیم باز چه بدعت و ظلم خرمن لا رلی انی ذوالفقار
گرد کا کہوٹا ر نسیم ہی وہ بہتر جناب ہی تمام بدعت اور ظلم کے خرمنوں کو اوسکے ذوالفقار کے
برق کو تندور وئی کفر یوں نیک قرلغو لیقی لی ہدایت نینگ شعل نی تا لق اوچور دا ایزی لی اوتدی
برق نی جلایا۔ اور کفر کی راہ کی تاریکی کو اوسکی ہدایت کے شعل کی روشنی سے اوٹھا یا خدا نی اوسکو اپنے
آبلکری تیلا ندی خدا نی اوزی حبیب حبیب قوا ندی اوکوک نینگ شقفی او شول آخچون معراج کیچہ سی حسن تن
پاس بلایا اور اوسکو اپنا حبیب کہکر خوش ہوا آسمان کی چہتیں اوسکے واسطے معراج کی رات میں پاٹ
بولدی کتہ کتہ باغی لار نی نخوت بو قدر بدین خجالت سا ری آغچیدہ غرق بولدی انی براق آت
ہوئیں ٹکڑے ٹکڑے ہی باغیوں کے نخوت اوسکے قدر سے خجالت کی دریا میں غرق ہوئی اوسکا براق گھوڑا
دور دوانی قبیز قول اید ور **نظم** رسالت کوک نی بلدوز دور محمد جہان قیلدی تشنی دین محمد
ہے اور اوسکا بنہ غلام ہے اچہری کی آسمان کا ستارہ ہی محمد جہانکی روشنی سی ہی محمد
قرا نکیلو بیکلیب یو جہان باری لیک بو او دیدہ اول شاہ زمان بار **منقبت** در دہر بعدہم ولایت و
اندہیری گہر کے مانند یہ جہان ہی شمع اس گھر میں وہ شاہ زمان ہی ۱۲
امامت ولائی اوزرہ بہج سعادت و ہدایت افواج ساطعہ مشکلات بلندی و ثمر واقبار لامعہ ذرات ارجمندی
پاک گہر ہی مشابیح لالہ ادرین فضل و مشرقی لوافیت مشرقہ مضبوط بر واتمنان آقطاف معلقہ او درخ حدتعیہ رضا و تسلیم
ولشمارہ نہ شعب تجیرہ صبر جمیل عظیم الاخلاق اصباح حق شناسی و بیداری و روائح انوار خدا پرستی و شب بیدار ترنم
آلنوز آبدہ جہان متعالیہ اقفال حصول مرادات جہان سقوف اصابت استواری دعایم سلسلہ حسنات
دپایداری فصوص خواتم نام پنجم شعارک فیروزہ ابد و کرم ولواتح خدد حسن شمیم و علوم
مشات مسالک حق و یقین ہدایت سبل دین جناب کرامت آب حضرت امیر المومنین امام المتقین علی مرتضی مدد سی
مصطفی علیہ الصلوۃ والسلام وآلہ اطہار و اولاد ابرار واحباب الاکرام او ینکا احیاد نوا بہر خیر و سعادت و ہشاق شہدا
عفت صداقت نعقود جواہر سینیہ تحسین نیت و قلائد فلاز بیہ صفا طینت ایشان نو نافیہ و مصابیح منتشرہ و بادرات اتا قرآن
طویلہ صیانت متانت مشاطہ عنایت ایشان و جوہ خراید رواج نافتہ عرض ساوین شوامی عفاریت عقیدہ او شان
قابل تعبیر سا حدیث تابع اعتصاب حبتلہ ایشان بندہ رکابی بیہ کبر و نخوت لغات اغلوطہ قبول او امر حقیقت حلقہ سہو
مدور سباح دست سعی ایشان سمودہ سزا و اخطاب تیطہیر تطہیرا از جناب کبریا می بیانند و شایان حدیث انا حرب لمن
حاربکم اشند بیان سو ال ایشان مستند حکومت مجلس امینت مانوس ایشان رونق تازہ و ظہور معجزات و کرامات ایشان قدر و قیمت
ایشان تا رتش بی اندازہ و نساط مہر و مشتری افراد ابتہاج ازبار مکرر اعانت مر ساپرور عیسی نہاد ایشان داشتہ مسعود طرب ابدی
از منتظر حشر ایشان شاہ بینا دایشان سپہر کواکب نیاید نجات و جہان در سپہر امامان خضر راہ قصور جنات **نظم** مرمینا
از بستان و بوانہ بیہا تازہ و تجدید و نشر او زنیان معنی روشنی ایمان ہو سنجاعت بہر ور از زور ایشان ✱

تعریف صحابہ پہلا اور جنبلی اور ربوبیا اور سبط حکمی پہول کے باغ آدب و سیاست کی رونق ہونگی یہ اصحاب عالی جناب
ہین کہ جنکا اطاعت بالیدگی کی روئیدگی بانعان نہین الا خداہ اور صبا اور شمال وہ نسیم اور سبط حکمی اور بہار لیکن یکہ چمن خاطر کو
لہلہا دیا اونکی محبت ہے کہ جنہین پیغمبر نے اپنا احباب کیا جہانتک کہ وہ ہین ترقی رونق ملت کی چہچہی یا اونکی وہ حدائے
بنانی والی ہین اور جتنی درخت کہ زمین ہی رواج احکام شریعت کی اونکی اونکی وہ جڑ جمانے والی ہین اگر گل اور ثمر
کسطرح گل اور ثمر و پنچیر و سعادت کے عاشق نہتے تو کیون ہوا انکی زمزمون لہنے مواعظ کی سامعین کے انکو سونگہتی انکی
کانکو سنگہاتے اور اگر نہر کے پانی کے مانند کیا رہنمائین حق اور انصاف کے روان نہتے تو کیون تماشائیون کی آنکہون کے
اس سیری یعنی زیارت سے اونکی آنکہونکو ٹھنڈک پہونچاتی اگر وہ مستحق علو رتبت کے نہوتی تو کیون نسیم سحری کیطرح عنایت
ایزدی اونکی ترقی مدارج کی گلزار کو کہلاتی اور جو وہ پر بال ہوتی تو کیون خلقت خدا کی اونکی قبول اطاعت سے
پوری اپنی نیک خاطر مین تہلاتی اونکی سعی کی تشبیہ سے جب خار زار شک کو جڑ سے صاف کیا تب اہل ایک کا پاؤن
اونکی راہ مین پڑا اور جب اونکی ضلالت کی بہلیون فی بدعت کی گرہون اور نالون کو بالکل بہر دیا تب سبکا قدم
ثبات و یقین او رس مین پڑا اگر اونکی قدم میدان اطاعت مین ہین تب آگی شہ پر سے تو نشانیان نہال [illegible]
السابقون حضرت حق سے ہوتی اور زبان رسول سے کسو سطے اصحابی کالنجوم کہی جاتی اگر اپنی مشعل
سعی کی روشنی سے ظلمت کفر کو نکہوتی پہولے اگر نصب اونکی [illegible] کی چہرہ [illegible] صدایت اگر باقی
تو مراعات گستر [illegible] اور سنت پیغمبر کے دنیا و دین مین **نظم** وہ ہین معدن عقل و علم و کمال * وہ ہین منبع بخشش
بیزوال * جہان اونکی ہی عدل و احسان سے [illegible] صف جیسے مہر و سلطان سے پر * **آغاز مدعا** اما بعد فقیر
پرتقصیر خواجہ امام الدین معروف **بخواجہ امامی** غازہ طراز چہرہ شاہدان [illegible] کہ چون این خاکسار بعقیدت [illegible]
شرف سعادت تلمذ حضرت پیر و مرشد برحق مسجود طائفہ جمہور مطلق قبلہ قبلہ پرستان و کعبہ ارباب ایمان جناب **مرزا**
محمد حسن متخلص بقتیل بسط اللہ ظلال افاداتہ علی رؤس المسترشدین الی الزمان الطویل و تحریر نثر روزی گردید اکثر
رقعات کوچک و طویل چکیدہ خامہ اعجاز شمامہ ملازمان ممدوح مشتمل انتخاب از فصاحت سیاق عبارات و فواید اصطلاحات
و تعلیم طریق وصل پیوند الفاظ و فقرات و حسن و قبح ترکیبات و اجتنابات از اغلاط و دیگر مدرجات و تحفظ مقام نشست
برخاست اصطلاحات و محاورات کہ متمسک سیاقیدن ناقصان بپایہ کاملان ضبط این مدارج فوائد شد سمع و نگہ
حالات زمانہ و حکایات ہر کانہ و استفسار بعضی کاتب و جواب بعضی مطالب سیر سپہر گاہ بعد حصول فراغ [illegible]
ضرورت سیر روزگار روانگی نواح مغرب صلوت ثابت و چند سال بدر بیرا بشدہ بقیام مضافات ضلع آگرہ و [illegible]
حیطۂ طویل محتوی بر آداب مربار و تالیف اصحاب [illegible] کار و طریقہ تلاش معاش و دیگر لوازم و ضروریات و [illegible] صفات
تمیزی و فرائد صبوری و درستی عزیمت و استقلال طبیعت کہ دلیل راہ تہذیب اخلاق و [illegible] است در آفاق [illegible]
گفت باو دیگر وقایع غریبہ و سوانح عجیبہ حکایات موافق مقام و متحیات نیک بنام قدر افزایی ساعات [illegible]
بود و کرامت آمود میشد از انجا کہ این بی سر و پا از ابتدای [illegible] و صول ہر رقعہ کوچک و خط طویل [illegible] ایشان [illegible]

سورهٔ اخلاص و سورهٔ رحمان شمرده بقصد ترتیب نسخهٔ نیاز جان نگاه ... است و هنگامیکه نوبت بپرسیدن یک جزو دوازده رسید شوق
خاطر بتجدید مطالعه تکرار استفاده و تکلیف صاف کردن آن اجزای ساده نمود مگر بسبب بعض موانع چند مدت ... دست این
آرزو حائل گردید خوشبختانه حصول بگزیده نسخه شوق ... در سنهٔ ... هزار و دو صد و ... هجری بعهد حکومت
تاج الامرا اشرف الوزرا ... دارا دربان ... الدوله ... الملک **نواب غازی الدین حیدر خان بهادر**
شهامت جنگ دام اقباله و زاد اجلاله که بزرگ و کوچک ... ظل عاطفتش ... و ... بیان ... الطیبان از
رنج ... بر کران ... این ... فراغت دست داد ... کتاب ... رقعات ...
ترکی و فارسی هندی نتیجه طبع جناب ممدوح مشغول ... المقاصد ... رعایت این ... الاهل
بکار رفت یعنی حمد بزبان عرب و نعت بزبان اتراک و منقبت بزبان فارسی و تعریف بزبان هند با التمام نظم ... تحریر
پذیرفت و نظر بر فوائد مندرجه مکاتیب نام نسخه **معدن الفوائد** قرار یافت تا طالبان فن مطالعه آن فائده ... و
و دعای خیری در حق این کمتر زبان آرند **آغاز مکاتیب رقعهٔ اول** سرآمد خواجگان عالیشان ...
... باعث نشان سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق لقای شریف که ... تحریر ... را ...
شاید ... فشاری ... پوشیده نماند که تا امروز ... دولت ... دام اقباله ...
زمین ... استقامت ... دولت آنصاحب مشغول ... بیست و یکم ربیع الاول اینجا رسیده بودیم و اگر
از طرف آب ... مسافت ... بیست ... حساب کرده آید ... ربیع الاول ...
گذشته تا چهارم ربیع الثانی که امروز ... شمار ... گوش ... شهر حال ...
نشان ... تاریخ ... بخدمت والد ... نوشته بودم ... رسیده ...
می آید ... مکتوب ... راجه بلاس سنگه برادر راجه نواز سنگه متوفی که عامل
این پرگنه بود ... و شتر سواران چار طرف ... رسیدن آن وادی ... رفته اند و ... چه شود
تا وقتیکه ... انتظام ... ضلع صورت نمی بندد ... آفتاب گرم ... خیمه ... کند ... اخبار
تازه اینست که ... سنگه نام ... بود که ... عامل سرکار ...
باطن ... اسیر ... قطاع الطریق ... صاحب ... شده ... مشغول
تماشای رقص ... گران بود ... سواران ... اسپ ... رسیدند ...
گرفتار کرده آوردند طرفه اینست که ...
... سواران ... رسیدند ... گریز کرده ...
گریزند ... متوجه ... شده ... وقت شب ...
از اطراف ... رسیده ... سیر ...
... خیریت ... حضور ... صاحب ... سلام ... که

رقعه ۲۰ نور چشمن ... پاسخ و صاد حضور ما است هم مصاحب هم آفتاب تمام روز باقی می‌نشینم سایش بعد بسیار سخت الحمد

و گلگونه عارض فتوت سلمکم الله تعالی لفافه خطوط دیروز که با تمه بهم شمر حال بود و مطالعه آمد بسیار بجا گردید که از حکم حضور

عمل کردید بنا بر آفرین سلیقه و شعور شما باید کرد حقی بزرگان شما ... صاحب شکوه باید بنبود و همت و نیت و حق بجانب

این صاحبان است که علاوه دوران شان این معنی است که فرزندان ایشان اطاعت کنند لیکن ... این اطاعت با صل انقیاد حکم حضور است

با حال ... سر کار انحراف یعنی بعینه انحراف از حکم و لیست ... حالا از حضور ارشاد شده همه بجا آرید این بنابت در صحبت

شما است البته و چند از کار تحصیلداری کار خواهید دید روز که چهار شنبه بود از خدمت خانصاحب مرخص شده هم زبانی

آدم خود دریافت کردم که اسباب خانصاحب روانه شده بود خود برای رخصت به خانه رفته بود و شاید که امروز

برآمده خود هم روانه شده یعنی پیروز که پنجشنبه و تاریخ پانزدهم بود خانصاحب بالخیر از لکهنو روانه برکیه شدند دیگر آنکه من

اینوقت تنگ فرصتم از این سبب بهمین اکتفا ورزیده شد بعد از این خط طویل خواهد رسید از تفصیلات حضور چه

عجب که بوقت روانگی خود سرحال که بدولت اقبال تشریف آوردند شما نیز در رکاب خود سرفراز فرمایند زیاده حسرت رقعه ۳۰

الفصاحت وزیر الرشاد سلمکم الله تعالی عنایت نامه الماجد شما میر یوسف علیخان از دعاست خاص حضور رسید چون

عبارتش عربیست معلوم نیست که مطالب حالی شما شد یا نشده عربی آن چندان متعلق نبود لیکن غور نکرده باشید و الا از

اکثر جا معلوم میشد انشاء الله العزیز بعد یاد کردن رساله قانون محمد و شما نیز عبارت عربی خوب میخواهید نوشت

تحصیل معلوم نیست که از یاد گرفتن ابواب منشعب فراغت شد یا چیزی بعد از ابواب مصادر مست و قتیکه مصادر یاد شود

از حرف معلمین پرسیده باشید یا مانند نحو آن هم زود تر یاد خواهید گرفت قاضی صاحب حقوق حقوق تعاهد میرزا اشرف نوشته بودند البته

سوای کید و عیب صفات حمیده هم دارند دیگر از اخبار تازه شکایت پر رحمیه که پنجم و پنجم است ضیافت جناب عاد ... سرکار مرشد زاده

خود را قرار دیده لیکن صحبت هم تشریف خواهند آورد و چاشت کرده مرخص خواهند شد ... کیفیتی که دل منجمد است ... باشد

از حضور شما از حکم رسیده بود و ... که از نوع دیگر اول روز تشریف می‌آرند ... یک پاس روز برآمده ... جناب عالی

متصل تعلیم ... وقت رسیده باشید چون اینجا هم خانه شما است تماشا چه موقوفست یکجا نشسته اختلاط خواهیم کرد و شما را

خواهیم طلبید آغا صادق صاحب و میرزا ابوالحسن صاحب خیلی می‌خواهند که این بار بکربلا باید رفت و سوای ایشان میرزا احمد داماد

ایشان الحمد خانصاحب چند بار گفته است که من کربلا رفته ام خانصاحب هم گفته اند که یکبار این همراه خود ببرید پس حال

صاحبان از حضور رخصت طلب خواهیم کرد اگر عرض من پذیرا شد سیر در آید الا مجبوریست و باعث این همه تردد در رخصت آمدن

جناب عالی به رفع جمعیت هر چند من خود از این چیزها امن رسیده میباشم لیکن حاکم که چنین امور متعلق بسوای من دارند زیاده

انفعال اگر مناسب نمی شما را تعلیم و الاخیر رقعه کوکب برج فخر و سعادت دایمین بهار گلستان اهلیت و شادت گوهر فیمت

صدف قابلیت نامه دلربا که ... شما اکنون از رشد فصاحت و خوش بیانی فارس مضمار انشاپردازی گشته المحبین معرکه نظم و نثر ... کی با

و آوارش ... انشا ... احسن صحبت آموز طوطیان شیرین مقال ... خوش کلامی از و بهرا اندوزی یعنی سکه آن ...

نکو نامی در نکیسه ... مقصود تحصیل سرانجامی ... معارج بلند مقامی خواجه محمد امامی سلمه الله تعالی آمد

۱ ۱۲ ... دو ... نی ... بها ... ۱۲ ... ۱۳ ... ۱۲ ... بجانب کرسی ۱ ... طعام چاشت ... ۱۲ ...

الحمد لله که از بیشا کلک عنبر سلک شاد و بلبستان تسوید عبارت آرا روز مره اهل مکان معنیان بلاغت نشان باغ و بهار عبارت آرایان و
کار خود یکانه از نرگس شهلای این بوستان تا گل خندیده فرق [illegible] کرده اند کما ینبغی سیباره و تردستی طبیعت آن گلگل سبد
کمال و شگوفه نوبهار فضل بیزوال از دمانیدن ادراج فقرات دلنشین و شگفانیدن یاسمین تنوعه مضامین نگین زمین
صفحه قرطاس ماننده سحاب آذری آبی بیرنگی کاری آرد و آفرین صد آفرین حالا صلاح فقیر حقیقت که تحریر عبارات
رنگین بسیج سفید ابر روشنی کاشا لعل خون جگر که مداد ازو گرفته یکجا نمود و کاغذ ساده را رشک ورق مرصع
چیدن سازند و شناوران دریای این صناعت را که بی مدد کشتی و ملاح این بحر تا آن سر رفته اند به لجه حیرت
درآرند بلکه با قامت کوتاه می باید که قطع این پیشه رنگ گاه بلاغت را که بر بلندی قد نازان بوده و راه رفتن جو دریا
ببینند به رنگ سرکش روان قلمی نیاورد آرند و [illegible] دستگاهان لشکر عدیم البدلی را که پیوسته بر خود می چیدند [illegible]
غیرت بر جگر گذارند لیکن تا [illegible] یاران آشنای مصنوعات کو لطیفه اللغه نکره و چکیدن شیره جان [illegible]
فقرات حلاوت آمیز از نی خامه جاده [illegible] والسنه عرفان لذت شربت مدح نواز مضامین طرب انگیز
ارائی [illegible] خاص که [illegible] احوال او نگاشته اند [illegible] معدن طلای احمر [illegible] بنام
نو[illegible] رند و امیدواران جان [illegible] رسیده را [illegible] دگانش که مزه آن [illegible] عمر دوباره می چشند آشنا نموده
سمت تحریر برنگارند لازم که جواب این قصه بر طبق تمنای منتظران بهمین نسق تحریر نمایند و از مطالعه آن
ابواب بهجت و شادمانی بر روی احبا بکشایند رقعه خواجه خواجگان ذوالمجد و العلا [illegible] بلاغت
[illegible] سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق فیکه ما فوق آن متصور نباشد واضح باد که مکتوب دلنواز [illegible] بیت
و یکم شهر حال صحبت آدم جالینوس زمان بقراط دوران حکیم الحکما خواجه محمد خان صاحب رسید و نشاط بر
نشاط [illegible] صاحب من [illegible] فهم [illegible] که شما نوشته [illegible] بیگی و خط صاحب [illegible] دست
در ڈاک [illegible] ڈاک فرستادم [illegible] خانه تاج الدین حسین خان نوشته
با ایشان [illegible] غلام حسین خان صاحب [illegible] معلوم نیست که [illegible]
[illegible] لیکن [illegible] آدم خان صاحب [illegible] خط نرسانید
[illegible]
احوال دربار نوشته بودم خدا داند [illegible]
که خواجه پادشاه خان [illegible] ثانی [illegible]
خود بدو تبسم کرده فرمودند که من با ایشان [illegible] رمضان [illegible] گفت که حالا معلوم شد [illegible] ارشاد شد
استغفرالله [illegible] ایشان با من علاقه روحانی دارند و من هم با ایشان همین علاقه دارم
[illegible] خواجه پادشاه خان [illegible] پیدا [illegible] از فتوت و مروت [illegible]
[illegible] کلام و اکل حلال هرچه گویند [illegible] ایشان [illegible] مثل ایشان

یک کس با این صفات بهم رسید از ان [illegible] ذکر خواجه محمود خان صاحب و ذکر خواجه وزیر خان صاحب و بخشی صاحب و قاضی صاحب
و خواجه محمود مرحوم [illegible] ارشاد شد که خاندان ایشان مثل آفتاب روشن و رخشنده است و من بزرگ و کوچک این خاندان را می
دانم من بعد [illegible] جناب قبله و کعبه به تبدیل رنگ ایشان در آن حال یعنی گاهی سرخ شدن و گاهی زرد شدن
و گاهی کبود شدن بیان کرده عرض نمودند که هیچ تماشائی بازیها بهم رسید باز ارشاد شد که این تبدیل لون هم از سبب [illegible]
و دیانت است زیاده خیریت این گفتگو او منزل [illegible] تا شهر کلپی اتفاق افتاده رقعه ۶ ضمیران بهارستان
[illegible] اطال الله بقائکم بعد اشتیاق مخفی نماند که در [illegible] شهر حال روز شنبه مکتوب شما در جواب نوشته فقیر
[illegible] تاریخ [illegible] غلام حسینی الصاحب نبشته بود رسیده مسرور ساخت از عبارت آنخط بسیار حظ بردم از اول
تا آخر عبارت آن همه چسپ و درست و لائق پسند اهل زبان بود دست آفرین صد آفرین در یک عبارت قدر [illegible]
در صحت محاوره بخاطر من رسیده بود چون تامل نظر کردم آن هم غلط کرده بودم شما همه خوب نوشته بودید
از روز یکه از مقام [illegible] روانه شده ایم الی یومنا هذا سه قطعه [illegible] صاحب روانه شده اند و تا پیشتر [illegible]
[illegible] در داک ملفوف خط خانگی [illegible] خان صاحب [illegible] از میر محمد تقی صاحب گرفته باشید و خط [illegible]
مصاحب علی صاحب خواهند رسانید جناب [illegible] صاحب ممدوح از بنارس اراده فیض آباد کرده بودند چون [illegible] مسافران
دریافت نمودند که در راه بنارس و فیض آباد [illegible] مسافران [illegible] قریب بود [illegible] مستقیم [illegible] آمده
و دو کوچ [illegible] تاج الدین حسین خان صاحب همراه ما بوده اند از جهت اختصار کوچ فوج [illegible] جناب [illegible]
پیشتر شده [illegible] پیش از ما انجا خواهند رسید و خط سوم همین خط امروز است که بتاریخ بیست و دوم [illegible]
نوشته [illegible] در داک انگریزی ملفوف خط غلام حسین خان صاحب روانه خواهد شد [illegible]
ست که تا خط [illegible] رسیده با جواب [illegible] شد یا فرصت تحریر [illegible] یا از راه [illegible] نوشته اند [illegible]
[illegible] که [illegible] است [illegible] نمی گذارد [illegible] خط فقیر [illegible] طلب [illegible] جواب گرفته
[illegible] تحصیل معاش و خدمت والدین [illegible] بزرگان نوشته [illegible] توفیق رفیق گرداناد [illegible]
[illegible] بخصوص [illegible] اگر [illegible]
[illegible] لیکن آدمی را باید که از سعی باز نایستد [illegible]
داد یا بار آرد فهو المطلوب والا معذور [illegible] خواهد شد [illegible] همت [illegible] ملامت خواهد
بود الحاصل عزم درست با عقل صحیح شرط است همین انسان است که [illegible] و بعضی از [illegible]
[illegible] واجب است که اراده خود را تابع عقل سلیم داشته باشد یعنی
هر چه بکند بفرمان عقل بکند تا گرفتار دام ذلت و رسوائی نشود [illegible] نیک و بد [illegible]
[illegible] آفرین بر همت شما که [illegible] اراده بخاطر دارید خدا حامی و یاور شما باد [illegible]
[illegible] باختیار خداست بعقل اراده سلامت باشید [illegible] زیاده
[illegible] خواجه امام الدین سمرقندی سلمه الله [illegible] صاحب [illegible] احوال [illegible] دریافت [illegible]

بر کاغذ دیگر صاف خواهند کرد بعد از صاف کردن و ملاحظه من در آوردن نقل آن در مکتوب الیه روانه خواهند نمود و هم فردا می
آیم باین صورت که میرزا جعفر صاحب را خواهم دید چرا که از روز پنجشنبه تو شهر حال ایشان آمده اند پیدا هم مست شکوه گذارند و صفای
روز جمعه هم بر سر ایشان [illegible] هم دو صبح فرصت نشستی بخواسته بودم که این مهم را حواله جمعه آینده کنم لیکن دل بیتاب را [illegible] نشد زیرا که
طول ثانی خواهش ملاقات ایشان دل را دامنگیر بی اتفاقی خوب یافت الحال منزل ایشان بجای آیم و امروز از صبح جلسه
یاران بنده فقیر بود و محمد اکرام خان سپه سالار [illegible] جناب عالی و محمد کامل خان لاهوری و سید حسین خان آمده بودند آن هم
دو صاحب طعام را بنوشت رخصت شدند سید حسین خان نشسته اند دیگر خیریت رقعه سپهر رفعت نور
الله شموس اقبالکم بعد اشتیاق فراوان مخفی نماند که رقیمه بهشت طراز [illegible] که عبارتش روح امیر علی شیر نوائی تازه
کرد مستفید هم شهر حال رسید دل را بهجت تازه و روان را راحت بی اندازه ارزانی داشت درین محبت نامه از سبب تعجیل
بجای لفظ جائزه جاریه از قلم شما منتشر شده بود و در جناب والای شما گمان غلطی گذشت و خوب شد که معنی
خفقان تحبیر در آورده والا از خفقان شما اگر معنی مشهور مروج که خدا نکند می بود خیلی رنج برمی داشتم الحمد لله که
از آن خفقان که امیرزادهای نازک طبع نازپرور را [illegible] اند محفوظ هستید خدا همیشه [illegible] دارد و از مصر بودن
آن اقبال نشان به تحریر و مطالعه کتب کمال شگفتگی بخاطر رسید داد آفرین صد آفرین هر چه سکینید خوب کنید و برای
خود سکینید نه از بیکار خواهید جهان گمان نیست که تحصیل علم و کسب کمال سبب رسانیدن مبلغ خطیر است و نزد عقلا
از سر غلط [illegible] که از کسب فضائل تکمیل ذات و رفعت نفس مرکوز خاطر ارباب بصیرت می باشد و آنچه در خصوص رسیدن جواب
مکتوب از طرف والد ماجد خود نگاشته اند بنده فقیر ربط کلی با صداقت دارد الی حال بیرون نیست یا خط [illegible] ڈاک اگر به
تلف شد یا جواب آن از غفلت به کار خاصیت [illegible] پیدا کرد لیکن حیرانی من [illegible] که خط احدی در ڈاک
انگریزی تلف نشود و اگر مکتوب الیه که خطاب او است هم بجای حرکت کند که باز خط را ضایع نمی کنند با مکتوب الیه می رسد
اگر در بیان قرب و جوار [illegible] والا هر گوشه که نوشته است می رسد بخلاف ڈاک جناب عالی که همیشه در چهار خط
دو خط بیاد میرسند بالجمله انتظار رسیدن جواب اضطراب کلی دارم امروز خط دیگر بعد عصر روانه خواهم کرد درین قدر
مدت که اینجا وارد هم اگر جواب آید بصاحب [illegible] والا لکهنو خواهیم فهمید طول این سفر [illegible] و من این قدر
که بگویم از سفر تنگ آمده [illegible] ملکه از بی شغلی تر آمده ام و الا [illegible] لکهنو صحرای لق و دق [illegible] است
لیکن [illegible] امید حصول منفعتی باشد و الا [illegible] و احوال [illegible] اکمل
[illegible] اگر خواجه قاضی خان [illegible]
[illegible] خواهم شد [illegible]
[illegible] سلام [illegible]
رقعه ۹ [illegible] اشتیاق [illegible]
[illegible]

همین قدر کوچ شد پس فردا به سلطانپور میرسیم از اینجا بهر طرف که آب و دانه جلو کشید میرویم درین سفر سواری ما روکرده هم
و چهارپا دیگر از قسم بارکش رفته مرزا مهدی علی خان صاحبزاده که از مطبخ خاص محلست یکروز پیش از کوچ در فیض آباد
مخصوص پرشده روانه لکهنؤ گردیده بسبب مشهور شدن این که پنجه پنج سردار و بدست خاص بر دار کاکه آتش
رسید به کاره فصل خبر بحضور رسید و چون تحقیق از خود و شش پسید نام یکی از رفقای خود ظاهر کرد که من نزده ام
او زده است شاید او را به مبلغی راضی کرده باشد لیکن چون بحضور از اول [illegible] ریاست شده بود و تیغ او بریده
و از لشکر بیرون کردند پوشیده نماند که چند روز پیش ازین وکیل عامل سلطانپور را بر سوال و جوابی از لشکر رانده
بودند معلوم میشود که حالا خود باراده بودن چنین سرکشان گرفتن و تهدید و تنبیه اشرار داشتند و زمینداران ضلع میربند دیگر
ازینکه در مسوده دیگر که مهر و دستخط هست [illegible] شده وارد بهمین تنبیه رسید وصله اول که در ذکر [illegible] خیلی مختصر بود و در رقعه رقعها
که نوشته بود و احتیاج ترجمه ندارد الفاظش هم صافست هیچیک از آنها لغت نیست مگر دریافتن ترکیب این
قدری غور میخواهد شما بجای خود غور بکنید هر چه دریافت میشود آنرا حواله ذهن نمایید و آنچه نخواهید [illegible] خواهم فهمانید
اما رقعه دوم طویل بود و دست ترجمه آن درین کاغذ نگنجید ترجمه عبارتیکه باقیمانده بود به پارچه دیگر نوشته شده هر دو
کاغذ را ملاحظه نمایند بخوبی حالی خواهد شد و در رقعهای فارسی بعضی عبارتها که مشتمل بر ذکر مسئله علم ریاضی
البته فهم شما درست نخواهد آمد زیرا که من راه اختصار پیموده ام و شرح آن طول زیادی میخواهد انشاء الله القدیر [illegible] قوت
رسیدن فقیر آسانی خواهد شد و دیگر آنکه شخصی [illegible] فرمایشی بفقیر کرده است که یکرقعه در تهنیت سرفراز شدن شما [illegible]
بخدمت [illegible] حضور پادشاه و تعریف [illegible] پسران خود البته نوشته خواهم داد لیکن بخدمت صاحبان مستعد میشوم که
صاحب این قدر یا سرانجام [illegible] نموده آن تردد نفرستید بنام خدا انهمه شما شهر بشهر رسیده است رقعه نوبات
بوصله امارت و جلالت سلمکم الله تعالی [illegible] مخفی نماند که مضمون عرضی اسمی قبله و کعبه و خط اسمی خود هم که
فتح حسین بیک خدمتگار رسید و امروز که پنجشنبه غره ماه [illegible] است حالی من کرد آفرین بر همت عالی شما که هرگز تا کنون
امید نشستن بر جای پدر خود [illegible] در نظر بزرگان شما [illegible] ایستاده میمانند لیکن شما دولت [illegible]
همین سعی در کار خود و خدمتگاری و راضی داشتن آقای شما بر باغ امارت [illegible] استاده شدن خدا
چمن دولت زیب و زینت دارد خدا کند که شما همین استاده ماندن [illegible] افتادگان بگیرید و صلاح را که از ما میرسید
نخبه اکه صلاح ما همه صلاح خود شماست عقل و شعور شما محل اعتماد است هر چه خواهید کرد خوب خواهید کرد
پیر و مرشد مولوی منیر علی و میر نصیر الدین مرید خاص شما را تا بجای که [illegible] رسانید بحضور آمده منور تاج
الدین حسین خان صاحب آمده ام بعد ملاقات و مشورت هر کدام قرار خواهد یافت نوشته خواهد شد و [illegible]
[illegible] که اطاعت آقای خود پسند باید کرد لیکن خدا کند که شما از فرق خود نمایید بهر حال امور دنیا اتفاقی است [illegible]
بعلاوه [illegible] وقت در جلدی [illegible] بهمین قدر اکتفا رفت احوال [illegible] در یافت خواهد کرد خدا کند که [illegible]
تیز تعریف تاج گنج اکبرآباد را تمام [illegible] اول [illegible] نقل آن [illegible]

قره صاحب هم خواهد رسید و خط سابق با آقا صاحبان رسانیده شد جواب آن در همین خط ملفوف است بعد خطی که
امروز آمده است جوابهای آن بعد از این خواهد رسید و رقعه میر نصیر الدین ملفوف و درین خط است سکین را عنایت
و نقل خط نموده بمن هم سپرده همین لفافه کرده ام چنانچه اینقدر اشخاص را یاد سکینه گاهی بدو سطر لا الهٔ
لالی را هم یاد سکینه باشید که از هوا خواه است و مقدمات تزلزل هیچ حقیقتی ندارد میان حاجی دوده ما نداریم
من قدم بقدم شما هستند وقت رخصت تا بدروازه میرسانند از نابر سنگه نیازمندی اشتیاق تمام رسید خط شما
که ابهی لیشاست وقتیکه آقا صاحبان خط نوشته‌اند خواهند کرد با ایشان خواهد رسید رقعه ۱۱ استفسار شید طوطیان
شکر خا شیرین گفتاری و قائم از گلستان بلبلان در فن شاعری مرزا ابراهیم صاحب والم کیانند قصه شیرین
احوال خیر آن و من نشستن این حقیر سکال گرد بیچ چپ بی پیر راهبر و عسکری باشد بدوشش تازیانه نالیده
راه عدم پیش گیرد آلا الاعوان اینقدر شعور کجا دارند که بیرون از ضیافت آن گرسنه طبع از ...
گفت که مروا پیشا ابرو انها شی با اشخاص ضعیف النیه که تقدسی عبیر اشترال درسیا وا ندارم ...
کرد اگر سیر ببرد و الا کتابی پنا این ... خواهد شد و آنکه ... هم ... ست ... فرستادن ...
لدغدیت شریعت چه شود دوتا باشد من خود هم آمده بکنم و لفظ مدرس بجا فلی رسس راقم نیز ندیده معلوم
نیست که قرآنی لطیف خود نوشته آورده بود با شکسته هم پیوست نموده داشت لیکن چون مرد کم استعداد نبرایساله
دوران گو تحقیق دست تحریرات قابل اعتبا نیست صاحب چه اقسام برای گشته شد دانیهم بیاقت نشد که او را از ایراد
الفاظ مستعمل بجای فارسی چه فائده بود و فرض کردم که ... پیک سعی در لغت نگوست لیکن جائیکه لفظ فصیح
استعمال باید شد ... زبان غیر مشهور دو ... دیگر تحقیق ... که در رقعه ملا شان که ... پیش این ...
خامه براعت شما ... عبارات ما از این قصه‌ها چه کار ... شیر شدم زیرا که هیچ ... از ... صحبت
دستخط ... فارسی ایران ... تحقیق نیست پس با وجود ... ملایمات ... بجائی با این قصه‌ها ...
فقره کمان سپرده که در عالم تخیل ... اتفاق افتاد ... لا این ... مقدمه ... که از صاحب کمالان ...
بوده باشند ... پستبل ... نه پیچ ... آقا صاحبان که ... و صاحب ...
نخواهند بازخواست ... که من آن طالب را ... اتفر نفیس نموده ... بعد ... المطالعه ...
... شده باید قدر که عمر قمری امکان ... خاطر شریف بظهور خواهد رسید ...
بتحریر ... ملازمان جناب امیر صاحب که ... افروزی ... شد یک مدعا را که ... کنند تا ...
کلی دارم ... جناب عالی از جناب خاص محل آمده ... خاست شریف ... رسید
رقعه ۱۲ ... مثال ... لیقه معانی ... نکته دانی ... شاه ... نطق ...
مکتوب والد ماجد شما ... خانگی ... نموده ... شد ... سرکار ... خط
... نوشته شود ... آنکه ... الواقع مجلس ... کیفیت ... از مجلس ... که ...

سوای مجلس فقرای صوفیه انعقاد می پذیرد و شبانه اتفاق می افتد روز از چه خیر و الحق که شما طالع نهایت خوبی دارید و از کهنه ورستند کرد
شنیده باید سواد اینها هر که هست مصرف ندارد لائق شهرت پرستان بی لیاقت است بود صاحب عزتان را همین باید که فقیر فقیه
این چیزها نمی شنوند که تا دروشترلت درین سواد از دست و بنا استحصال اراده نیست که روز پنجشنبه از اینجا سوار شده شما را
باین اراده همراه بگیرم که در کپلا چند ساعت مکث نموده هر گاه نزدیک دیده باتفاق اینجا بیایم و خیمه سرخ سلطان که نوشتنی شما
شده هست شما نیا هم چنین بگیرد پس از ورود خیابان عالی استاده خواهد شد زیرا که ملازمان جناب وزارت مآب اول
روز که میروند دو کهری و سه کهری روز بر میخواهد آمد تشریف خواهند آورد و لهذا چنین قرار پذیرفته که روز پنجشنبه خیمه ها استاده
و فرش ها درست نمایند تا روز جمعه بوقت مذکور بکار آید جناب عالی زیاده از یکپاس بلکه کمتر نخواهند نشست بازه‌ها که سهر خواهد
ایشان لیکن بودن شما القبول شما در مجلس بی بزم پر لطف حضر است اگر شب بود مضائقه نداشت هر کار با هم هستند چه ضرور
که او هم حکمی کرده که فائده نداشته باشد لیکن از اینکه دل مشتاق دیدن شما است و شهر زود آمدن فقیر بسبب بعضی امور ضرور
توقف معلوم نمیشود لهذا دل همین میخواهد که روز پنجشنبه شما را که بالاسیده اینجا بیاریم و شب یکجا بسر بریم و شب از طلوع آفتاب
سوار نیل شود و لیکن نه سیاه ماهم باشد که من درین امور زیاده از شما اندیشه دارم دیگر حضرت مخدومت عمو صاحب والا قدر
خود و سلام نیاز می رسانید و دیگر صاحبان اینکه پرسنده حال انتقیر اند مکرر انکه هر گاه مکاتیبی بزبان ترکی میرسید مسوده
آن اول بمن بار بسوز و یک دو مهر سپارش نامه ها سفارشی عموی شما فرستاده شد از رستم گرفته باز میرسانید و فردا
بنگلت هست پرسید منتظر من خواهید نشست از همین راه آمده شما را سوار خواهم کرد رقعه ۱۲۳ که بر معدن والا ودود تا
شما حال تیقیه نگشته و الی سلکم الله تعالی بعید شما نهایت مخفی نماند که دیروز تاریخ بستم شعبان خط فرحت منظ در
آمدی جد امجد شما وصول آورده خاطر را مسرور و مرتبات را حالی کرد بعد خط طرفین یکی از طرف دیوان صاحب کرم فرما
دوم نوشته خلاصه احبای صدق اندیش منشی محمد صادق صاحب نیز طالعه بعد آمد فوراً به حصول رخصت کلین العدد و سهر کمیت
شنیده باشید که بعید از هم شوال و سال بر رفتن صاحب منقضی خواهد شد و رخصت خانه و ایام هم بسر رسید [illegible]
مخصوص از کس نیست در صحبت نیامدن و بزرگان خود و دیگر مشتاق تو اسباب خود خرسند نساختن حقوق [illegible]
شان خطی برداشتن جا حقیقت کسانیکه زر را بر باد میدهند انجا هر گاه مجبور نشود بخانه روسکیند شما خود بعنایت الهی کار
نکرده باید که کسی بنگاه می تواند دید در ایام سرحد بیائید تا مدت موعوده اینجا باشید اگر چه ترقی در زیاده بر حد عمل هم خواهد
گذشت مثل حاضرباشی و نوکری نخواهد شد من مدت شما را بی ابن سیاه میخواهم لیکن حسن خیلی مسخر که بها مسکنید و روبرو [illegible]
هم دانشده بود بلکه شاید بیاهی خود در راه هم تهنیت امیر صاحب گوید که امیر صاحب که تلامتی یعنی سلامتی چنین هر مرتبه
گاه وقتی میگوید که میرزا صاحب یعنی میرزا صاحب کی تلامتی یعنی صوبر کهاذن گاه خواجه صاحب خواجه صادمی گوید
هر کس کم اورا در رق گفته صدا میدهد هم جواب میدهد گویا مستغرق شده است لیکن حسین [illegible] دیگر دارد و هر گاه میاید
دیوان کهنه پرسید سر شام سیمی خان را از اینجا نزد با لقمه شنیده که صباح باستقبال شما تا ناکه بیاییم خط استعفیم شما را
در هجا شنیده باید اهل [illegible] حضور بیایید و اینجا چیزی شده که تغیر نخود کانسیها قریب است خواهد در [illegible]

حوالی او خود می‌رود لیکن مناسب همین است که ما هم به آنجا میرویم و هم آنچه نوشته ام همین لعل با ید آورد و خانصاحب گریز تاج الدین حسین خان
از بست و پشش من همه نزد وارد شهر اند و نبیره صمد چند بار اراده پیر کنه کردند و از سبب بعضی موانع هر بار فسخ عزیمت ایشان شد
ومیرود که جمعه بود و به هم و انگی ایشان تقریب بیرون رفته بود و امروز که شنبه است هم خبر گرم بود لیکن از شدت باران همت بسیار سرد
فرصت سفارید دهد در هیجا لیت امروز هم نمی توانند رفت اوب سلام بندگی از طرف شما رسانیده شد خانصاحب صلوات فرستاد تعریف شما
ستوده خود غلام حسین خانصاحب سکینه و والده خانصاحب از چند بیمار اند و بسیار است که با کسی ملاقات نمی کنند عالم
سکوت دارند خدا انجام بخیر کند و مسیحا الملک الصاحب بر اسه کامل در این شهر سگیذ و شنیده باشند که آن کلکتر آتش مزاج
با خواه البعض مخالفان با ایشان دشمن شد و تمام املاک را سنجاک برابر کرد دیگر اینکه شخصی که دیوان میر انتشار الله خان صاحب
نوشته می فروخت در آنجا سکه لاله چیمنی لال صاحب خط بمو جمیع و نوشته اند منتشار الیه بیمار بود آخر از غیرت شده خرج برآمده
بقیمت آباد لاله درکلان خود رفت از من پول قیمت با این شرط طلب کرده بود که بعد چاپ شدن نوشته خواهیم داد
به دست بیچ جواب نداده باز پیغام به سایجید نمودم که حالا آن دیوان فروش خود رفت من دیوان خانصاحب را از
خانصاحب برای نقل طلبیده ام خواه ما کاتب را طلبیده اینجا بنویسانیم و شما پول بدهید خواه شما کاتب پیدا کرده
دیوان را از من بطلبید و در مکان خود بنویسانید لاله به صلوف گفت که تقیه همین مضمون نخواهد آمد صاحب رسید این است
بخط خود نوشتم چنانچه ملاقات گفته مصری الیه تمه بشما نوشته در لف خط ایشان فرستاده شد شاید که رسیده باشد
رقعه ادیب و نشاط و ارشادات عالیه شیخ ایشان سلمکم الله تعالی با تلقی شما نکرده است و اشتیاق صحبتها که حسب دلخواه
میسر شده منعقد نمی کرد قطعه خطها صاحب بنقیر رسیده قطعه عرضی برای قبله و کعبه رسید و جواب هر یک فرستاده شد لقشنگه رسیده
باشد آنچه در خط حال احوال بیرون کار منشی و بجا خندیدن رب الغفور داد نوشته بود دریافت شد کار منشی گری
کار پر کنه نیست که موجب حرمت باشد و هر خدمت موقوف بر شفقت آقا یا بالو کرفه منتسکر است و فی الواقع محکوم
چنین پیش من کار صاحب غیرتان نیست این مضایقه ندارد که او منشی اول سکلان که منشی و منشی شما منشی دوم و هر دو منشی ناپدید از صاحب
کلکتر باشید نه اینکه حاکم او بیشمار روان باشد این ادل هم گوارا نمی کنند و شما هرگز اندیشه نکنید من برای شما زمین و آسمان را با هم
کلکته و لندن یکی خواهم کرد و آنچه مرقوم بود که عوض کرسی خود را از دست داده ام راست است اگر تقریب با شیطون نمی شد باز
استاده شدن بر آنچه بود لیکن شما خوب گفتید که این چیز با پیش ما نابان حقیقت ندارند اقبال نشانی بدانید که یک ملازم
زن قحبه پیش پادشاه می نشیند و وزیر اعظم استاده می ماند لیکن بلا پیش پیر چه حقیقت دارد این استاده شدن برای
شما خوب شد و من بسیار خوش شدم برای اینکه از شما از خاندان مجد و علا هستید و منور آغاز شما بار دید نام و نشان
بزرگان هم گویم هیچ خوش نشد نگذیان آن بود که شاید از سبب حقوق و غرور در سر شما باشد حالا که این استاده شدن پیش ایشان معلمان ضعیف
هم بعقود و شما باقی نمانده و مرد دانا را همین می باید اگرچه گمان من غلط بود چرا که شما گاهی مرتبه این نام و نشان نخواهید
بار با گفته اید که از نام بزرگان ما را چه فایده تا سکه برای ما باشد البته بکار می آید در روز یکه خانصاحب ایشان گفتند که
خانصاحب منشی گری رد کردند صاحبان عالیشان نمی نشینند شما یکبال شگفتگی گفتید که در نوکری و آقائی

ای دوست از کلام و تردد ...
... خانصاحب ...
... حسب الحکم ...

این شرط با اشتمال نکاح چه حقیقت دارد مصرعه غرض سند آفرین بر ظرافت ای مرد لازم که آینده هیچگونه اندیشه
بدل نیاورده بخدمت آقا سیر رفته باشید [illegible] فیروار روانه خواهد شد ده روپیه مشاهره برای [illegible]
[illegible] کفایت نموده [illegible] الهی [illegible] معاش [illegible] کلی وارسید نصیحت در این امور به صاحب حکمت [illegible] است
پیشتر هم خطی میرزا [illegible] صاحب فرستاده شد رسانیده باشید حالا خط دیگر میر سید ابراهیم رسانید میرزا [illegible]
خان صاحب آشنای قدیم و مهربان بحال فقیر اند ملاقات با ایشان و [illegible] ایشان بودن مضائقه ندارد
و [illegible] اندیشه از طرف خان صاحب در دل دارید خان صاحب [illegible] هرگز نخواهند [illegible] خان صاحب [illegible]
[illegible] اتفاق است خط دیگر برای جناب [illegible] هم [illegible] صاحب رسانیده خواهد شد
[illegible] ملاقات میرزا [illegible] صاحب [illegible] خواهند داد و خطوط صاحب [illegible] رسانیده شد جواب بعد ازین
خواهد رسید [illegible] گذاشته است ملاحظه باید کرد و آقا صاحبان هنوز در [illegible]
[illegible] هم [illegible] و آقا صاحبان هم [illegible] آقا صاحب [illegible]
صاحب [illegible] جواب [illegible] نوشت از حضور هم دعا [illegible]
[illegible] ارشاد شده [illegible] حضرت خواجه [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] یک است که خط [illegible]
که بعد وصول خط دیگر جواب [illegible] است که [illegible]
خاطر [illegible] صحت و عافیت [illegible] دریافت خیر و خوبی آنها [illegible] کل [illegible]
[illegible] هم [illegible] لیکن [illegible] مکتوب [illegible]
[illegible] معلوم شد که از باعث تشریف آوری خان صاحب [illegible]
[illegible] حاجت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] خداوند [illegible] دست خود کردن [illegible]
[illegible] خدمت باشند [illegible] ذات رسول [illegible] اقامت [illegible] جواب
[illegible] تا حال [illegible]
[illegible]
[illegible] لیکن معلوم شد که عصمت بی بی [illegible]
سابق [illegible] دیوان صاحب [illegible]
که این قاعده ایجاد طبیعت خود من بود این نقل [illegible] سال بلکه بیشتر حالا [illegible]

چه طلب‌ایست محال تا ملی و یاد کردن آن که کار نرم شرست نجیال نمی‌آید و نیز تحریر آن از اینجا بالطریق قریب العهد مهم شده
نشود و مفید مطرف یا لیکن خواهد افتاد ان شاء الله تعالی بعد ازین هر دو عمل جا باو کرده و طریق تفهیم آن نیز از پیش خود
اختراع نموده به صاحب خواهیم نوشت تا دیوان صاحب را در فهمیدن آن دردسری نرود به دوستی حلاوت
نه رسیده ام که در هیچ مقصدی از امور و بار به صاحب نو نویسیم هرگاه که هرچه در خیال من اینجا می‌گذرد در تمام آنجا بیان نمیل
نمی‌آرید بلکه بهتر ازان پس من آنچه در خود و خیالت می‌کنم یا بار سطو نصیحت می‌کنم آنرا جمله یکی
موافق ساختن تمام عمل در بار خود و هر دو عنایت الله بودن و دیوان صاحب را اگر چه خود خوش شرح به
النفس هست ازان خود کردن همه وابسته به شماست من از اینجا هیچ نوشته بودم که چنین
[illegible] و چنان حالا سوای ایشان دادن مطلقی لفظ که آن هم در عالم تخیل اتفاق است چنین کنید
به صاحب نوشتن خون انصاف نخسته است حق تعالی شما را خفته و مشرس به به که در عوض آن
[illegible] و الفت که یاران با شما می‌ورزند از شما خدمتگزاری هریک بظهور رسید از کرم الهی این
اهم نیست هر آن ستر صد آن بعد از ن شاه پیرا احواله بابوالعباس نکنید به خواجه لمولود فخرالدین
هر دو خلع به [illegible] شاه [illegible] کردند و حسن و ابوالحسن طال عمرها بری پوشید به یجاره [illegible] و برادر کلان خود رفت
خواجه عبدالله اگرچه ظاهر نمیکنند لیکن از صورتش غم و افسردگی تراوش می‌نماید آقا صاحبان مخدوم و آقا صاحب و
ناخوش مزاج حضور اقدس قرین صحت است چون من اینوقت تنها نشستم فقره الله اداده حضور پر نور دارم از طرف
حضور والا میر چپ حکم دعا و از طرف دیگران سلام میرسانم خط نامه رسنگه به همین خط ملفوف است مروامش قاضی
صاحب و امیر صاحب تا حویلی نو که بچه با گردن التمیز مشیو دخواهیم رفت تا شام آنجا می‌مانیم این صاحبان
تنها نه صحبت خواهند کرد من تنها میرانشاء الله خان لسبر خواهیم کرد رقعه ۱۰ [illegible] که هیچ خلوت [illegible] و
اختر هیچ سمی [illegible] سلمکم الله تعالی کیفیت اتحاد تنها شخصی [illegible] که پریدند که با شده [illegible] هم حال [illegible] روز و [illegible] بود
موافق قاعده نیستم و عرضی [illegible] اسمی فقیر رسید و مشعر از حالات آن سرمایه کمالات گردید
خطیکه اسمی آقا صاحب بود نیز رسانیده شد این صاحبان بعد یک ماه کامل دیروز داخل حویلی خود
شده اند من هم پریروز بعد شام در روز سه شنبه آن اسم خطیکه در دست آقا صاحب مخت را
سرکار فیض آثار صاحب عالم بهادر اسمی شان نوشته بود نیز مطالعه شان درآمد
خاطر آن بزرگ جمع کرده باید داد و [illegible] لا از مصنف تازه که امیر خسرو کتابی دارد و موسوم به اعجاز
خسروی و [illegible] مذکوره صنایع شعری بسیار ذکر کرده از انجمله صنعت تضمین صنعت تجنیس خطی
نوشته یعنی هر لفظی را برخود لفظی هم صورت خود دارد و مثل این عبارت درویشان
در دستان چون بسته خون بسته هر آنی [illegible] باید [illegible] معلوم نیست که این عبارت
نتیجه طبع امیر خسرو است یا کار قلم دیگری بالجمله غرض این عبارت تر در جناب [illegible] بود بسیار پسندید

وحکم شد باعیان دولت صادر شد که هر کس بقدر استعداد خود یک عبارتی متضمن این صنعت نوشته بیارند با آنکه طرف
[illegible] انشاء الله خان هم دو سه سطری نوشته بودند لیکن طبع عالی نشد تحسین بعضی [illegible] عبارتها
غلط بود بعضی [illegible] فرستادند [illegible] امرت لال هم دو سه عبارت نوشته برای اصلاح نزد راقم فرستاده بودند
[illegible] که نوشته [illegible] لیکن حضور پسند نشد تحسین [illegible] از هندو و مسلمان عبارتها مربوط [illegible]
[illegible] بسیار دیده از [illegible] بعضی بنام خود و بعضی بنام همان شخص که خون جگر خورده [illegible] شد
[illegible] که هر که عبارت باین صنعت خود نوشته باید [illegible] عبارت [illegible]
شود بلکه [illegible] آن [illegible] طبع [illegible] غزل [illegible] شاه ایران است که
هزارها غزل [illegible] گفته شده بود لیکن اینجا [illegible] غزلهای شعرای [illegible] شد و از این
[illegible] غزل او بود و عبارتهای یاران [illegible] نوشته شد [illegible] الشعرا [illegible]
[illegible] بعد از این [illegible] نقل آن نزد صاحب خواهد رسید [illegible]
[illegible] این عبارتها خواه خوب نوشته شود خواه بد هر گز پسند [illegible] آنست که [illegible]
درین صنعت نگاشته آید [illegible] شما این بود که شما هم [illegible] تصحیح [illegible] لیکن [illegible]
[illegible] شما [illegible] تشریف [illegible] بعالم [illegible] حضور آقا [illegible]
[illegible] اوقات [illegible] عبارت فارسی و عبارتی بزبان عربی
نزد [illegible] فرستاده بودند [illegible] لیکن [illegible] غلط [illegible]
[illegible] ایشان [illegible] این عبارتها [illegible] صنعت تحریر [illegible] آقا صاحب خود [illegible]
[illegible] داران قطع امید از حیات [illegible] کرده [illegible] هر روز [illegible] آید [illegible]
[illegible] آقا صاحب [illegible] با وجود آنکه [illegible] ایشان [illegible]
با یاران [illegible] اطفال [illegible] بسیار [illegible] خود [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] شما را [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] مناسب خواهد بود [illegible] خواهد شد [illegible] خواجه
[illegible] سلامت [illegible] روز که پانزدهم شهر حال روز چهارشنبه بود [illegible] احوال [illegible]
[illegible] آن [illegible] راقم رسید [illegible]
[illegible] خان صاحب [illegible] صاحب [illegible] لیکن [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] حسب الطلب [illegible]
[illegible] خان صاحب [illegible]
[illegible] شما [illegible] نوشته ام [illegible]

صاحب مهربانا همچنین اند از آسمان کسی نخواهد آمد صاحب والاحباب اگر نه پسندند مجبوریست و باید چون هم [illegible]
آمده طعام انگریزی و هندوستانی سرد و سیر و دو آدم با خود بطور رکاب تشنه هم اند دست رس به پیشامره میشود لیکن
نیست که بشنود و راضی شود و طلا فالتعلم آمده و پیش ازین میخواستم که حقه بردار را هم روانه کنم لیکن هیچ جا نرسید با فعلیجان
صاحب از کانپور یک خدمتگار و حقه بردار فرستاده اند موقوف کردم حالا باید دید که خانصاحب چه میشنوند پسند و آنچه از کار
بار دنیا نوشته بودید ضرورت نیست که از همه بهتر بودن صاحب حال و آینده در هر جا که تشریف داشته باشند [illegible] صاحب
والامناقب پر مناسب است و اگر این امر هم [illegible] نبود و نیابت پرگنه از نیابت سررشته و از پسندیده تر لیکن
بشرطیکه همراه خانصاحب ممکن باشد الحاصل [illegible] تعلق بذات خانصاحب دارد هر گاه تشریف بیارند همین گویید که
نیابت تحصیلداری پرگنه خود در آبرای شما مقرر سازند مضمون خط خانصاحب همین بود که بودن شما در پرگنه خود مرکوز
الحاصل بعد سه چهار روز یقین که خانصاحب اینجا رسند و امری برای صاحب [illegible] اگر بگیرد دیگر اینکه در خط شما
به صاحب [illegible] گذاشتن در حق شخصی بود آینده مذکور او هیچ نباید نوشت خبرهای اراجیف از زبان عوام معتبر نیست اگر
[illegible] دلالت بر عظمت و جبروت او داشته باشد مضائقه ندارد والا چه ضرور [illegible] عبارتیکه در او لفظ حاسد
گذاشتن مثل آن [illegible] ضرورت مناسب نیست هرچند این اصطلاح را کم کسی میداند لیکن به قرینه [illegible] فهمیده اند شد
آینده اگر هیچ چیزی بگوش خورد [illegible] کنند [illegible] اگر اصلی دارد [illegible] شما هم [illegible] شنید و اگر دروغ است
نوشتن آن خالی از قباحت نیست و این هم [illegible] تحریر نام شخص است اگر کنایه باشد هیچ قباحت ندارد حالا بعد ازین او را
مهاراج یا [illegible] یا او فوج کمپنی و ترکی نوشته باشید یا تمام عبارت و ترکی باشد بلکه [illegible] انگریز کمپنی یا شخص دیگر
اندکی اظهار آن قباحت داشته باشد و ترکی نوشتن بهتر است که کسی زبان آن مطلع نمی شود شما نام خدا استعداد عربی و ترکی دارید
هندی و ترکی سلیقه درست دارید [illegible] اگر چند روزی با اطمینان خاطر [illegible] آن خواهید شد درست خواهد شد دیگر
خیریت از حضور اقدس [illegible] دعا میرسد حالا که رقعه آقا صاحبان باید نوشت [illegible] برای کسانیکه [illegible] نوشته اند خیلی
ضرور [illegible] دوست اند اسلام هم خوش میشوند والدنا نیز بعرض کورنش [illegible] رقعه ۱ السلام علیکم ایها السید [illegible]
الفضل و الرشاد [illegible] مخفی نماند که مکتوب [illegible] مرقوم [illegible] ربیع الاول [illegible] هجری [illegible] پنجشنبه [illegible]
بیست و پنجم شهر حال بود و چهره افروز وصول گشته [illegible] انتظار را [illegible] حصول مقصود [illegible] عجب که درین
سفر اتفاق ورود [illegible] صاحب والاجاه پرگنه خانصاحب بلطف [illegible] طرفین را دولت ملاقات
بدیگر دست دهد یعنی شما خانصاحب را ببینید و خانصاحب شما را [illegible] شکوه آباد بیایید
معلوم نیست که [illegible] صاحب الاشان چیست این خود بدیهی است
که هرچه مقدور است [illegible] اضطراب [illegible] لیکن [illegible] قدر کم
[illegible]
[illegible]

مدتی است مزاج طبیعت [illegible] نا سازی می شنید بسبب اینکه چون اندک انحراف طبیعت از جادهٔ اعتدال می بینم [illegible] دو
روز طعام نخوردم و از غذای معمول [illegible] است تخفیف در رسیده می شوم این بار هم همین اتفاق است دیگر تجمیع
و همه چاق و تندرستم نه چه رسیدن از صاحب الامناقب برای همراه درین سفر وگذاشتن کهاران پیچیا شند
سه پیچ کرایه بصدق سفر هیچ شان [illegible] بر دن [illegible] آقا هم ازین حرکت خوش مشوید و چنین بس [illegible] اند
کمی مداخل مردم موقوف [illegible] آنهاست همچنین کثرت آن منحصر در اخراجات شان هر قدر که آدم شکل
واقع شده همان قدر [illegible] خراجی میگذرد و فراخ دستان [illegible] تمام میرسید بشیر همین است
و چندان بسیار کم اسراف است که آدم رخ خود را هیچ صرف [illegible] یکه ده باره دینار که ده به اینشد و در عالم
نشه بنگ [illegible] اندازد هر قدر که [illegible] خود آر در داخل اسراف نیست بس اینقدر که برای [illegible] این
آبادی [illegible] ازین دست که آن پول در نظر من تحقیقی ارد لیکن برای آنست که خاطر [illegible] تکلیفی [illegible]
دست دهد آقا صاحبان معدود و مکرم خیریت اند سلام می فرمایند آقا صاحب خود ما نیز حضور پر نور دعا است [illegible]
اند و ما هرسنه بکوچی [illegible] هستند و من [illegible] خانه شما بضرورت امور حاصل شدن خط ایشان [illegible] اگر چه [illegible]
درین قید با [illegible] که جواب خط شما بنویسند همین [illegible] خط [illegible] تکلیف [illegible] نویسند لیکن چون
نیست شما هم کار [illegible] صحت ایشان [illegible] انتظار [illegible] خط [illegible] ملاحظه شود [illegible]
آن کرده [illegible] روز [illegible] شده اند [illegible] خط

صاحب [illegible] اگر چه [illegible] خواهد رسید رقعه ۱۹ الکرام [illegible]
با کمال [illegible] آقا [illegible] قوم [illegible] روز جمعه [illegible]
[illegible] رسید [illegible] خوشدلی [illegible] در خط [illegible] شد [illegible] که تا
[illegible] این [illegible] خط صاحب [illegible] شد که [illegible] هر [illegible] ڈاک [illegible] لیکن اینقدر خطاب [illegible] ملازمان هم [illegible] نیست [illegible]
برای [illegible] مکاتیب [illegible] شد چون خود [illegible] خطای خود [illegible] یاد [illegible]
[illegible] سطری [illegible] هر کارهای ڈاک [illegible] شان بود [illegible] از [illegible]
[illegible] ضرورت [illegible] که خط [illegible] کسی [illegible] بلا صرفه [illegible] نسبت [illegible] خطوط کیفیت ندارد [illegible]
[illegible] اول [illegible] قابل [illegible] باید داد [illegible] مرسل شده بود رسید آن درین خط دیده شد [illegible]
[illegible] دیگر بعد ازین [illegible] رسید [illegible] رسیدن جناب مخدومی خان صاحب [illegible]
[illegible] باید داشت هر گاه تشریف بیارند [illegible] دیوان [illegible] بدار [illegible] حقیقت [illegible]
دیگر برای صاحب [illegible] بهتر این است که [illegible] پرگنه خان صاحب باشد شما هم سعی بکنید و من هم [illegible] صاحب
نوشته ام و اگر این بالفعل صورت پذیر نباشد از نیابت [illegible] صاحب [illegible] صاحب [illegible]
[illegible] برای موصوف هم [illegible] صاحب [illegible] صاف باطن نیک نهاد [illegible]

از ایشان بسیار دوستی دارم و او هم با من محبت شدید دارد و خلاصه از تفضلات صاحب کلکتر بهادر که از روی مهربانی در نیابت
در نیابت شد چنین شهرت رسیده که اگر پرگنه خالی بهم رسد البته تفویض میشد و حالا هم توقع آنست که هرگاه کسی از تحصیلداران
مستعفی گردد یا بر سر معتقد رسی غزل او مناسب فتد شما را بجای او منصوب نمایند تا حاصل شرف و بندگی با همچنین ایشان
باد شیا بدست این امور همه تحصیلیات است و ترقی و تنزل همیشه نیز همین حال دارد و روز اول خیال ترقی نمایان داشتن بما
بازیچه طفلانه است که بعضی شده زاده ها در کنار ورا نشسته خود را امیر عظیم الشان قرار میدهند و جای گنیز و دایه قابله
و غلام شاهی ها می نمایند که لایق ... باشد تجویز می نمایند خصوصاً که پیکم ... مشاهره ... تحصیل کرده
بالفعل پیشکار شوند آینده هم خواهد شد با نقش ... از نیابت و غیره اگر کدام عهده حاصر با تحضور صاحب
... زیاده خیریت محسن احسن ... بالفعل همه خوشی مخصوص از خط ... خان صاحب
صاحب ... خوانده ... باید فرستاد در قصه ۳ نهال بوستان عقل و حکمت ... اقبال و ثروت سلمکم الله تعالی
... که شنبه ... پنج ... ۱۲۹ هجری بود ... ساعت شما ... آسمی ... و در حویلی نخاس ... از گفتگو با این نفر ... فرمودند
روز شاعره ... بسیار ... مطابق ... القاب صاحب ... از روی صحیح ... تشریف داشتند ... کلان ...
حالات ... و فاتی ... ابو الحسن علی خان صاحب در سرکار کلکتر بهادر و در دیگر کیفیت ... ایشان با شما ... ملکه آباد
با ... حضرت همه ... که ابو الحسن خان آدم ... و صاف و در ... ایشان ... این باید که
ایکس ... خوب باشد ... صاحب صفات نیکوست ... اگر ... احتمال ... است
تمام ... مشتاق شما بود ... ابو الحسن خان ... پس نیک رفتاری شما کار خود کرد و آفرین ... الا اگر
در ضلع ... پرگنه ... شفقت کسی بدست آید و خلاف مرضی خان صاحب باشد قبول نباید کرد و در ضلع ...
آنچه بدست آید باید گرفت ... حاصل شده که شما آنچه ... که صاحب فهم است ...
مرتبه ... کاری ... که زبان ... گویان ... حق ... اگر چه ... با اختیار ... اتفاق ... مستغنی ...
مقام ... با بجای خود ... اگر هم ... صورت ... خلاف ... خان صاحب کرم فرما
باشد با قبول نیست لیکن تا وقتی که خان صاحب ... مستعفی نشوند ... کلکتر ... نیز ... شما هم
گر ترقی که ممکن باشد ... لیکن ... خان صاحب ... اعدا ایشان ... صحت ... همین
و بس دیگر ... در این شهر ... بی بی ... کرد ... بیگم ... خان صاحب ... سید محمد
... صاحب ... بیگم ... دختر ... ساله ... پیشست ... شد ... شد با دختر
... بار ... و ... کوچک ... دو ... بار ... که ... و بعد دو
روز ... عامل شد ... ... بود اگر ... شده بود ... دل
... ... ساله ... تسلیم کرد ... دل ... کرد ... دختر
... خاطر ... مرحوف ... باشد

بول گرفته نزد شخصی که از طرف عامل شکوه آباد در اینجا سیباشد بر سیان صکوک اینست که هیچ نسخه نیست که کاتبش یکدو جا حرفی بالفظی قلم انداز نکرده باشد لیکن هر کتاب بعد تدریس و اشتغال شخص محقق بمطالعه آن صحت میباید چه مراد از کتابت اینست که آنچه گفته شخص در نسخهای دیگر باشد درین نسخه هم باشد چون هر نسخه که نوشته میشود از روی نسخه اصلی که نزد خانصاحب است نقل گرفته میشود و باز از روی نسخه دیگر که از روی نسخه مملوکه خانصاحب نقل شده و بعد نقل معمول است که نسخها را برای تصحیح بخدمت ملانان ممدوح می‌رسانند در تصحیحش خاطر من جمعیست که نسخه مذکوره صحیح خواهد بود درین صحبت اگر شما میخواهید موقوف بر طرف ثانی ست این هم غلطی است چه سیباشند این کار یعنی شناختن سقم و صحت [illegible] شخص بلغت و محاوره زبان دانی د انتحال اصیل اگر خریدن دیوان منظور باشد بآن شخص که در لکهنو از طرف لاله صاحب برای صاحب می باشد بنویسند که چهار ده روپیه نزد من برسانند تا من کتاب را باد برسانم زیاده و در خانه شما همه بزرگ و کوچک اندرون و بیرون خوش اند رقعه ۱۲ عندلیب گلزار فصاحت و همای آشیان ملاغت سلمکم الله العزیز شنیده باشند

در طرف ایام صبیه جوان مرزا غازی الدین حیدر بهادر پسر بزرگ جناب عالی دام اقباله بکدام مرض جانستانی عارض تماشا خلد برین گردیده و از رفتن او همیکه تحشیر در دفتر گنجایش ندارد و دوالمی که بیان آن در عمر جاودان با سراه خاتمه نگذارد نصیب جده پدرست حاصل از این تحریر آنکه امروز دو گهری روز برآمده حضرت صاحب عالم و عالمیان مرزا اسکندر شکوه بهادر دام اقباله نیز برای تادیه مراسم تعزیت بخانه پدرست تشریف فرما شده بودند وقتیکه مبین مبارک قریب بدروازه حویلی طرف ثانی رسید آدمی زود بر طبق تعلیمیکه از اول یافته بود دویده تا خبر کرد صاحب خانه با شش برادر دیگر که شمس الدوله و نصیر الدوله و جعفر علیخان و کاظم علیخان و مهدی علیخان و حسین علیخان باشند و با پای والد بزرگوار بر وانتی یا بحسب اتفاق آنجا بودند آمده تسلیم خم ساخت و دو اشرفی نذر گذرانید همچنین هر یک از ین جماعت و دو دو اشرفی پیش کشیدند الا حسین علیخان بیک اشرفی اکتفا ورزیدند بس لعد حضرت پیر و مرشد بر حق بکهاران فرمودند که پینس را بر زمین بگذارند تا همپای این جماعت اندرون قدم رنجه فرمایند صاحب خانه و دیگران برق چشم کهاران گرفتند و حضور از اسپ پاپیاده همراه پینس جلو کنان تا کنار فرش بردند پس لعد ملازمان والا برای مسند جا دادند و خود و شال تعزیت دستها ایستاده شدند بندگان اقدس باشاره ابرو حکم نشستن دادند تا لعد تسلیم هر یک بجای مناسب را اوته کرده نشست وقت نشستن حضور پر نور بر مسند صاحبخانه دو اشرفی دیگر گذرانید نیم گهری نگذشته اتفاق افتاد لعد از آن حضور بدو کلمه مختصر که این الم را پایان نیست و دل چنین میخواست که بتقریب شادی درینجا بیایم لیکن بتقدیر نمیتوان کرد حق تعالی شما را بر سر فرزندان آن مرحومه سلامت دارد و آنها را در زیر سایه لطف شما بعمر دراز برساند اختصار نموده فرمودند که چون در تعزیت بسیار نشستن خلاف قانون است حالا مرخص میشوم شمس الدوله از طرف برادر کلان عرض کردند که از تشریف آوردن حضور اقدس سر افتخار ما مردم بفلک الافلاک رسید آنچه پرورش ولی نعمتان بحال غلامان و خانه زادان میباید است از حضرت والا بظهور آمد لیکن ما را از نسبت پیش کشیدن نذرها که بهجوری در عالم تعزیت خلاف رسم ادب بعمل آمده سر خجالت پائین است ارشاد شد که در عالم اتحاد این تکلفها ضرور نیست

افشار ایهالعزیز بارها چند بار بتقریب تهنیت در بخانه وارد خواهیم شد [illegible] اگر فت ایقدر فرموده بر نشستند آنها [illegible] حضور [illegible] از کنار [illegible]
[illegible] نشانیده خود تا بیرون دروازه بمشایعت دویده لعد آداب مرخص شد [illegible] اطلاع و الدعلم شد دیگر اینکه آقا صاحب
ملطف نشان [illegible] حاضر ده و یک چند دانه و چند دانه [illegible] برای شما فرستاده اند باید گرفت و احوال وفات پسر
زاده میر علی محمد صاحب که چهار ده ساله [illegible] کرده در یافت شده باشد [illegible] محمد علی لاله [illegible] شده بود
معلوم نیست که بخانه طالب چه وقت رسید

رقعه ۲۲

میوه درخت [illegible] طال عمرکم بعد
اشتیاق تنها که تحریر بیش زبان سفیر [illegible] بحو پیش خامه و زبان را با خاموشی دست و گریبان [illegible] دیده
نماند که در مکتوب دلنواز صاحب لفظی دیده شد که [illegible] آن تردد افتم [illegible] ملا [illegible] افروز [illegible] آن است که
[illegible] را که بیعنی دست بهمچنین در کتب نظم و نثر استعمال [illegible] و آن زیور است که زنان ارایش بست بان [illegible]
صاحبان را بالف نوشته بود [illegible] سمن یار ابینی قدرت و توانائی و اشعار اساتذه و نشانات مثال یافته شد بعضی
[illegible] بنظر فقیر رسیده لیکن اینهم نمی گوییم که یارا با این معنی غلط است صورت اینست که اگر این افظ را در برهان قاطع دید
[illegible] کفته ندارد والا باز دیگر آخر آن یا می [illegible] نوشته باشید و معیار بین هر لفظیکه غیر مشهور باشد انرا در کتاب
دیده باطمینان تمام [illegible] لغت فارسی در سرکار صاحب موجود دست آمد [illegible] را الفا [illegible] والدعا صراح
[illegible] همراه برده اند آنجا رسیده [illegible] لشکر را یکبار کوچی مقام [illegible] حرکت از آنجا شنیده نمی شود
[illegible] این طرف بتمامی [illegible] گوییم و بشنویم لیکن برای مقام [illegible] از این قطعه [illegible] نیست اندر یا اگر غلط [illegible]
[illegible] باشد دیگر خبریت درین قطعه [illegible] جعفر [illegible] میرزا بو طالب [illegible] بهادر [illegible] رسیده اند
که اگر میرزا [illegible] موصوف [illegible] صاحب عالم می شنوند و علی هذا القیاس ازین طرف و از جهت [illegible]
او تا [illegible] که [illegible] هر دو طرف در آن مانند [illegible] نمی شوند حال [illegible]

رقعه ۲۳

[illegible] صاحب میرزا
والاقدر میرزا [illegible] [illegible] تفصیل [illegible] موافق وعده
حرکت [illegible] از صبح تا وقت عصر [illegible] میرزا حاجی [illegible] و الدعا [illegible] که از چندی [illegible] شده بود
[illegible] بود [illegible] زنان یک طایفه مرد انه بود و [illegible] جیبنی [illegible] طلبیت [illegible] کرد [illegible]
[illegible] بود که الا [illegible] که [illegible] بحر حلال ست دمی چند مجلس را گرم کرده بود لیکن [illegible]
خانه خراب [illegible] آب [illegible] نمی تواند [illegible] شما خالی [illegible] خوبی چند ساعت گذشته است لیکن [illegible] میرزا
[illegible] مکان [illegible] از مجلس [illegible] مزه خود را حاصل کردیم تمام شد این حکایت [illegible] رسید خواهند
[illegible] خواهد رسید معلوم نیست که [illegible] تمام کرده [illegible] قیمت [illegible] که شاگرد [illegible]
[illegible] خود [illegible] شما برای اصلاح آورده بود و با خبر این [illegible] صاحب داشته
زیاده حد ادب

رقعه ۲۴

[illegible] صاحب والاقدر [illegible] سلمکم الله تعالی [illegible] شده [illegible]
[illegible] کسی آن از خدمت صاحب [illegible] فرصت [illegible] تمامی [illegible]

می توانستم دید و اصلاح کرد لیکن درین روزها که ضیق فرصت است دو سه روز خواهد گذشت مختصر آنکه غزل عموی شما رسید باید
رسانید و در غزل نو که دیده رفتها دیدم بهدیت فرستاده شد نقل آن بردارید این کاغذ را شما پاره دیگر کاغذ جلد گاه
این غزل غزل تازه که پیشتر بهدیت رسیده نوشته گذارید من از دست میرزا حاجی نجات یافته نزد شما می آیم و
این کاغذ آن کاغذ هم خواهم گرفت در جناب آقا صاحب شما اشتها وقت شام شیر فالوده درست کرده اند شاید دلهای
پیش از شام رسیده باشد اگرچه چراغان نشده لیکن تعجیل در طعام بکار نخواهد برد و بتقریب پختن شیر فالوده این شد که
شب است تواضع شما گفتند که شیر خورده ام و من در دست شستن [illegible] شما گفتند که حاجت بدست
شستن نیست قدری از شیر فالوده خواهم چشید همین حرف [illegible] دریافت شدن فرط رغبت طبع شریف بشیر فالوده
گردید و خیریت رقعه ۲۵ یا همین گلشن دولت و اقبال شمع دودمان عز و اجلال سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق و
آنکه خط بهجت مناط المفوف عریضه ای جناب قبله و کعبه اسمعیل جان گردانیده وصول گردید تجدید مسرور [illegible] که در هزار
سال طلب زیاده هم شهر حشمت [illegible] داده آمده مطلب درست [illegible] شما که شک [illegible] زیرا که با وجود صغر
سن [illegible] زمانه [illegible] از خود ساختید و از بلیات سفر [illegible] انواع [illegible] عمارت [illegible] کاش ضلع
مین پوری رسید با وصف قلت منصب مرجع اهالی آنجا شدید و دین و صداقت خود را آن قدر ذهن نشین
والاجاه ساختید که او را بر سر عنایت آوردید تا اینکه تحصیلداری برای شما مقرر شد لیکن نه صاحبان بزرگ [illegible]
را قبول نکردید [illegible] نه قصوری و تحت شما نه قصوری در عنایت [illegible] است از ینجا ثابت شد که هر چه [illegible]
است دولت دنیا تعلق بالاتفاق و بخت دارد و همچنین افلاس [illegible] گرد زمین با آسمان دور [illegible] زیاده از روزی
با منکه شما سلیقه و ظرافت [illegible] حوصله دارید لیکن اگر خرج [illegible] گرد [illegible] هرگاه [illegible] پیوسته باشد که پیش از وقت و
پیش از قسمت کاری برنمی آید پس این [illegible] آنچه بود [illegible] برای [illegible] روپیه که
زیاده از ین در خانه شما برای شما مقرر است آنچه شد شد حالا اصلاح وقت نیست [illegible] بزرگان شما همین است که بلا تأمل [illegible] را
گذاشته اینجا بیایید و تماشای قدرت الهی بکنید شاید درین انقلاب که دفعتاً اتفاق افتاده است چیزی مقسوم شما هم باشد
[illegible] باعث سفارش [illegible] صاحبزاده ها [illegible] لیکن القدر [illegible]
چه تقصیر کرده باید که [illegible] در لکهنو [illegible] صورت اول [illegible] تقاضای [illegible]
والا [illegible] شیر و شکر [illegible] خواهید [illegible] فرض کردم که اینجا [illegible] روپیه
مقرر شد [illegible] نسبت [illegible] لکهنو پنجاه روپیه [illegible] دارد و از بزرگان و برادران و
فرزندان جدا بودن [illegible] بهر حال هر چه مقرر شد حالا [illegible] که [illegible]
[illegible] وقت [illegible] اشتیاق [illegible] حالا طاقت طاق شد دل مشتاق دیدار
شماست [illegible] هرگاه [illegible] اینجا بیایم
[illegible] خیریت [illegible] کلان در خانه قرین خیریت بوده شکر الهی بر زبان و انتظار قدوم شما [illegible]

رقعه ۲۶ گوهر یکدانه درج معانی و یاقوت آبدار معدن نکته دانی سلمکم الله تعالی خط بهجت نمط متضمن صحت عافیت
تکمیل انفصال از بهجت که مضمون تازه سوای کوچ صاحب الامناقب برای جمیع سیداران و گفتگوی صاحب [illegible]
دیوان ابوالحسن خان در مقدمه خواجه صالح خان که عرضی خود برای جناب قبله و کعبه نوشته بود [illegible]
با امیدواران بوده بهم که از همین کوچ [illegible] فرخ آباد رفتن صاحب [illegible] خواهد شد و اگر از اتفاقات کوچ هم شد [illegible]
برای شما [illegible] کار [illegible] خواهد شد [illegible] کرده که کهاران [illegible] باید که نوکر صاحب [illegible]
[illegible] بوده ام که اگر خواجه [illegible] صاحب
بفرخ آباد بروند نیابت لشکر آباد [illegible] خان نامی که مرد فهمیده و کارآزموده و [illegible] قرابت [illegible]
می شوند [illegible] باید داد [illegible] تفویض نشود [illegible] خواجه صالح خان [illegible] تجویز [illegible] کلام
آن نیست اگر مرضی شریف باشد [illegible] مقصد [illegible] خواهد شد [illegible] صاحب [illegible]
نوشته اند لیکن [illegible] صاحب اظهار کرده [illegible] که صحت [illegible] عادت [illegible] است
که کسی [illegible] رقعه ۲۷ [illegible] رعایت [illegible]
[illegible] سلمکم الله تعالی [illegible] خوب نوشته اید بارک الله [illegible] لیکن آنها [illegible]
حال این [illegible] کاذب و حرامزاده بوده است پس [illegible] شما [illegible] ظاهر [illegible]
[illegible] این هم [illegible] انکه [illegible] کهات ازینجا چهل کروه مسافت دارد [illegible]
رفت [illegible] ازینجا [illegible] مسافت [illegible] اسپ چالاک [illegible]
[illegible] قطع نمی تواند کرد و این [illegible] چگونه [illegible] این همه [illegible] خود [illegible]
هم بابت [illegible] ازینجا [illegible] داد [illegible]
[illegible] ازینجا آمد و [illegible] طلب [illegible] خاطر [illegible]
[illegible]
[illegible] حسب [illegible] باید [illegible]
دوباره [illegible] خواهد شد [illegible] سکوت [illegible] این [illegible]
[illegible] برای [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] اینجا [illegible]
[illegible] خط خود [illegible] احوال تشریف آوری میرزا محمد صاحب [illegible]
احوال ایشان [illegible] معلوم شد [illegible]
[illegible]
[illegible]

۲۸ رقعه

پس مناسب است که ایشان قدم تجویز نمایند لیکن بعد دیگر سوای سر رقعه آنچه تعصیاً نوشته ام آنرا انشاء الله تعالی باید
فقد سنه تحقیق بلغیان روزگار سلمکم الله تعالی انتظار یک فیل خود در سرکار جنرال صاحب مقرر شده فیل دوم که از خانه نواب
علیخان بیاورد خواهد آمد معلوم نیست که برای کی می رسد حکم بزرگان این سید باکتفا بها المقدر پیام رفت که بالای
همکله حواله بریلی نمی شود کران صاحبزاده ممدوح شده بود چند اوند آنجا عزیز او آمی پیام کرده باشد بالفعل اموشی
سپرد و بهر صورت امروز شیخ الاسلام اگر رسد و خوب است بهر کیف فیلیکه از ما و شما است در آنجا سوای محمود صاحب شما دیگری
نمی تواند نشست آنچه سر فیل دیگر اگر یک فیل باید خواجه حاجی خواجه عبد الله و عبد الله را باید نشانند و اگر دو باید
فیل دیگر خواجه صالح و خواجه رحمت الله خان و میر تقی را سوار باید کرد آمدن دو فیل القینی باشد میر تقی را اسلحه دار
نیز درآورد و آنچه او کهاران کرایه طلب بهم چه باید در اینجا هم حجت در این تحقیق بسیار است که مبادا از آنجا یک فیل بیاید کهاران
تقریب پیدا نشوند و اگر کهاران را امروز طلبیده بفرستم و فیل بیاید آنوقت جواب دادن از مروت بعید است این رقعه را بملاحظه خداوند

رقعه ۲۹

قبله و کعبه درآورده آنچه مفصل باشد محققانه بنگارید که مطابق تحریر صاحب چیزی به عمل آید لهذا علی زبان
سلمکم الله تعالی مسوده خواجه حاجی خان و اجزای میرزا اشرف علی بیگ آقا سمیع است و رستم خان مرسل است باید گرفت
مشموله صاحبش باید سپرد و اجزای مذکوره را محافظت تمام باید داشت تا وقتیکه آدم او بیاید اجزای مذکوره حوالش
نشود و قیمت که همگی بیست و دو ورق باشد این از بهر آن است که اوراق مذکور کم نیست مبادا ورقی از آنها دیر در راه
بیفتد پس شمرده باید گرفت بخدمت امیر صاحب بعد سلام واضح باد که شخصی دوای خارش در سینه نموده بود پس
داده بود هر کس که مالید ابرا فایده کرد و شخصی تمام بدنش مالید کرد و زخم داشت در دو روز بانضفوت پیدا شد که اثری از زخم
و آبله نماند حضور پیر بودند و آقا صاحب مشفق سعی کردند که دوای این دوا را بعالم مخلص مرهمهای خود را از قسم غسل در حویلی
سرِ ظاهر کردم هیچ پیش نرفت آقا صاحب مخدوم هم به در میدان نصب کرده از چهار طرف بستند و همه بسیار
افروخته داعی را آنجا فرستادند چهار آدم برای خدمت هم بود بفضل باری لطف عنایت الهی دوا هم مالیده شد و غسل هم
بخوبی اتفاق افتاد لیکن حال من این است که خارش ده چند و جا بجا زخم و سوزش پیدا شد العیاذ تمامت
ورم کرده است امروز از سر آنجا دوا باز مالیده هم و فردا هرگز دوا را نمی مالم و امروز نیز مالیدم هرچه شدت خارش کم
رفتنی است خود بخود بهتر و دوا لا یا قسمت

رقعه ۳۰

شیخ و دوران آیات سرو بوستان جلالت سلمکم الله تعالی
بعد اشتیاق واضح باد که پیر روز که بست و سوم شهر حال بود خط مسرت مناط در لفافه مرضی اسمی جناب قبله و کعبه القاب بردو
چهره عذر بار وصول گشته مطالب عمده خاطر نشان ساخت از احوال تازه اینکه در منزل از وجه آقا صاحب خود ما
که با جتماع چند مرض با نفاس سعار عارضی سر در کار داشت بتاریخ نوزدهم صفر قضا کرد اطلاعاً تحریر درآمد و میر
نثار علی نامی که چند روز در حویلی خان صاحب کرمفرما بطریق مهمانان فرود آمده نشستند و نقل نزد ما بطالعه هم گرفته
بودند لیکن از دیوانگی کاسب مقصد به تمامی سید خطی اسمی آنجناب صاحب از بریلی فرستاده اند بمعرفت مولوی حسین علیخان صاحب پیرو
نمی رسیده بود ملفوف است غزلهای مشاعره گذشته امروز در خطوط الدشمام بهیجا خواهد شد و آنچه در مشاعره حال که

که در ربیع الاول پیش می آید دستخط و بعد ازین خواهد رسید لهذا اینجا بحفاظت باید داشت وقت رسیدن آن ایوان بیت
خود در حاشیه خواهید نوشت در فرستادن صاحب عالیشان شما را بشکوه آباد وضیع و شریف تامل دارند بعضی چنین
فهمند که دقیقهٔ تنفیذ همراه خواهد برد لیکن کرامی آنرا مرغوب نیست زیرا که اگر این منظور داشت سند عمل پیشکار اول
شما در ایوان نوشته ادنی فرستاد هرگاه فرستاده سند مهر بگیرد تا بجست همراه بردن بجا زیرا که کار دانایان نیست و از
جمیع در دانا مراد فقیر صاحب عالیشان اگر بیاید گوید که کسی در میان این فرقه مستعد دانش نباشد و تربیت
فرستادن بشکوه آباد مسلم لیکن تا وقت بودن به خود جدائی شما از فرط شفقت و محبت نمی پسندد و این مراد گذارا
اولست لیکن همین قدر مقام اعتراض است که صاحب اگر بیرا با فرزند خود هم این محبت نیست که کار سرکار را برای
خوشی خاطر خود معطل گذاشته او را بجائیکه باید رفت نفرستد مگر وقتیکه در بودن او پیش خود حکمتی باشد شفقت
بحال شما همین درجه است لیکن اگر حکمتی نمی بود هرگز نگاه نمی داشت ظن غالب اینکه شما را تفویض صاحب نو خواهد
شد و تا او نیز همین عنایت بحال شما داشته باشد اگرچه بدمزاجی صاحب نو از هر کس شنیده میشود لیکن هر بدمزاج با
نیکو دست خود درست می باشد شاید که میانه صاحب والا مناقب عالیشان و صاحب نو که می آید دوستی زیاده از الفت
باشد که هر دو را با دیگران انجام امر از طرف خود مستعد رحست نشود که دانایان او را به نادانی رسوا کنند گو نادانی چند
خورده بر دگیر رسوا این هر چند شنود و تحقیق و اتفاق مقصور باید شود شجاعت همین است که از شما بعمل می آید آفرین با
دلیس آفرین حضور اقدس عا بسیار است رقعهٔ ۳۱ بلاغت آفرین من صاحب کلان بر خود جمعه یا دوشنبه بحضور رخصت خواهد
شد بهتر همین است تا دو پهر معلوم خواهد شد اگر روز دوشنبه قرار یافت و محمد جمال یا فرزند را نزد شما روانه میکنم که امر فرمودنی را
ضروری حسب خواهش شما همه بیارد و فردا شام مشغول طلب نشود یا فردا صبح حاضر شده مواد طلب انجام و بعد شام
بپردازد اگر روز جمعه تعین شد اینجا هم ضرورت طلب داعی خواهد شد در نصیحت شخصی از اقربای من و پیش که در طلب تعجیل نامبرده
باشد خواهد رسید اطلاعاً بقلم آمد رقعهٔ ۳۲ خواجه عالیجناب جز دو یک بخدمت سید باید گرفت و دیگر اول
بحکم کالا پیشتر لکه بفقیر باید کرد و چهار روپیه از قسم گرفته و دو روپیه با تزئین کور باید رسانید و دو روپیه پیشتر عالیجاه
ارسال تلخیص باید داد و از خان مزبور باید پرسید که خط و سی روزه که در ایام بابه میرزا صاحب داده بود می به که داده شد و
خیست بهیر دو ده مذکور گرمی بسیار کرد دو روز خورده ام امروز ترک کردم آغا صاحب نوقت نشسته اند یک بیل با اتفاق دو سه
بید وارده دو بیست تا اکبرآباد بفصال تعیه پهلوان درین فکر است که شخص چابکی هم به همرسانند اگر امروز و فردا هم رسید
خوب است و الا همین کس اکتفا ورزیده براه می افتد چون این کتاب هنوز تا ابتدا ندارد و لهذا ابواب و فصول آن ما
اینجا مقید تحریر نکرده ام وقتی که خطبه و هرچه تبع آن نوشته میشود آن وقت سپهسالار چندان دشوار نیست ۵
رقعهٔ ۳۳ سیر با میرزایان خواجه صاحب عالیشان خط برای والد ماجد شما میرسد اینها در عالم تنهائی بخوانند
مطالعه عمو صاحب خود در آورده صحیح نمایند و در خطوط خانگی پیچیده در ڈاک انگریزی بفرستید زنهار فطرت دیگر
بران بنفرستید اطلاعاً نوشته شد زیاده خیریت رقعهٔ ۳۴ مهر سپهر عا خانه ان سلمه الله تعالی

در خود اشنیده شد که خانصاحب مظفر تاج الدین حسینخان میخواهند که از نوکری استعفا دهند اگر این حرف مقرون بصدق

باشد لیکن دیانت ایشان بیش از آن بود و استعفای ایشان شایسته نبود اینکه مقصود شماست بشما چه [illegible]

خدا کریم است نیکنامی از دست باید داد و انجا رسیدیم مشوره خواهیم کرد و آقا صاحب هم باشند شما هم بدانید یقین که شما

رقعه ۳۵ خواجه

پیش از نوشتن جواب خیر امید کردن بهم از طرف خود حسب فرمایش زیاده خیریت الحمد لله

خواجگان و میرزای اصفهان سلمکم الله تعالی خطی از خواجه قطب الدین صاحب سرکار میر صاحب گرفته ملفوف

شوید و فرمایند چون خط سوای میر علی خان جواب خط من بود و فرصت هم بیست لهذا خط برای ایشان بعد ازین

فرستاده خواهد شد امروز همین گفتار رسیده امروز خانه میرزا الله صاحب میروم فردا [illegible] اینجا خواهیم بود این

رقعه ۳۶ خواجه قدر جمیع الکمالات من بعد از آقا صاحبان کرم ملتفت

توقع سفر نیست آیند یا قسمت

نشان راسپان صاحب بافر سوده اند چون در مقام رفاقت هر کس مجبور است چاره ناچار باید رفت لهذا نوشته می آید که

امروز من هم بشما [illegible] شما الکه ازین رود تر میرسم و شب انجا می خواهم فردا با شما و میر صاحب و میرزا محمد صاحب [illegible]

آقا صاحبان [illegible] صحبت معقولی [illegible] بنا بر اطلاع نگارش یافت لفظ پستان با بای فارسی مفتوح و را

بی نقطه مکسور و سین بی نقطه ساکن و تای قرشت و الف و نون که بمعنی جای بودن پر بها در اشعار رسیده

و اصل نهائی آید در برهان قاطع باید دید معلوم نیست که در فارسی هم صحت دارد یا ساخته اهل هند است

در فیل کوچک از راه رفتن معذور و فیل کلان را فیلبانان بی اطلاع بر آوردن بی شک [illegible] یا چیز دیگر از قسم چاره

شام خواهد آمد لهذا اسپ برای سواری میرزا محمد صاحب سدراه هم بخانه میر محمد حسن خان رفته است ایشان هم می آیند

اگر پیش از رسیدن آدم بخانه رفته باشند بخدمت خواجه وزیر خان صاحب از طرف من التماس باید نمود

رقعه ۳۷ خواجه امامی

که اسپ خود را عنایت فرمایند میر صدف را اینجا رسانیده بر خواهد گشت زیاده خیریت

صاحب [illegible] العربا تخصه کون ایجون بیار بنگر کم فضیلت کوک بی قوباش میرزا جعفر صاحب [illegible]

مشتاق پار لاتامل میر بیکیشی بی تاشو ربنگیر بجناب قبله و کعبه جعفر الفرصته صرف باید کرد که تدبیر در تبدیل [illegible]

رقعه ۳۸ خواجه ابوالحسن بافت نه بشنید که بارست

انشا من باز آمده شنیدن عشاق میر معلوم حضور رسیده زیاده خیریت

کرامت بار اید بشما نمایند که همین عمزاده من ایشان ولی نعمت دیگران هستند [illegible] هم گمان میر که خالی

شاید که ملک خسته باشد به همه از آثار تحریر [illegible] حالا باید که اندوخته خود را بجا [illegible] که درین شادی صرف کرده

اید اگر خواسته خدا باشد که بکلمات چرب و شیرین روغن [illegible] هیچ نرسیده است [illegible] خواهم شد و ما چه میدانیم شما

وارث باشند اید [illegible] و بهر طور که بدست آید پول بیارید که تا کار بار فیض دستر و دست [illegible] الشباب [illegible]

رقعه ۳۹ خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی فردا صبح بجناب قبله و کعبه [illegible] خود [illegible] گرده [illegible]

[illegible] آمده [illegible] شود تا [illegible] وقت صحبت [illegible] حاجی [illegible]

آمد فردا وقت [illegible] میان صاحبی گرفته [illegible]

۵ بیعه گرفته ای هرگز

۵۳ ترجمه

[illegible] کی ہے

[illegible] روزی

دہلی [illegible] کو

فضیلت کی [illegible]

[illegible] جعفر

صاحب [illegible]

دیکھنے کے مشتاق

ہیں [illegible] ۳۷

آدمی کی سپرد

کر دو تم ۱۲ ۵۳

[illegible]

کنایت از فریب

دادن ۱۲

همه بیست و سیم ... سید زیاده خیریت ... احوال ... صاحب دریافت نمایند که این وقت از خصوص ... بلا
طلبیدم ... که ... بحسب ... اینجانب ... ضرورت تحریر ... و اینجانب اطلاع ... خواهد شد
... جهت ... صاحب ... هم ... هر چند ... مشغول ... نگردید ...
... وقت ... صاحب ... حسن ... اینجانب ضرورت ... که آفتاب
... خواهد بود ... دولتخانه تشریف خواهد آورد رقعه خواجه ... سلمکم الله تعالی ... که آن
سید زاده مسکین ... آمده بود اگر ... باشد ... وقت ... گفتگو باید کرد و اگر دیروز ...
باشد جواب و سوال که می شنیده باید نوشت و اگر این وقت هم رسیده باشد همراه ... فقیر باید فرستاد زیاده عمر کم
طول ... رقعه خواجه ... صاحب سلمکم الله تعالی ... از رقعات ... لال فرستاده ...
اگر نقل ... خواهد شد اجزای دیگر هم خواهد رسید و اگر در همین ... درس ... می کنید با
اجزا هم طلب ... نوشته خواهد شد و اگر همه ... باید گرفت ... باقی ... خواهم کرد
حیلیکه اسمی قاضی نجم الدین خان ... طالب علم ...
... لفظ ... آن باید نوشت و نسخه نقل شده از خط مولوی شیر علی ... باشد لیکن ...
بخاطر دارم همین قدر است که قصب ... و ... سیاه ... آب ... صبح باید ... چون ...
... و صاف نموده باید نوشید ... سرخ و سیاه و پنبه ... قدر ... روغن با
باید خورد ... عبارت را با خط مولوی صاحب مقابله بکنید ... یوسف علی خان بگوئید که نسخه
همین ... کاغذ ... رقعه خواجه ... که ...
رقعه آقا صاحبان در جواب ... صاحب آمده ... بملاحظه ... صاحب ... احوال
... کریم الله صاحب ... و اگر ... تحقیق احوال آن صاحب ... آقا صاحبان
و آقا صاحبان ... الامین ... خیریت ... نمایند که
فا و عین و لام ... جمیع صیغهای آن ... باید که ...
... بهمین وزن حساب ... صیغهای ... خواه ابواب ثلاثی مجرد و خواه
مزید فیه مثالش ... هر گاه کسی ... ضرب ... وزن است تامل کند که ... صیغه ... ضرب است تا
... موزون مشدد زیاده است هر گاه ... وزن را ... فعل ... صیغه ماضی جمع ... حاضر
... استکمال فا و عین و لام را ملاحظه نماید مگر ... استکمال ... وزن استفعال است ... استفعال ... فا
و عین و لام زیاده است ... کاف ... افتعال است و ...
انقباض بر وزن انفعال است و اگر ... انفعال ... افتعال ... انقباض ...
باید که ... بر وزن ... انفعال واقع شده ...

همچنین الاعلی هر چند بعینه افاعلی باشد که امر حاضر مونث است آن مستقبل از ملاعلی بر وزن تفاعلی که مجموع [illegible] علی
متفاعل بنای متکلم است منفاعل صیغه مفعول است از باب افاعل [illegible] ثلاثی مزید فیه در قاالون مجید باید دید [illegible]
پیر بود و خطی نوشته نزد قاضی صاحب فرستاده شد اگر دلیر و نه توانه شد دیباشد خیر والا هر دو خط امروز باشد
باید که روانه شود الملخص هر دو خط دیگر از شما نزد فقیر رسید بعد ضیکه برای انبساط خود نوشته بود دیدم مطالعه درآمد امروز
که نوروز و ماه [illegible] الثانی است به جهت چهارشنبه در حضور نذر فرش و خیمه و طعام است زیرا که فردا مرزا اسلیمان شکوه بهادر با عیال
و اطفال خود از رفته اینجا خواهند آمد و یک شبانه روز مع زن و بچه خان نیز در اندرون و بیرون هر دو جا صحبت رقص
و سرود مشغله خواهد شد لیکن امروز بعد چار روز و زنجا است که بیرون [illegible] علتن اینکه چون این صحبت بی وجود طرف ثانی
مقرب است دل گوارا نمی کند که تنهائی دوست مهربان خود مشغول باشم بسکه آنجا رفته هنوز با خاموشی نشسته‌ام اگرچه
آنجا سوای من احدی نخواهد نشست لیکن من یکبارگی بی تعلیلات آب و بار موافق هیچ ممکن نیست بعد شما باید روز که جناب عالی
برادم اقبال صاحب کلان هم به سبیل [illegible] یا بالاتفاق خواهند آمد البته در آن جلسه شریک خواهم شد زیرا که این هر دو
والاجناب یاد از چار گهری بنایت یکپاس نخواهند نشست بعد از این با هم این صحبت و نیله با ساکس حسینها از این
سبب که مرزا جهانگیر شاه زاده را که محترم بوده است در شاهجهان آباد چون حامله شد زنی از دو او رشک و بین حسین
شاهزاده صورت کرد که این بچه که در شکم دارد از شما نیست چون اغنیا را خصوصا اطفال را همین گوش فرو کرد
هیچ و مقدمه بزن نزد صغا عزت بسیار نازک است مرزا ممدوح قصد کشتن او کرد و ممتاز محل که ماد شاهزاده
باشد او را پنهان کرد و بعد با حضرت ظل سبحانی نواب قدسیه والده حضور اقدس اعلی مشورت نمود
او را روانه لکهنو نزد صاحب عالم خود ملتجا کرد که از آن آفت مصون باشد و مضمون خط همتاز محل
آنکه صاحب عالم بهادر این بود که پسر یکه از بطن این زن متولد خواهد شد آنرا شما فرزند خود بگیرید
و با هش مرزا بهر فر بگذارید چون حامله آمده بود بعد دو ماه چند روز وضع حمل اتفاق افتاد لیکن بجای
مرزا بهر فر جهان افروز بانو پیدا شد چون این دختر اولین فرزندان شاهزاده موصوف است و سواسته
این زر کار ها بگفت چنین بنا گذاشته شد که هزار روپیه در مهم شادی دختر صرف باید کرد و حضرت نجا
شکوه بهادر با اهل و عیال و جناب عالی دام اقباله و صغا کلان بهادر را جدا جدا بود باید ساخت این هزار روپیه
را بادشاه زاده مقدس الذکر فرستاده بود با این گمان قوی که پسر متولد خواهد شد لیکن نوشته بود که اکر [illegible] را
[illegible] صورت بصرف باید رسانید تا تمام شد این مطلب مگر اینکه مزاج من بفضل الهی بصحت است خاطر شما [illegible] جمع باید
داشت این [illegible] هم [illegible] ضمنه که [illegible] دیگر نوشته اید و بعا غلطی الغته شد یکی از باعث تعجیل است چرا که [illegible] لفظ را بود
سطر پیش از این و همین خط صحیح نوشته کمان غلطی سوای این هر دو که جلد می خیال شما بودن این است که شما و ذکر گذشته
[illegible] علیه صاحب یکجا بسبب موت نوشتید که بامنشی محمد علی صاحب که دوست خالص شما است ملاقات شد [illegible] ملابه
سیدا یا مقیم و جای دیگر نوشتید که بازار مرشد صاحب موصوف ملاقات شد لیکن [illegible] علیه بحضور [illegible] لیکن چون شما

دفعه ۳۴ ؎ ۱۲ بلبل بسیل رسید برق ۱۲ بارنست ببنی جو ابدا ۱۲ ؎ ۱۲ بر وزن مفعول مخفف علیحظہ ۱۲ ؎ ۱۲ دولت کرده شده ۱۲ ؎ ۱۲ مقدم الذکر بیست سابق شده ذکر در این جا داو آن جهانگیر شاهزاده ۱۲

بنا بر این راج را خوب فکر کرده اید این خط الفوه بهلی نسبت انقا نیست چنانکه علط فرده واقع شده سبب آن عدم معرفت استعمال لفظ است و آن لفظ سقا است که شما آنرا سقه نوشته اید مخفی نماند که سقی بسکون قاف بمعنی آب دادن است و ساقی اسم فاعل آن و سقا صیغه مبالغه بر وزن فعال چون لفظ ساقی حالا بمعنی معشوق شراب دهنده باشخاص شراب خوار است بمعنی آب دهنده کمتر استعمال می یابد لهذا صیغه مبالغه یعنی سقا باین معنی مستعمل گشته و نزد ایشان مصطلح شده است بشخص مسلمانی که مشک بدوش کشیده و الا کهار خانه هندو دیگر بهمان که بر سر چاه مدام نشسته آب به مسافران میخوراند باید که سقا گفته باشند لیکن چنین نیست پس لفظ سقا از قبیل منقول عرفی شمرده باید شد و کهار از محیط خود بر آمده زیرا که از روی لغت کهار و بهمن هم سقا میتوانند شد بالجمله سقا را باعث شهرت گرفتن لفظ بمعنی شخص مسلمان مشک بردار بر دیگری اطلاق نمی باید زیاده صحبت دیوان ابو الحسن خط بنده صاحب الذ باعث شادی آنها هم بخاطر نماند ست که حساب صد بتان را در هفت ثمن پنجه طاق بسبق از من بپرسند در لکهنو مید و مرزا صاحب برای تفریح طبع از شخصی پرسیده بود هم بچاره سه چهار روز تامل کرده و سر بسنگ زده و بر او نرسیده حساب از رو قاعده غلط است زیرا که موافق قانون حساب [illegible] که جفت است هفت مجموع طاقها می گنجد نه طاق جمع طاقها چون صد جفت است و هفت طاق هفت جفت در آن گنجایش از هفت طاق ده طاق و سه طاق و پنج طاق در آن نمی گنجد تا هر سنگی که درین روزها مخدوم مکرم آقا محمد صادق خان صاحب نام ایشان کنکار را هم گذاشته اند ملفوفا این مکتوب مطالعه باید نمود در رقعه مخفی نماند که دیروز که بیست و هشتم شهر حال بود پنجشنبه و آخر روز قریب عصر خواجه عبد الله که از سبب قرب حویلی چهار دلی هم نشین صاحب عالم بهادر اکثر آمدن خود و بر او رسیدن بر پسر بلی گیر درو نقیر مقرر کرده اند آمده عرضه شما که بجد امجد خود نوشته بودید بمن داد تا به مطالعه دریافت شد که شما بتقریب آمدن پیشتر ایشان در حین و خط خود این ایما نکرده ام لیکن بخاطر رسیده بود که شما از جناب ایشان گفتگو بزبان نمی آرید و نیز درین گفتگو از شرم خواهید کرد نجیبو بجا انفعا قبله و والد ماجد شما اخبار و شود و بود هم که درین خصوص ایمائی خواجه امامی باید نمود و آنکه از پر او گر بازین دو دختر یک بهم نمی تواند رسید حالا که معنی صاحب دریافت شد سعی درین امر بیجا است اگر چه بظاهر خانه داری خیر خوب است لیکن در اصل خود را وابسته در بلا انداختن است هر گاه که طبع شما نمیخواهد در ین معامله اصرار چه ضرور و مثل مشهور است که آنچه خود نپسندی بر دیگری مپسند فی الواقع بی سبب بستن دو باره خود را رسوا کردن هیچ لطف ندارد گو هنوز عمر شریف بان حد نرسیده لیکن مدة العمر باین صورت بسر بردن هم خوب نیست تا هنگامی ضرور خواهد شد باکدام دختر شاه یا پادشاه پسر یا بیچاره پسر یکی قرلفیه شماست شود هزار آفرین بر فهم شما خوب فهمیده اید در طرفه آن اندیشی بکار برده اید هم بر فقیه دیگر این مردم عجیب مردم بی عقل هستند که بر شما فرمایش چیزها کردند در سحاق لی آنکه تقاضا می شد باز طرف شما بظهور آید از ادای زر قیمت آن در مضیقه ندارند در تهیه شد موجب آن بهار سبب هست مال با بای شان است که تقاضای شد بیجه که ابهای طلب قیمت [illegible] گذشت محال این نباید دیگر احوال خیریت که شما [illegible]

والا مناقب تاج الدین حسین خان صاحب صد روپیه در ربیع الاول [illegible] رسیده باشد و کاتب علیخان نایب دیوان [illegible]
داده بودند همگی مبلغ معلوم [illegible] شاه علی نامی در قرض خواجه امیر خان [illegible] صد روپیه دیگر که در ربیع الثانی طلب داشتم
هنوز صورت وصول ندارد و ازین جهت که جناب ممدوح بیست و یکم ربیع الاول روانه کانپور شدند و از آنجا مع الخیر اراده
فرخ آباد دارند دو سه روز است که خطی بخدمت شان روانه نموده شد هنوز [illegible] سید سجاد علیخان صاحب [illegible]
آن هر گاه خواهند آمد نزد من خواهند فرستاد من امروز رقعه بخدمت ایشان فرستاده بودم در آن رقعه این مضمون بود که
دیروز خط خواجه امامی [illegible] بنده گی بخدمت ملازمان نوشته اند ایشان هم در جواب سلام و اشتیاق شما نوشته بودند [illegible]
روپیه هم رسید بعد وصول شدن نزد خواجه قاضی صاحب خواهم رسانید جناب ممدوح کتب [illegible] خریده [illegible]
شما خواهید فرستاد [illegible] که من از شما هم [illegible] هر گاه شما خانه [illegible] که لذت [illegible]
موقوف [illegible] که یک یک ورق این نسخ
را ملاحظه نمایم لیکن در جستجوی نسخ پسند و ناپسند رفاقت خواهم کرد [illegible] که امروز نزد شاه [illegible]
کجا [illegible] تصحیح کتاب ها ست [illegible] که تصنیف خود من است دیده ام [illegible] از غلط و صحیح آن اطلاعی ندارم
و دیوان [illegible] لطافت [illegible] صاحب است این بار که تشریف می آرند [illegible]
خود می فرمودند که هر نسخه امانت خواجه صاحب حاضر است بگیرید لیکن [illegible] لطافت را یکی از دوستان من برده است
بعد چند روز که می آرند آنهم خواهد رسید الحاصل نسخه های مذکوره را [illegible] خود تصور نمایید رقعه خط بهجت نمط
دیروز که شانزدهم ربیع الثانی سنه ۱۲۳۳ هجری بود و چهار شنبه بود [illegible] در باغ [illegible] این که از حضور [illegible] بیان آفرین [illegible]
شده آقا صاحبان در ایام ورود خود با اراده [illegible] برای چند شبی گاه گاهی وقت عصر آنجا آمده من و
[illegible] نشسته بودم میر حسین نامی که از چندی [illegible] صاحب بخدمت [illegible]
صاحب می خوانند عرضی که اسمی جدا [illegible] خود نوشته [illegible] آورده [illegible] رسانید
آنچه حواله قلم نموده بودند [illegible] شد آقا صاحبان نیز نام خود را [illegible] ملاحظه نمودند الحمد [illegible]
خود بخود [illegible] که [illegible] و چه قدر خوب شد که [illegible] شنیدید و باقی آنجا فرستاده
کمی [illegible] معاش وابسته بخت و اتفاق است آدم [illegible] نان [illegible] خود بهم رساند [illegible]
که او را انسان می پرورد [illegible] هیچ تفاوت نیست نان پدر خوردن [illegible] ایام طفولیت [illegible] آدم [illegible]
موقوف است که نان [illegible] ست [illegible] آنست که کسی [illegible]
بکنند مثل خواجه [illegible] را [illegible] خوانده [illegible] هم ازین قبیل است [illegible]
که [illegible] قابل قبول نگردیدست [illegible] هزار [illegible]
[illegible]
[illegible] کنند

العجب اوقات غلام شما نگذرد هزار شکر که قدری اطمینان بحضور شما شده آینده هرچه بحسب بخت و اتفاق [illegible] خواهد شد یک خط طویلی متضمن عبارت سبع الغیهم بخدمت آقا صاحبان نوشته و ملفوف [illegible] باز نزد من حاوی احوال خیر مآل خود و شدت اشتیاق صحبت لیقات نمی تبدر رقعه خواجه بکرم سلمکم الله تعالی درین نزدیکی [illegible] الطاف صاحب مرقوم شده [illegible] طلب حقه بردار و خدمتگار رسید لیکن چون در خط جناب ... قید خدمتگار جوان بوده است ازین سبب بهم رسیدن آدم معقول و جوان اندکی مشکل شده بخیر ... راه کسی آزاد نمی کند خان صاحب نوشته بودند که هرچه برای چنین خدمتگار شود از سیر صفا ... باید گرفت چون آدم نزد سید ... گفت سبحان الله چنان از کانپور حقه بردار و خدمتگار همین پوری فرستادند حالا حاجت آدم دیگر نیست ازین سبب ... باقر بیگ را که حال ایشان ... نکرد و پیره از روش خود واده واد آخر طرف منوده شد چند ... حاجت الله گرو ... باید گرفت می خواستند که چند کلاه و حلوای سوهان هم ... ساز ... گفتم ... کدام آدمی خواهیم فرستاد و چون در خط خان صاحب قسم بود که من همین پوری ... هم آدم ... اگر خان صاحب آنجا نیستند آدم نامبرده بخدمت خان صاحب خواهد رفت این خط ... صاحب خواهند فرستاد اگر خان صاحب ... تشریف دارند ... حاضر خواهد شد ... والا در دوران ... دیگر عرض می کنم که اگر حقه بردار ... از کانپور آمده است در کار باشد ... والا ... حقه بردار ... بود لیکن ... کانپور ... فرستادن ... می کرد که فلان حالا در جستجوی باورچی که طعام انگریزی ... خوب ... آمده ... یکی خدمتگار که باقر بیگ نام دارد ... سال ... حلویات و مربیات هم مهارت درست دارد لیکن نوکری در کار ... خدمتگار ... این زبانش هم درست ... احوال ... التماس ... غزل که ... شد در یک ... دیوان امیر نصیر الدین ... از جهت فرستادن ... خط ... وفات نواب آصف الدوله امیر الدوله مرحوم ... هشت سال ... آصف الدوله ... امیر الدوله حسن ... خان ... بیگ خان بود و حسن ... خان را سرفراز الدوله می گفتند ... احوال ... تحقیق ... هرگاه ... معلوم شد باید ... جمادی ... هشتم ربیع الاول ... هزاران مسرت و ... خیر

چند روز دیگر انتظار باید کشید اگر بجز صد خط خواجه امامی می آید خیر والا می نویسیم و شاید که مظنون ایشان بوده است
کشما وقت روانگی رسی از ما چقدر قرض گرفته فرمالیش صاحبان انجا همراه برده اید حالا منتظر سرانجام آنم دستید هرگاه
بدست آمد خط نوشته می برد آیا خواهید فرستاد و معلوم نیست که اینچنین مقرون تصدیق بود یا نه یقین که دروغ نباشد
چرا که ایچ صاحبان مافی الضمیر خود را از من پوشیده میدارند المخلص معلوم نیست که این خط آخر فرستاده اید یا نه رسم
آمد دست من شود زعم شما که آنچه جدا جدا خود نوشته اید ندیده ام بعد از این خط را هم دیده نزد یک من دیدن و ندیدن
آن هر دو برابر است کار به یافت صحت و سلامت بود بس الحمد لله و المنة که از آمدن این خط مراد یکه بوده بر آمد
چون واضح صاحب شهر و ریتاس می باشند و خان صاحب و قبله و چچا و نی از باعث بعد مسافت و آخر شدن
روز خط اسمی من بسته جدا کرده و عرضه را از سبب خوانده نشد نشان آن وقت اینجانب فرستاده و بدین از دو
حال بیرون نیست یا بستم و فتی تر نا صاحب رسیده است که عرضه نزد خان صاحب و قبله چچا و لی سی
فرستاده اند یا پیش از رسیدن خط اسمی من نزد خود نگاه داشته عرضه را روانه کرده باشند و خان صاحب را باعث
غایب شدن آنجا فرستاده نزد من موقوف داشته اند یقین است که حالا بیاید چون شما هم هیچ مطلبی
در خط من باقی نگذاشته اید جا نوشته است که در عرضه هم مطلبی سوای بندگی و سلام و دعا نبوده باشد آدم برادر و احوال آن که رقعه ۹۲
تاج الدین حسین خان صاحب و پسر غلام علی خان هر دو ملازم حضور پر نور شد و شاه پور خان صاحب به صد روپیه و از غلام
علی خان صاحب دو صد روپیه تقرر یافته خان صاحب شوکت از کردند لیکن پسر غلام علی خان صاحب که از ده
خود در ین مشاهره ندیده ملازم شد لیکن بود به حکم جد می تقرر ده اضافه والعفو خدمتی از خدمات پستکار نموده نگاه داشته
است باید دید لیکن هیچ یک از این صاحبان بار یاب حضور پر نور نیست الا اسمعیل خان که بلا فصل هر روز وقت دو پهر
حاضر میشوند این بهت احوال این صاحبان مقدمه معاش ایشان هم بفضل الهی حسب دلخواه درست شد برای
انتظام بعض امور رخصت چند روزه که گرفته بودند حکم شد که برای تکیه بیرون و بنا بر ضرورت با صاحبان
شان هم ملاقات نمایند لیکن با صاحب کلان لکهنو متعلق ملاقات موقوف است برای دیوان دریای لطافت و مثنوی
تماشا که نوشته اید از خان صاحب گرفته حواله قاصد خواهد شد لیکن دریای لطافت بجای چند سطر نسخه از دو ستان
خان صاحب بر دست ایشان بعد چند روز خواهد آمد و کتب اربعه یعنی تفسیر ملا فتح الله و ابواب الجنان و ترجمه شرح
حق الیقین تا یاب است باهم خواهد رسید هرگاه مبلغی شرایط بدست خواهد آمد به قیمت مشخص کرده برای تو نوشته
خواهد شد دیگر خیریت رقعه ۹۳ از همه بار پیشتر در جواب خط شما تو دو الواشنامه فرستاده بود و هم خدا داند از چه سبب
روانه شد امروز که سه شنبه بستم جمادی الاخر است وقت عصر خط شما رسید که فرستاده خواهید شد و بیرون وقت عصر آدم
آقا صاحبان محمد رسم جواب خط شما را آورد و در عرضه روان نگاه داشتم و در خیال من این بود که آن خط اول خود رد اند
شده باشد حالا منتظر خط دیگر باید بود هرگاه بیاید این خط را در لفافه جواب بتو یاد فرستاد و این وقت نیاسبه بیسیم
سید حسین نامی که الله دادا بعضی رقعه ها به آن هم ثبت داده می کشند دریافت شد که خط طفیلی بودی میرزا

امروز آخر روز بروانه خواهند شد اینرا که شنیدم خط معزی الیها درین رقعه پیچیدم حالا مناسب اینست که شما این بار در
عریضه جد بزرگوار خود سلامی برای من بنویسید باقی معاف کردم آینده خواهم دید [illegible]
خدمت آقا صاحبان مخدومم نوشته [illegible] نظر رسید [illegible] خط [illegible] القاب معز
الیها [illegible] الطاف شان بحال خود [illegible] خدمت شان [illegible] عبارت [illegible]

رقعه ۵

سبحان الله خط [illegible] صاحب [illegible] خواهید داد [illegible]
خواهید رسید حساب او را درست نمیدانم سه روپیه [illegible] هر چه باشد مفصل بنویسید [illegible]
صاحب یک لفظ خلاف محاوره اهل علم بود شاید نزد عوام درست باشد [illegible]
اصلاح هم در همان [illegible] دیگر اینکه [illegible] وزیر صاحب [illegible] بسیار خوش شدم فی الواقع [illegible]
[illegible] بجناب [illegible] عرض [illegible] لیکن از بعضی مواقع [illegible]

رقعه

بلبل شاخسار [illegible] سرو بستان [illegible] سلمکم الله تعالی [illegible] اصلاح نموده فرستاد
[illegible] بسیار خوب می‌نویسید [illegible] ضعیف [illegible]
قافیه نیز می‌گویند در بعضی جا [illegible] و در بعضی مواقع از سبب [illegible]
چند ورق متضمن بیان قافیه [illegible] لطافت [illegible]
و اگر خواندن آن موقوف [illegible] افسانه [illegible]
با کم از قافیه خوانده باشید

رقعه ۲

[illegible]
[illegible] گذشته بود [illegible]
[illegible] از مشاعره فارغ شدم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حالات [illegible]
[illegible] علاج [illegible]
[illegible] ضعیف [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] تمام شد [illegible]

جمع باید داشت و عرض کردن برای تنخواه بحضور عالی صاحب والاجاه کمال نادانی و دور اندیشیست من اینقدر که شما
خط اول کرده بودم برای فال الله دیدم که کسی بالا بالا دریافت شود مضایقه ندارد و الا سوای این گفتگوی تنخواه چه مصرف
دارد ملکه با دیگران هم گفتگو ازین قبیل مناسب نیست شاید رفته رفته بصاحب والاشان برسد و انکار بنایت شکوه
آباد علی اندازه گردد حالا من در هیچ امری بصاحب تنخواه هم ننوشته بجدا که انچه در ضمیر من میگذرد و تمام آنجا عمل می رسد
ملکه من اینجا چهار گهری با دل خود مشوره کرده کنگاشها سنجیده بعد و در کردن قبایح امری قرار میدهیم و شما پیش
از انکه من بنویسیم بهتر ازان کاری کنید بس مقابله با شما خطاست که تایید روح القدس همراه شماست انشاء الله
العزیز درین سفر باغات خان صاحب نصیب آن صاحب خواهد شد تازه اینکه چون درین روزها شاهزاده فرا
جهانگیر درین ملک آمده است دیروز صاحب عالم بهادر و من شیرینی دکان کولی و چیزهای دیگر برای وی کانپور فرستاده
اند میر یوسف علیخان کیل حضور فرمایند که اتالیق ایشان شده رفته سواری هر دو سپ است دیگر توزک هیچ نیست هم ادب آموز
همراه دارند اول بنابر سنگه گفته بودم که همین مطلبت که دانی شما باید بخاطر تهی کرد سببش همین است که از آنکه اندیشی گردن خلیفه به
جمع غریبیت شما برید شبی بر روز سپار دادید تا چار میر یوسف علیخان صاحب را تجویز کردم لیکن حضور والا صبحی من میر موصوف
تا بر سنگه را هم همراه کرده اند تا بکنید و روز که اتفاق ملاقات افتد وقت سوال و جواب پیش طرفتانی تعلیم گرانی اتفاق با و بگیر آنسنگه عمارات
نوکه تعمل و بهمی ساخته میشود میشود بدتی باید که تمامی سد اگر چه ترک شهر موجب رنج روحانی است لیکن خلاف رای
سلاطین و حکام هم خوب نیست تازه اینکه سالی شخصی لبن لبت و دو سال روبروی شما پیش من سبب اصلاح مسودهای دفتر
انشهای تالیف نموده بمن آمد بجواب سوال درباره کرده بودم درین شهر دیگها شخصی اور اسحبت قاضی صاحب ده
چهار شب رات تمام کرده بهر القضات شروع نموده است و مسوده را هم قاضی صاحب دیدند و سکیو نیند که مرکب عجیب
بذهن ناتراشیده است و اصلاً مناسبت بتحریر ندارد الفاظ سهل فارسی را نمیداند با الفاظ عربی چه رسد شاه علی
پسر شریف ضعیفه خدمتگاری ملازم او بود بیچاره دست بسته استاده میشد و شل انفار کار میکرد و اینحال را که معاینه
نمودم چون از چشم من بیاید گفتم این نوکر را بگذارد و بجبر گفتن سرچه گفتم عمل آورده الا چهار روپیه از حضور برای او
مقرر شده یک تنخواه هم یافته یکپاس روز بر آمده پیش آنجا صاحب آمده می نشینند و وقت عصر میرود و بعد چندی اهل
خواصان حضور پر نور که این منصب منصب میرزادهاست خواهد شد شما میدانید که بر خواصان حضور مخفی نیست
و عزت هم بیشتر ایشان کم نمیشود رقعه مخفی نماند که امروز سه هم ربیع الآخر سنه ۱۲۲۲ هجری روز دوشنبه است عرضه شما رقعه ۵۳
محرره دوازدهم شهر مذکور مع خط آنجا بهیچ جانب بمطالعه درآمده مسرور ساخت انچه از احوال آن ضلع نوشته بودید همه بجا بود معقول
شما هم چنین عمر تعلیق بحث والفاق دارند دوستی دوستان بکار می آید بدشمنی دشمنان الحال تاج الدین حسین خان صاحب مرد عجب
با فتوت و مروت است والله که اگر این ملک با خیالات خان صاحب صوف میشود و انچه برای آباد حقیقی خود تجویز میکردند برای شما هم میکردند اگر برای
صاحب جنیری معقول نمی شد دست بکار که همراه خود هم میکرد و سوای اعتبار هم شرط است شخص معنوی زندگی ان ضلع تخصیص در بهبود
و تنها هم در وقت شکست را بوانا باعث قربت دنیا را می نامی عزت و مروت ظاهری داشت و شما در آن ضلع

تو دارد و با کسی سابقه ندارید بلکه صد آفرین که درین مدت قلیل با مردم این قدر جوشش پیدا کردید که وضیع و شریف شما را
دوست میدارند و آرزومند ملاقات میشوند انشاء الله العزیز بعد چندی شما هم به مطلب خواهید رسید و کار عمده‌ای
شما صورت خواهد پذیرفت خاطر جمع دارید دو ماه میشود که من از درد شانه چپ در عذابم حالا مجبور بعد سه چهار روز در
سپتال منتقل خواهم گردید لیکن الحمد لله که ماده فالج نیست مواد بلغمی است و الا هلاک میشدم لهذا به همین
قدر پارچه مختصر اکتفا نموده شد والده و عموی شما در بار انجمن بستند امروز دو گهری روز مانده با اتفاق میرزا بزرگ امیر
مختار الدوله که در تسبیه بیضا دارد من و میرزا حاجی برای شنیدن سیر علیقصا خواهیم رفت اطلاعاً نوشته شد زیاده
خیریت رقعه ۱۴ مخفی نماند که مکتوب دلنواز شما بسید بر ثبوت اطلاع داد و عرض شد که برای جدا شدن خود نوشته
بود مدتی از مطالعه آن آزرده هم چه بگویم که بر دل چه گذشت لیکن چه باید کرد جای مجبوری ست خط دیگر اسمی منشی صاحب
بموجب ایمای شریف سر بند در همین خط ملفوف ست بعد مطالعه سر چسپ نموده بمکتوب الیه برسانید تمام شد این
عقده حالا بشنوید که دنیا مقام رنج و راحت ست آدم اگر در دور بطرب میگذراند دو ماه عوض آن به تعب بسر برد
و بی حرمتی برای آدم دانا و صاحب غیرت هرگز مقصود نیست و همین بی حرمتی است که آدم کاری بکند که باعث
بی حرمتی او بشود و اگر چنین نکند هرگز حرمتش نمی رود مثلا اگر شما کسی را دشنام خواهید داد او هم جواب خواهد
داد یا دست بگریبان خواهد شد همین بی حرمتی ست و اگر شما به کسی فحش ندهید و دیوانه در بازار بی سبب به شما بگوید
فحش آب کشیده بدهد حرمت شما هرگز نمیرود مثال دیگر اینکه زید از خانه خود برای کاری میرود و پیاده و تنها
کوتوالی در صورت او بدزدی اشتباه کرده او را بگیرد ازین چه میشود گرفته باشد این واردات اتفاقی و بدبختی
میگویند زید نزد کاملان و هم پیش نفس خود شرمنده نیست زیرا که مصدر فعلی نگردیده که ندامت داشته باشد درین
روزها ولد الزنا بی افترائی بر من کرده بود که گفته شود هم به قید ابدی گرفتار شده باشم وقتیکه بعضی دوستان این
احوال را به من رسانیدند رای شان قرار برین گرفت که ازین شهر بدر آیم با نها گفتم که در پنهان شدن که مختصر
قول سفر را قوت داد دست چون من حرکتی نکرده ام که در پاداش آن مرا بکشند یا به زندان برند پس ترسیدن
چه ضرور و اگر این بلای ناگهانی باعث بر قتل من میشود مجبورم این هم از قبیل بیماری میدانم و رند توق مسلول
یا مجذوم شدن آدم گناهی ثابت نمی شود زیرا که اکثر حرامزاده ها صحیح البدن بسر می برند و نیکوکاران
مجذوم یا بدتوق یا مسلول شده می میرند چون افترای محض بود اصلی نداشت ازان بلیه نجات
یافتم بسر شما که ازین خبر اصلا تغیری بر چهره من و تردیدی در خاطر نبود و بعضی دوستان
گفتند که به فلان و بهمان رقعه باید نوشت گفتم دلم نمی خواهد که رجوع به هر کس و ناکس بکنم صاحب
عالم بهادر آدم فرستادند که شما نزد من بیائید در شهر بودن شما مناسب نیست عرض کردم قدری
را بطور خود باید گذاشت ما هر چه بشود ازین تحریر غرض این است که رنج و راحت و غم و شادی برای آدم و شما
ست تا در قید حیات گرفتار هر گاهی خوشی و گاهی ملول از طرف خود مصدر فعل بدی نباید شد آینده یا جست

جای صدور ۱۲

سبتال یعنی بیمارستان ۱۲
قدر پارچه یعنی [illegible]
رقعه ۱۴
مختار الدوله یعنی [illegible]
لوتوالی یعنی [illegible]
مسلول یعنی [illegible]
بسر شما یعنی قسم شما ۱۲

کرمفرما حسب الخطاب خطاب بهادر جان حسن فرزند به پسر **رقعه ۵۵** گریخت باید دیوانه آدم از کرد نباید اندیشه چیز هیچ کرورها سوای
تاج الدین حسینخان بمن رسانید جواب آنهم حالا نوشته تفویض نامه به بعضی نامه ها نموده شد مضمون خط امینه دکه خواجه اما حسن صاحب
را این حادثه خبر شده من بی اذن صاحب الا حاجه بمن پوری نقشه رفت اگر طلب سفر باشند سیر و هم والا خیر و نیز
مرحوم بود که از حضور سرکار باورچی دحقه بردار نصیب است بلکه نوشته اند که شما سنجیده که مرثان خشک خورده باشند پس حسن
شنا شوقی دانم که یک باورچی خوب بده روپیه شاهره را نموده و یک حقه بردار که سوای اینکه آتش بسر قلیان نگذارد
و دیگر هیچ سلیقه دیگر نداشته باشد لیکن قدری خورش پلا و نان باشد برود باید فرستاد تا اشفاق مضمون شفقت
است خان صاحب مغفور الیه حالا شما شنیده که باورچی خوب مدد نمود به روپیه بهم نمیرسد چه جای اینکه بیست روپیه باید
و هر روز طعام هندوستانی و انگریزی خوب پزد لیکن شما حضور عرض کنید که هر باورچی این سلیقه دارد که هر دو طعام را
خوبی تمام بپزد و تلاش بسیار بعضی هست باورچی کامل باورچی هندوستانی که از لکهنو باشد که صفت دقیقه ها
و یک پیش خدمت به پانزده روپیه و یک آورد و هر روز گرفته باشد انگونه باورچی که سلیقه هر دو انداخته باشد هر جا بیست
ده بیست روپیه قبول خواهد کرد و زیرا که در لکهنو بسیار چنین کس هم پیش خدمت باشد و شما تر ده شهر است و بعضی سرکار
از نیهم زیاده اگر حضور عالی مرکوز خاطر دارند که طعامهای خوب تر پایند و پخته شود پس یک باورچی هندوستانی
که قدری از سررشته کارها نیز آگاه باشد و یک پیش خدمت به چهار ده پانزده روپیه ملازم فرمایند از خود در عمل
حساب نیست هم ان باورچی است و یک نانپز به هفت روپیه که اقسام نان پخته در حضور بیارد و اگر شوق نان
هندوستانی باشد در صفه مبارک همین است که طعمه هندی و لایتی هر دو در حضور باید پس شما دیگر باورچی که
صفت تلاش نموده آید لیکن شما هر دو پنجه دست کم از بیست روپیه نخواهد گرفت و مامردم بیک نیم طعام ملک خود
خوب فهمیده قیمت تیز مادر طعمه لایتی ناقص است لیکن اگر اتفاق بشود دیگه چیز که خواهند پخت تلکیا اینکه محض طعام
و لایتی هستند چشانیده خواهند شد یا در حضور امتحان خواهد رسید دیگر آنکه تلاش حقه بردار هم نمیکنم سرکار به بت آمده روانه
خواهم کرد تمام شد این قصه هم غزلهای شما عمده حال اگر والد ماجد صاحب نشسته باشند فهو المراد و الا بعد از جمع آوری
این جز ازالت که من بیشتر چیز در تجاس نشسته ام فردا دعوت جناب با فرزندان رفته و صاحب کلان و دیگر صاحبان نیک
شان بخانه حضرت مرشد زاده خود ما منظور است لیکن جلسه از سر شام تا یک و نیم پاس شب خواهند بود و در صحبت مرزا سلیمان
شکوه ها در هم خوانند بود و اشتیاق زیاده از سابق و چند روز دیوار های نی برای نشستن چهار طرف و بعد رفتن شما از بیست مدن
نیمچ و سعت احاطه هم بسیار است و بر جهای کاغذی هم درست شده است این بر جها سها لست که نیم آنها نشسته
و عوام آنرا اعتبار نمانند شما هم ملاحظه نموده اید و دو صد و پنجاه روپیه بیک بار به برج خانه حاجی علی بقصد ان برای
مطبخ صاحب کلان فرستاده شد و طعامهای دیگر اینجا پخته خواهد شده دیگر خیریت و رسالیده شما خواجه حسن خلیل
با شما دوست است بچه رشید است هر روز به من میگوید که سرکار کسی را بفرماید و در آخر بگذارید به شما چیزی از رسال
هدیه از قسم حلویات مرکوز دارد معلوم نیست که شما چه افسون بگوشش شاگردان دمیده اید که از اصلاح عموما حسد

ملکه والده ماجده ما خوش نمی شوند و نوبت تحریر شما از همه زیاده میداشتند لیکن بر حال من مهربانند که کم فرصتی [illegible]

باغ اصلاح کشتی [illegible] میر یوسف علیخان دختر خود را [illegible] کرده [illegible] هم نوشته بود دعای دیگر

که خانه [illegible] رفته بود و انجا [illegible] از دکان [illegible] آقا صاحبان مخدوم آقا صاحب [illegible] ما ولایت

[illegible] سلام و اشتیاق و احقر [illegible] دعا ارشاد شده [illegible] صاحبان [illegible] الا آقا [illegible] از چند روز

[illegible] حالا بفضل الهی [illegible] یک [illegible] رقعه چند [illegible] که جواب [illegible]

[illegible] الحسن [illegible] نوشتن [illegible] جواب [illegible]

[illegible] لیکن [illegible] جواب خط شما [illegible] آمده بود و نوشته فارغ شدم

آقا صاحب جواب [illegible] فرستاده [illegible] خیال [illegible] نامه [illegible]

[illegible] میر حیدر حسین [illegible] خان که درین روزها [illegible] والده ماجده [illegible]

[illegible] ورقهای فقیر استفاده می کنند آمده ظاهر می شود که خواجه قاضی [illegible] گفته [illegible]

[illegible] خطوط [illegible] فرستاده نه شد پس فردا [illegible] نوبت [illegible] میکنم [illegible] صاحب [illegible] امروز

[illegible] که من خط بقاضی صاحب داده ام موافق معمول [illegible] که [illegible]

[illegible] ندارد و این نمی شود [illegible] شاید شما [illegible]

ماضی [illegible] مستقبل ساختند گمان دارم که [illegible] همین قدر گفته باشند که [illegible]

فردا روانه خواهد شد [illegible] گفت [illegible] ماضی [illegible]

[illegible] گفته بود [illegible] شما نوشته [illegible] عنایت [illegible] آقا صاحبان [illegible]

[illegible] قاضی صاحب [illegible] خط [illegible] صاحب [illegible] اقرار کرده [illegible]

[illegible] لیکن [illegible] خط [illegible] اجازت از شما میخواهند اگر [illegible]

آدم تاج الدین حسین خان صاحب که فردا روانه می شود [illegible] گفتم [illegible]

ممدوح [illegible] خان صاحب [illegible]

که تا حال رسیده باشد بعد ازین [illegible] در آن خط مرقوم است بران عمل باید کرد و اگر از اتفاقات خط مذکور

دیر تر رسد مضمون آن اینست که من یکبار [illegible] سلام [illegible]

[illegible] لیکن خط [illegible] آقا صاحبان نوشته لفافه بکنید [illegible] رسید [illegible] خط مذکور [illegible]

[illegible] خود و فضل و بزرگی این صاحبان خواهد نوشت خوشتر است تمام شد این مطلب [illegible]

شما و خط [illegible] رسیده [illegible] آمدن [illegible] خان صاحب [illegible] رسیدن [illegible] شما

[illegible] عنایت [illegible] موقوف [illegible] کار [illegible] آباد [illegible] دریافت شد

[illegible] الهی [illegible] این تنخواه که بالفعل است اگر امروز نباید فردا می [illegible] خانه [illegible]

تنخواه تکلیف رسید چون دنیا باسیدست ازین مژده که صاحب والاجناب بحال شما مهربان ست بسیار خوش شدم آفرین محبت
و جفاکشی و حلومت شما مزید که فضل الهی شامل حال خواهد شد ما هم از جناب شما امید وار فیض خواهیم بود از اخلاق حمیده
ملازمان شریف توقع قوی داریم که به سلوک نمایان پیش خواهید آمد من هم بعد شانزده روز پریروز از حضور آمده ام
و روزیکه آمدم راست بخط مستقیم در اتاق آقا صاحبان رسیدم شب همین جا بسر بردم صبح در مشاعره رفتم و بعد
هم که از مشاعره برخاستم از باعث گل و لای که باران شدید باریده بود باز همین جا آمدم چون آخر شب هم باران
بود از صبح تا اینوقت هم گاهی ترشح باریک و گاهی باران بزور و شور می بارد حالا اندکی ایستاده است هنوز همین جا
هستم شام باز فردا انخاس می ایم غزلهای مشاعره حال منظره که امروز برای شما نوشته شود و فا هر گاه که حالا بر دو گفتار
شده دارد درین روزها از باعث بیش گفتن خود بخود از دست جا جا چاک شده است و درهم کرده یکشب پیش تا بود
دیروز بار چهارم نزد آقا صاحب مختار حضور پرنور رفته خلاصه بعد هی انکار کشیده است که چه بگویم قلم رسیده اند و نوشت که یکی طرف
هم بنویسید من با عبارت او بندگی از طرف او می نویسم حالا لازم این است که شما رقعه متضمن استفسار کیفیت حال تا علم
خود از دریافت این خبر بری او بنویسید که یعنی محبت باشد دارد و زیاده خیریت ایام دولت بکام باد رقعه مخفی
نماند که خط محبت نمط رقم زده بیست و چهارم شوال ۱۲۸۶ هجری بتاریخ بست و نهم شهر صفر رسیده مسرور ساخت
تکمان با شما در شکوه آباد بود بیا از خط حال دریافت شد که بعض عوارض جسمانی قطع الله اصلها مانع حرکت گردید
امیدوار است که آن بلا از سر بازگشت و به منزل مقصود پروانگی اتفاق افتاده حالا بر سر نامه خط اخیر شما نوشته اید نوشته خواهد
شد پیشتر بار اول رسیدن خطوط نزد شما تردد بود و خیال میکردیم که حالا باین زودی رسیدن خطوط صورت نخواهد بست
لیکن از عبارت شما که برای عنوان جواب مکتوب خود قرار داده بار قم نموده اید اطمینان کلی حاصل شد یعنی زود زود
خطوط از طرفین خواهد رسید در اینولا خط مشفق مکرم مخدومی تاج الدین حسین خانصاحب بعجالت آدمی که بنا برین
چگونگی آقا صاحب مخدوم مخلصان آقا محمد صادق خانصاحب آمده بود به فقیر رسید در خط ایشان در باره احوال
صاحب هم زبان قلم سپرده بودند از تحریر خانصاحب می تراود که صاحب والاجاه از شما راضیست اگر دستش میرسد
سلوک نمایان میکرد و جای شما در دل اوست بشرطی که یقین که هنوز هم یاد فرماید هر چند آنچه مقسوم شماست
زیاده از آن به شما به دعای کسی خواهد رسید نه بسعی شما و سفارش دیگری لیکن راضی بودن آقا از شما باعث
مزید عزت است از کردن صدر و پیه هرگز مناسب نبود این ادا ما در عالم هم چشمی ریاست با آقا نوکر این رفتار
نمی باید عنایت اطلس برای شما هم دریافت شد خدا مبارک کند شاید در خط خانصاحب مشفق مکرم سهو القلم
اتفاق شده باشد که بجای صد و صد نوشته بود تا اطلس هم بعد ازین مرحمت شد از باعث بعد درین
و پیوند خبر صحیح به ایشان رسیده باشد یا همه مطلب با جمال یک جا حواله قلم کردند بهر حال هر چه شد خوب شد
آینده خدا افضل خواهد کرد حالا شما یک شانک تحصیلدار شده اید بعد ازین بشرط مشغول عنایت انشاء الله می تحصیلدار
خواهید شد خدا هر چه بدهد بد نیست بد هد زیاده خیریت خرد و کلان این حویلی و آن حویلی همه تندرست اند دیگر آنکه

آنکه در عریضی شما این بنده نوشته بودم که آخر در انجالات قصد رفتن شکوه آباد فرموده بودند والد ماجد شما صاحب سلمهم الله تعالی این عریضی سکوت
کرده‌اند وقتیکه رقعه شما نوشته فارغ شدم گفتم که برای خواجه امامی درین خط بنویسم ضرور است که فسق بجای فسخ نوشته
است باید دانست که فسق بمعنی بدکاریست و فاعلش را فاسق می‌نامند و مرادف آن فجور است چنانچه فسق و فجور شهرت
دارد و فاعل آن فاسق و فاجر گفته می‌شود و زنی را که بهمین صفت متصف باشد فاسقه و فاجره میگویند و بجای اراده
درست لفظ فسخ استعمال می‌باید یعنی برهم خوردن اراده و درست جناب امیرالمؤمنین صلوات الله علیه میفرماید
رقعه ۵ عرفت ربی بفسخ العزائم یعنی شناختم خدای خود را به برهم خوردن اراده‌های خود رقعه خواجه امامی صاحب سلمکم الله
تعالی [illegible] رقعه رسید دمار قلم [illegible] درست باکرده البته رقعه‌های ترکی خالی از نفره نیست برای اینکه خواننده مرا از آن لذتی
دهد [illegible] شده و بشیر ایجاد آیت بایاهای محفوظ شماست [illegible] دیگر تاریخ هفدهم سنه که بدهی شب گذشته
نکاح میر تقی خوانده شد بجناب قبله و کعبه یعنی جد امجد خود و منش پدر کرد که بروز یکشنبه بیستم را برای سند خواهم فرستاد و پوشیده
نماند که در نکاح زیاده از سه آدم یکی از آن حاجی کربلائی صاحب هستند نخواهند بود خلاصه اینکه برای نکاح میر تقی
رقعه ۶ وز و جانش زعفرانی پوشش خواهند شد و بتاریخ بیست و دوم رسم ساچق و حنا خواهد شد و فردا آن حنابندی و بیست و چهارم
یعنی شب بست و پنجم مجلس عروسی مرتب خواهد شد رقعه خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی امروز که چهاردهم شهر
[illegible] روز شنبه است پلیش حمید بطرف بهدرسه روانه شده دیگر خبرها هم مثل کبوترخانه و بادچیخانه و همه بسیج رفت فردا
مثل گلگیچ است لیکن شیخ [illegible] بطرف لکهنو شیخ آله آباد رست مشهور این است که برای انتظام پرگنه سلطانپور
و بهدیه عمال میروند شاید که یکدیگر مقام در آنجا اتفاق افتد بعد از آن لکهنو خواهند رفت و همین صحبت دارد و نهایت سفر به
[illegible] گرده باشد که بسته کرده از سلطانپور از آن طرف است در هر دو صورت توقف هیچ جا نخواهد شد چرا که اسپ [illegible]
[illegible] و هر دو مسوده دیگر بیاد بیده و ترجمه خواهم کرد بعد ازین میر سامم انشاء الله نقل طرفه ایست که شخصی از عماد
فیض آباد وارد خانه میان آفرین شده بود از من می‌پرسید که سوای تو شرح الامام را برده کیست گفتم از من همه
رقعه ۷ صاحبان بهتر اند گفت شخصی تعریف خواجه امامی میکرد و جناب هم شرح ایشان ملاحظه فرموده اند گفتم من هم از کمال
ایشان شنیده‌ام خود ایشان را دیده‌ام نه تحریر را گفت من هم دو سه رقعه پیش خود دارم هم طور ولایت [illegible] ازیشان
کسی نمی‌رسید لیکن آن قبله در خط [illegible] کتابی استاد اند و تمام شد نقل خدا مبارک کند رقعه خواجه خواجگان
سلمه الله صاحب خط شما مرقوم دوازدهم و لف عرضه بزرگوار شما بفقیر مشتاق رسید از مطالعه آن دل بسیار خوش
شد رفتن صاحب خالی از فائده نیست انشاء الله تعالی هرگاه کلکتر نو می‌آید باز همین پوشش صاحبان بر دو
خواهد رفت و منظور خواهد شد خاطر جمع باید داشت این پرگنه از اول خاص شما مقرر است انجا هم یک دو کس از ایشان دو نا
نقیر خواهند بود از انجمله دو کس خشیده مهمات آن کلکتر اند که بالفعل جی کیسر [illegible] بالک رام خیلی مرا لطف محبت دارند حال
آن چی چنینکه با من است شما خود بیاد آرید اگر چه کم گوست لیکن زن را خبرش میتواند داد چرا که حال اخلاص من بشما ظاهر
مقصد دیگر ضرورت خط اسمی از صاحبان آنوقت فرستاده شد جواب بعد ازین خواهد رسید خاطر [illegible]

ملاحظه باید کرد و نسخه [illegible] صاحب کلان را قدری صلابت [illegible] اشتعال [illegible] در معده [illegible] شنیدم [illegible] رقعه ۶۱

استفاضت [illegible] اطبا [illegible] موقوف داشته آب گوشت [illegible] باشید [illegible] خواجه امامی صاحب

سلمه الله تعالی [illegible] اسمی [illegible] شما [illegible] احوال خواجه قطب الدین صاحب موافق [illegible]

رقعه امروز صبحی اگر میر نصیر الدین صاحب بخدمت فرستاده باشند میرسند [illegible]

خط [illegible] و [illegible] مطالعه [illegible] در [illegible] خانگی روانه نمایند و بخواجه قطب الدین صاحب [illegible]

بعد مطالعه این خطها [illegible] حواله [illegible] نمایند دیگر آنکه شما خوب [illegible] که من خود صاحب را از [illegible]

منع [illegible] لیکن چون میر نصیر الدین صاحب [illegible] من از [illegible] اینجا وارد شده اند و ترکی [illegible] را [illegible]

[illegible] که کم [illegible] درین [illegible] اصلاح نمودن [illegible] نسخه [illegible] رقعه ۶۲

تصنیف شما [illegible] نمی [illegible] بلا تامل حواله باید کرد لیکن چون [illegible] ایشان [illegible] شما [illegible]

[illegible] صاحب [illegible] کرده باید فرستاد اگر [illegible] رقعه من [illegible] هم بخدمت نخواهد رسید و رقعه [illegible]

احتیاج [illegible] الحمد [illegible] که مردم را احتیاج تصنیف آن صاحب [illegible]

کتاب را [illegible] لیکن در [illegible] کتاب [illegible] هر کس [illegible] بعضی [illegible] شما [illegible]

نمی کنند [illegible] این [illegible] میر نصیر الدین [illegible] نسخه ترکی که تصنیف صاحب [illegible] باید داد [illegible]

[illegible] از طرف شما [illegible] کرده شد و آغا صاحب نیز از حضور [illegible] و آغا صاحب سلام [illegible]

[illegible] حضور [illegible] کار [illegible] رقعه ۶۳ [illegible]

باقیست [illegible] نزد [illegible] خواهد رسید [illegible] رقعه [illegible]

بود [illegible] در جواب رقعه [illegible] سپرده شد وقت [illegible] خواهد [illegible] که [illegible] کتاب [illegible]

[illegible] خان [illegible] خواهد رفت انتظار کتاب خواهید کشید و اگر [illegible] جواب خواهد رسید

باز فرستاده [illegible] لیکن شما [illegible] خواهید نوشت که [illegible] رقعه ۶۳

شد [illegible] داخل لفافه خواهید کرد [illegible] رقعه کتاب هم [illegible] رقعه [illegible] خواجه امامی صاحب

پیاله شربت انار نزد صاحب فرستاده شد اگر شربت [illegible] مولوی حسین علی صاحب [illegible] این پیاله را بخدمت [illegible]

برسانید که داخل شیشه سازند و اگر [illegible] باشد [illegible] حسین بیگ بگویند که بخانه مولوی حسین علی [illegible]

رسانیده بیاید [illegible] بالای [illegible] خواهید نشست اگر اتفاق شد [illegible] و شما [illegible] برای سیر دریا

خواهیم [illegible] آغا صاحبان نیز [illegible] مکان مولوی حسین علی صاحب همان خانه مولوی صاحب

[illegible] صاحب [illegible] بود [illegible] وست [illegible] شد [illegible] رقعه ۶۴ خواجه امامی صاحب سلمه الله

تعالی در عبارت [illegible] بود [illegible] لفظ از سبب تعجیل غلط نوشته [illegible]

قطب الدین [illegible] صحت [illegible] کاف [illegible]

[illegible] الذی [illegible] سید علیخان [illegible] فت پس فردا [illegible] ده [illegible] دولت رقعه ۶۵
نصیب [illegible] خواجه آقا می [illegible] بیاید که از دیر و ز
[illegible] کلهاران میر صاحب [illegible] سواری میر سید چون را [illegible] پیام
[illegible] من میر صاحب شما اتفاق بد و لتخانه [illegible] شد امروز وقت شام فرصت است موافق طلب
بهیچ طرف [illegible] صاحبان برا خواندن خواهد آمد رقعه ۶۶ مسوده اصلاح شده میر سید باید گرفت من هم رقعه ۶۶
[illegible] و فهمیده نخواهد شد تحقیق خواهید کرد رحمت خدا که خیلی خوب نوشته اید دیگر اینکه میرزا شفیع امروز [illegible]
کتاب [illegible] پیشه که در پریشانی حواس ساییدن آن فراموش کنید و میرزا خانی باید گفت که در خط
آمی طالب [illegible] خطی ملفوف سربسته بهست آنرا برسانید و باقی را پاره بکنید رقعه ۶۷ خط فقیر خط آقا [illegible]
آمی تا صاحب صاحب رسید روانه باید و یک خط دیگر هست لفافه آن سعد امی محض گذاشته [illegible]
[illegible] سربسته تر [illegible] نگاه دارید هر وقت که میخواهم بگیرم و من دو [illegible] دیگر اینجا [illegible] رقعه ۶۸
[illegible] تر آورده است و افسانه زعفران پری [illegible] باید گرفت رقعه ۶۸ [illegible]
[illegible] عرضی [illegible] جناب قبله و کعبه عرض باید کرد که یکبار [illegible] زاده [illegible]
[illegible] دارالملک [illegible] که عرضی شخصی که نوکر حقه ور نباشد بحضور فرستادن خلاف دستور است جناب قبله و کعبه از وقت [illegible]
[illegible] که این شخص خانه زاد قدیم از سه پشت نمکخوار او جاق دولت اگر بعد این کار نکرد [illegible] السلطه [illegible]
مجلس است عرضی [illegible] ثانی [illegible] خواهم کرد و من از دیروز تشنه [illegible] طعام من [illegible] رقعه ۶۹ خواجه رقعه ۶۹
[illegible] سلمکم الله تعالی سواری [illegible] سواری شده باید آمد و [illegible] کاغذ [illegible] حواله
[illegible] کرده باید گفت که این کاغذها از قبیل [illegible] هر کس که رقعه [illegible] پاره باید داد رقعه ۷۰ خواجه [illegible] صاحب [illegible]
که در [illegible] دان من [illegible] که تا دیروز دو نیم ورق از آن نوشته شده است در میان [illegible] تصنیف [illegible] رقعه ۷۰
حواله [illegible] بکنید که همین جا خواهم نوشت [illegible] است که امروز میرزا صغیر صاحب بخلاف عادت [illegible] صاحب
طلبید [illegible] سیدم ایشان عازم دربار بودند [illegible] آخر من
خود از ایشان [illegible] شده [illegible] صاحبان [illegible] است که تا شام اینجا باشم [illegible]
فایده ندارد [illegible] باید نوشت رقعه ۷۱ تا آنکه [illegible] لغزی یعنی [illegible] زبان [illegible] حضور [illegible] جناب عالی دام اقباله
عرض کرده بود آن لغز [illegible] کدام چیز است که مرکب از چهار حرف است هرگاه [illegible] از آن دور نمایند
همان چهار بماند و اگر دو حرف محذوف شود همان چهار بماند و همچنین اگر سه حرف اگر دور نمایند باز همان چهار بماند و اگر چهار [illegible] رقعه ۷۱
باز چهار ماند میر [illegible] الله خان [illegible] شنیدند که هر چند [illegible] لیکن [illegible] شده این [illegible]
[illegible] کرده [illegible] تبادل رقعهم همین که [illegible] فکر کردم مطلوب بدست آمد معلوم شد که
[illegible] عبارت [illegible] است زیرا که [illegible] از آن دور کرده شود چهار باقی میماند یعنی دال [illegible]

جا باقی ماند [illegible] و در میان چار می ماند یعنی [illegible] بی پیر [illegible]

از جا و رجا باقی [illegible] اگر چار شود و همچنین اند [illegible] گردد [illegible] باشد [illegible] خواجه امامی صاحب

جاییست و همین صورت از ده در کردن چهل یعنی دال [illegible] لفظ چار باقی [illegible] صاحب موافق و [illegible]

خالصها هم باید نوشت و از دیوانی صاحب هم [illegible] ان کار نکند چون ذکر باید کرد در رقعه [illegible]

ست عرضی که اسمی قبله و کعبه ست دو روز مانده بود مطالعه در آورده‌ام و آن رقعه مختصر که اسمی خود [illegible] صاحب

از استیفای خالصه و بدمزاجی کلکتر نوشته بود تردد دارم باید دید که محنت شما چه ثمر می آرد چون [illegible]

متعلق [illegible] بشری نیست اتفاقیست خدا داند چه شود از اول خود حواله نگر کردن [illegible] خود

نکند که [illegible] معلوم شود در هر چه خود بخود صورت ظهور [illegible] انگلیس [illegible] آن متعد و ست دیگر اینکه در عرضی شما این باره لفظ

[illegible] باید از باعث جلدی اتفاق افتاده باشد یکی اینکه از دو آشنائی دارم و دوم همشیران بجای همشیرگان

[illegible] صاحب نوشته شده بود و در همین خط ملفوف ست چیزی از حساب هم در ان مذکور ست [illegible]

خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی از مزاج جناب قبله و کعبه هیچ اطلاع ندارم مفصل باید نوشت که دیروز چگونه بود

امروز بر چه نمط ست و فقیر پس فردا که روز جمعه است اراده [illegible] دارم با [illegible]

سوار شده بیراه خواهم افتاد میخواستم که دیروز بیایم و شب آنجا بسر نموده صبحی روانه شوم لیکن میر [illegible] علی [illegible]

چراکه شب [illegible] مشار الیه فردا شب ست دیگر اینکه گهریه مولوی [illegible] صاحب علیه [illegible] بسیار شکیل گران [illegible]

[illegible] نشده اگر کدام چوپایه در سرکار باشد بخدمت جناب قبله و کعبه از طرف من عرض باید کرد که برای [illegible]

یاده روز عنایت شود زیاده خیریت رقعه خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی والد شما [illegible] کار [illegible]

اینست که وقتیکه بهل برای سواری ایشان آمد آغا صاحب کرمفرما سه روپیه سکه بحساب هشت آنه یومیه خرچ داده [illegible]

گاوان خوراک خورش به بهلبان [illegible] و هر دو سپاهی [illegible] سرکار بودند ایشان یعنی آقا [illegible] صاحب همینکه

بمنزل رسیدند بهلبان را طلبیده گفتند که گاوان تو هر روز چه قدر دانه می یابند و برای [illegible]

[illegible] سرکار ست بهلبان جواب داد که صاحب [illegible] خود [illegible] آغا صاحب [illegible] دادند

[illegible] گفتند این [illegible] نمی شود

که شما [illegible] آغا صاحب خرچ داده اند بهلبان سه روپیه [illegible] ایشان

نشان داد باز هم قبول نکردند آخر طرف ثانی [illegible] شد غرضکه خرچ خوراک هر دو سپاهی و بهلبان و گاوان بذمه

ایشان بود و وقت رخصت هم یک روپیه انعام دادند بهلبان آن سه روپیه را با آغا صاحب رسانیده این حکایت

را نقل کرد آغا صاحب گفتند که اگر طبیعت ایشان این قدر در خرچ کردن [illegible] اندیشه بود چرا بهل کرایه

طلب نکردند خوراک سپاهیان و بهلبان هم [illegible] خرچ گاوان [illegible]

[illegible] ایشان بود [illegible] نشده بود که آنچه از ایشان خرچ شده است [illegible]

[illegible] الدین [illegible] و در این [illegible] تحریر [illegible] پوشیده
نفصیلا [illegible] بست [illegible] بدست [illegible] بر بلبیاس [illegible]
[illegible] کرابی [illegible] هر کاره خط [illegible] رسانیده
[illegible] کسبت و چهارم محرم از [illegible]
[illegible] شوال [illegible] خط [illegible] سید السجا [illegible] ذهن نشین شد فی الواقع فرشاد
[illegible] مرحومه و مغفوره [illegible] میرزا [illegible] خان دیوان وقت تحریر خط [illegible] از خاطر [illegible] بود حق این
[illegible] مشتعل [illegible] بزرگان شما که از طرف من ممنوع بودند خودشان هم مناسب ندانستند دیگری چگونه بی [illegible] نوشت
از دفور الطاف [illegible] قدر دان ملک خصال در حق خود نوشته [illegible] مرکب [illegible] در آن گنجایش ندارد اگر [illegible]
حمیده صاحب [illegible] مناقب مد ظله العالی گوش [illegible] نواخت رفتن شما [illegible] امید [illegible] رفتن [illegible]
اصلی [illegible] و این شهرت بنا بر مصلحت بود شبیر [illegible] هر دو [illegible] کنا [illegible] شما [illegible]
[illegible] باشد و باورچی باین صفت که طعام انگریزی و هندوستانی هر دو خوب [illegible] که [illegible]
[illegible] رفتن [illegible] و حق [illegible] او [illegible] اگر [illegible] او [illegible]
[illegible] این بیچاره که [illegible] پیش خدمت [illegible] در سفر چگونه [illegible] از [illegible] روپیه [illegible]
[illegible] کرده بودم [illegible] رفت و خوب شد که رفت برای اینکه بسیار بد [illegible] بود [illegible] و جهت [illegible]
[illegible] آمده و [illegible] لیکن پنجاه ساله بلکه از پنجاه هم [illegible] نمی [illegible] شما خود
[illegible] صاحب [illegible] مناقب عرض بکنید اگر [illegible] باورچی مع پیش خدمتش [illegible] روپیه [illegible] خاطر والا باشد [illegible]
[illegible] طعام خوب [illegible] آورده روانه خدمت [illegible] جدا جدا با [illegible]
[illegible] روپیه [illegible] آنچه نوشته ام [illegible] عرض کرده هر چه [illegible] باید نوشت زیاده خیریت
رقعه ستاره اوج معانی [illegible] سلمکم الله تعالی خط دیگر [illegible] صاحب شما در جواب خط ایشان
[illegible] معرفت [illegible] رسید [illegible] این [illegible] خان باید داد [illegible] که هر دو خط [illegible]
در خط خود پیچیده باد هم مذکور [illegible] دستار [illegible] شمشیر [illegible] رستم [illegible] ایشان [illegible]
[illegible] صاحب خانه [illegible] دستار [illegible] یک پاپوش از [illegible] و خواجه حاجی خان باید
گفت که [illegible] خود را حواله [illegible] نمایند [illegible] علی [illegible] باید داد [illegible] سخت [illegible] میرزا حاجی [illegible] میرزا
جعفر [illegible] پنجاه [illegible] پیش خود [illegible] موقع را درست [illegible] آمدن سعی میکنم
لیکن هنوز [illegible] کار [illegible] که مفردات [illegible] حفظ کرده [illegible] چند ورق باقی است خط [illegible]
[illegible] باید گرفت آن خط اول خود [illegible] کرده باشید [illegible] همین خط که حالا [illegible] خواهد بود [illegible]
[illegible] خط آغا [illegible] صاحبان هم در خط خود خواهند گذاشت زیاده خیریت رقعه [illegible]

که دو خط مضمون [illegible] شود و سماوات چهار می ماند یعنی [illegible] می [illegible]
خود [illegible] ایشان [illegible] یک [illegible] اگر [illegible] شود همچنین اند در گردان [illegible] باشد [illegible]
تمام [illegible] گذاشته [illegible] یک [illegible] شود که [illegible] لفظ چار [illegible] صاحب [illegible] خواجه امامی صاحب
که [illegible] نوشته [illegible] بنده [illegible] [illegible] خود [illegible]
صاحب دریافت شد که مگر [illegible] هستند [illegible] که [illegible] ایشان [illegible] آدم [illegible] خجالت می
کاهی [illegible] شود و مگر [illegible] شود و که کسی [illegible] خاطر [illegible] [illegible] چیزی [illegible] خدا [illegible]
[illegible] خود و [illegible] و [illegible] نیست که در خط [illegible] میرزا باقر صاحب مجبوری [illegible] [illegible]
[illegible] والاحباب [illegible] [illegible] بود [illegible] ضرور [illegible] [illegible]
[illegible] با غزل و دیگر [illegible] [illegible] [illegible] جمادی الاولی
[illegible] والاخری [illegible] [illegible] شعبان [illegible] مطالب [illegible]
[illegible] خواجه امامی صاحب [illegible] [illegible] در آید لیکن [illegible] آمی خان صاحب [illegible]
[illegible] که جناب ممدوح [illegible] [illegible] مقصود [illegible] خط [illegible]
[illegible] بکر [illegible] [illegible] آقا صاحبان مخدوم بوده ایم ملازمان [illegible] که حالا [illegible]
[illegible] دولت [illegible] خود [illegible] بخدمت ایشان احتیاج [illegible] نیست لیکن [illegible]
البته [illegible] [illegible] [illegible] عجب [illegible] اگر [illegible] خط [illegible]
[illegible] ایشان خواهد رسید [illegible] خواهند [illegible] قبول نکردن [illegible] دیوان صاحب [illegible]
[illegible] باعث سرور خاطر [illegible] خدا [illegible] آفرین همین مناسب بود [illegible] خود در [illegible]
و زبان [illegible] ساختن [illegible] اگر [illegible] جناب ممدوح [illegible] [illegible] حضرت [illegible]
در [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اگرچه [illegible] خواجه امامی آنجا اوقات
خود [illegible] بسر [illegible] کار نداریم لیکن [illegible] [illegible] ضرور
[illegible] باید فرستاد احوال آنجا هر قدر که [illegible] الاسناف [illegible] دریافت شد وقت [illegible] احباب
قبله و کعبه [illegible] رفته اند لیکن مطالب مذکور [illegible] زبان [illegible] بوساطت [illegible] دریافت [illegible]
[illegible] حسین علیخان صاحب [illegible] خاص [illegible] امانت [illegible] گشته [illegible] خبر
است که [illegible] [illegible] قرار یافت [illegible] امانت عدالت یافته باید [illegible] آید میر اکبر علیخان وکیل
[illegible] کرده [illegible] [illegible] آمد [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] صاحب
[illegible] [illegible] [illegible] این مرتبه [illegible] آقا صاحبان مخدوم
باید نوشت [illegible] مختصر [illegible] [illegible] اسکان [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] الدین [illegible] بابا [illegible] دالان [illegible]
نصیب [illegible] و [illegible] حسب [illegible] از [illegible] تا دوست [illegible]
[illegible] برای جدا [illegible] شعبان [illegible] دخط [illegible]
[illegible] کت و [illegible] خاں صاحب شفیق [illegible] مهمان [illegible]
[illegible] صاحب والا جاه [illegible] که خداوند کارساز [illegible]
[illegible] ساخت و عزت خان صاحب [illegible] بادر [illegible] که از [illegible] بات بود [illegible] می آیدیجا و پسند طبع
[illegible] از گل [illegible] باغ شما رسیده [illegible] مشام گوش با مردم [illegible] اگست [illegible] دماغ ارد و با خطر می کنند [illegible]
که در خصوص [illegible] سال [illegible] تنخواه در عرضی [illegible] بود بدیجا نبود [illegible] در ضیافت دوستان شفیق منصرف در
آید رفتن [illegible] و خانه خراب [illegible] خاری در دل می شکست الحمد لله که این بار از سر باز شد از اخبار [illegible] انکه [illegible]
غلام حسن خان صاحب [illegible] تاج الدین حسینخان صاحب حرمت الهی بیستند اگر چه از زندگی آفتاب لب بام [illegible]
[illegible] صاحبان نامی [illegible] آوردند شما [illegible] مشتمل این [illegible] خدمت [illegible] خان صاحب نوشته [illegible]
همین است [illegible] بعد [illegible] ازین واقعه [illegible] تمام [illegible] قبله [illegible]
[illegible] انتقال خانگی [illegible] اقامت گرفته و خبر است که [illegible] عبدالله نیز [illegible] آنجا بمرد و خواجه
عبدالله هم شاید [illegible] بودند حالا حقیقت حال [illegible] است که [illegible] اینجا [illegible] عمارت [illegible] خویش
در اینجا ماند و بعد پنجشنبه [illegible] روز [illegible] کشتی [illegible] بکنار [illegible] آخر دو کلان [illegible] آمد بعد حصول فراغت
از [illegible] [illegible] اینجا خود بجای خود [illegible] دیگران خود را از رفاقت شان [illegible] گفت که [illegible]
[illegible] تا وقتیکه آنجا خانها جدا جدا طیار نشود با حویلی [illegible] قبله و کعبه [illegible] گفتند که تو
همینجا باشید بعد ایام بارش عمارت مختصری برای خود [illegible] مبلغ [illegible] برای هر یکی جداگانه عمارتی تعمیر کنیم
بهر حال بعد [illegible] بالفعل خود [illegible] والده میان [illegible] فرزندان [illegible] و دیگر [illegible] از اثاث [illegible]
و اطفال [illegible] قبله و کعبه [illegible] بعد [illegible] آنجا برونه
[illegible] الدوله [illegible] برای چند روز [illegible] آنجا [illegible] طبیعت [illegible] سبب [illegible]
[illegible] در شهر [illegible] آنجا [illegible] گاه گاهی [illegible] رفقا و عیال و اطفال آمده [illegible] روز
[illegible] نقل کردند که [illegible] حویلی ساخته بود [illegible] برای چند روز [illegible] کرده
بود و در شهر [illegible] از [illegible] و روزی [illegible] از [illegible] گذشت آن مکان را خالی از آدمی دیده [illegible]
که [illegible] خانه را که ساخته [illegible] عرض کردند فلانی [illegible] طرف کردند قبله [illegible] شکایت [illegible]
[illegible] افزای باغ [illegible] شب [illegible] دیگر آنکه آقا صاحبان [illegible]
[illegible] نوشته [illegible] فرستاده بود [illegible] رسیدن [illegible]

باید نوشت لیکن [illegible] شود بهمان چارهٔ می ماند یعنی [illegible] [illegible]
عافیت اند لیکن از بیکاری [illegible] می شود همچنین اند در گردش [illegible] باشد [illegible] بی [illegible]
معلوم هست که این غلام را نیز همچنین [illegible] لفظ چار [illegible] خواجه امامی صاحب
رقعه منشی [illegible] [illegible] [illegible]
محبت طراز رسیده جهان جهان نشاط با [illegible] [illegible] مکتوب تمام قدم [illegible]
رسیده و الا زحیر [illegible] سید آنچه گمان برده اند مقرون بصحت است اگر داعی [illegible] سید تر جمه آن نهفته [illegible]
هست که خط [illegible] در ڈاک فرستاده بود بیا یاد است آدمی که باین طرف می آید سپرده آید اگر [illegible]
دلیل قطعی بر تلف شدن است یا خراب شدن [illegible] بیان ڈاک در هر دو صورت از آن مایوس [illegible] و اگر این
[illegible] پیش می آید که بهار رسیده بود و جوابش نوشته شده بود و اگر تعویض شخصی که عازم لشکر بود نموده اید بعد از این نخواهد در
[illegible] بعضی ضروریات چندی دیگر در شهر توقف ورزیده یا در راه کدام مانعی پیش آمده [illegible]
[illegible] اسم [illegible] لفف [illegible] سید تمام شد این مطلب آمدم بر گفتگوی [illegible] ملفوف
خط خانگی خانصاحب و قبله میر انشاء الله خانصاحب فرستاده [illegible] رسیده [illegible] از [illegible]
اینست که خانصاحب روزیکه من این خط [illegible] شان رسانیده ام دو خط نوشته بود یکی متضمن احوال خود [illegible]
می نویسید و آنرا در ڈاک سپرده بود [illegible] می [illegible] کان مهاجن فرستاده ندا ز اتفاقات [illegible]
خانسامان خانصاحب خط فقیر را در خط [illegible] ملفوف کرد که با حتیاط تمام برسد یا سهو [illegible] شد چون قاعده [illegible]
مهاجن هست که خط [illegible] بعد جمع شدن روانه می نمایند یک [illegible] را زود تر روانه نمی سازند [illegible]
چهار روز بدکان مهاجن ماند و در چهار روز [illegible] مهاجن بلکهنو رسید و آن جا رسیده خبر داد که مهاجن [illegible]
وقت باکرم علیخانصاحب پدر زن خانصاحب خبر کرد بالجمله اکرم علیخانصاحب خط [illegible] برخوردار کامگار میر
محمد تقیخان سپرده اند اگر فرستاده باشد فهو المطلوب و الا خدا بخش را در [illegible] اسمعیل گنج فرستاده باید طلبید
دیروز هم خطی در لف خط خانصاحب فرستاده ام آنرا هم برخوردار خواهند رسانید با [illegible] منشی
بلاغت نشان مخلصند بوستان عبارت [illegible] براعت توامان سلمکم الله تعالی بعد از [illegible] خواهشهای خود [illegible]
مهتاب بالا بام و خط بردن از قلیان الوش خواجه [illegible] خانصاحب ایام [illegible] که دیروز هر دو رقعه [illegible]
ملاحظه نموده با ترجمه فارسی و در نشین بر رقعه خود هم پیچیده در لف خط خانگی خانصاحب و قبله میر انشاء الله خانصاحب روانه نموده ام
اغلب که یکروز پیش از رسیدن این خط بخدمت برسد یا اینکه از سبب بعد مسافت مکان [illegible] خانصاحب از تماس رسیدن آن [illegible]
[illegible] بروز [illegible] مجت داله با [illegible] نوشته فرستاده شد بایستی که خط در ڈاک انگریزی روانه شده نزد [illegible] خواهد [illegible]
[illegible] خواهند رسانید اگر جواب می آید زود [illegible] خواهد رسید لطیفه شما و مبدم یاد کنیم و میخندیم [illegible] آن لطیفه [illegible]
[illegible] احوال لشکر [illegible] که [illegible] جائیکه هست کوچ شنیده میشود شاید تا آخر ماه ربیع الثانی بلکهنو [illegible] که از [illegible]

[illegible] الذی [illegible] بمقامات قدری [illegible] فرمود [illegible] انسان [illegible]
نصیب شد [illegible] سالک [illegible] بدست صورت باحتیاط [illegible]
[illegible] که برای جدا [illegible]
[illegible] ماشاء [illegible] افصح الفصحا و اعرب العرب [illegible] سلمکم الله تعالی
[illegible] ذیقعده [illegible] طی [illegible] سلطان پور [illegible] بجای گروه از لکهنو [illegible]
[illegible] طرف [illegible] رسیده فرحت افزای خاطر ملال گردید هر دو رقعه که در لف آن بود [illegible] با ترجمه در همین کاغذ ملفوف
[illegible] لیکن با اینقدر بار اندکی غور در ان ضرور است چراکه من از سبب تنگی جا ترجمهٔ الفاظ زیر آن نکرده ام
شما خود نام عمدهٔ صاحب را هم [illegible] در اصل [illegible] ملحوظ نموده لفظی را که از ان مسموع صاحب شما بشود معنی آن بفهمید
در همین کاغذ الفاظ ترجمه را دیده حالی خود بکنید و آن عبارت را با انتظام درست نمایند و نیز بعضی الفاظ را که بعضی
الفاظ [illegible] می دانند که در رقعهای دیگر هم ترجمهٔ آن نگارش پذیرفته از قلم [illegible] حالا [illegible]
[illegible] لفظ [illegible] العاقل تکفیه الاشاره صاحب بجای خود وقت فرصت [illegible]
[illegible] بیشتر خود [illegible] خواهد شد هرچه از باعث سهو [illegible] شده [illegible]
[illegible] خواهید [illegible] خط سابق [illegible] کرده ام [illegible] نوشته باید فرستاد و مضمون خط [illegible]
[illegible] یک فقره که در خط صاحب بود بسیار خندیدم این فقره طبیعت [illegible] و همین [illegible]
[illegible] از گومتی عبور واقع شده [illegible] آب [illegible] موافق [illegible]
بعضی [illegible] که پنجم ربیع الثانی داخل لکهنو میشوند [illegible] کلان و بالا [illegible]
[illegible] که از لکهنو [illegible] منزلی دارد [illegible] فیض آباد [illegible] شده
[illegible] شد و اهل عبادت [illegible] اینجا میروند و الله اعلم بالغیب هرچه از قلم قدرت [illegible] شده [illegible] ظهور خواهد داد [illegible]
[illegible] که پیش [illegible] جناب عالی [illegible] حضور پرنور در سلطانپور از گومتی عبور نموده [illegible]
تصحیح را برای [illegible] این پیغام [illegible] فرستادند که حضور درین سفر با وجود کثرت [illegible] فیض آباد [illegible]
را با [illegible] فرستادند [illegible] که مرضی مبارک باشد تشریف [illegible]
که مالک خانه را برای [illegible] باجازت کسی [illegible] هرگاه [illegible]
بعد از ان میر اکبر علی بوقت [illegible] پیش جناب عالی رفتند [illegible] ملتمس شده فرمودند که من کاهی [illegible]
حضور [illegible] که درین مدت سفر کاهی ما را یاد نکردند و در فیض آباد [illegible] شما [illegible]
[illegible] چنین قرار یافت که فردا [illegible] پس فردا ازین جا که سوار میشوم [illegible]
[illegible] تا [illegible] گشت [illegible]
[illegible] انه [illegible] ارباب طرب [illegible]
[illegible] سلمکم الله تعالی از یکسال [illegible] الله خان [illegible]

عرصه بر من تنگ [illegible] چند [illegible] همراه [illegible] مسوده [illegible] بی پیر [illegible]
اینبار شما امیر [illegible] همین [illegible] مطلب [illegible] خواجه امامی [illegible]
کافی بود [illegible] درین ایام که مسیله نزدیک شده بود [illegible] پیش ازین که [illegible]
بودم بار همین مقصد بود از سر نو وعده شد پس [illegible] هیچ خللی در رفتن واقع نشود و فقه واحده [illegible]
شد من همان وقت بصاحب گفتم که حالا حرف مسیله [illegible] بنیاد آمده و شما هم گفتید که هر گز [illegible] صاحب [illegible]
حضرت اینست که من از روزیکه وارد لکهنو بودم گاهی بسر شما د با امیر المومنین علیه السلام که [illegible] مسیلها [illegible]
روزیکه مولوی عبد القادر خان در رفقای ایشان وارد این شهر شدند این چسپان شد [illegible] وقت عصر [illegible]
مسیله چون یکیه در بالا [illegible] فتح علی رفته بودم و اینهمه گروشها یعنی مسیله [illegible] و سوسیج [illegible] کنند و کنار گومتی که اتفاق [illegible]
شد [illegible] شما خواجه امیر خان سلمه الله تعالی و والد ماجد شما ست که همیشه مرا ترغیب مسیله و طعن کابل
وجود بهادر [illegible] آورده که من [illegible] در هر مسیله شریک این صاحبان هستم و ایشان هر دو [illegible]
[illegible] کم می نشستید الحاصل [illegible] مشتاق مسیله [illegible]
از دیروز خود را پیش من رسانیده شب هم همین جا بود و مجبور [illegible] که تنها همراه این طفل [illegible]
که قبل ایشان بجای رفته است راضی نشود [illegible] چوپاله ساخته ام هر دو نبرگه بپاس خاطر من زر خرج کرده چوپاله [illegible]
سوداگر کشمیری طلبید اجوره کهاران از پیش خود داده اند و تاج الدین حسینخان عذر در پیش کردند و لیکن [illegible]
نیست است [illegible] و انیر اسم خوب میدانم که جناب قبله و کعبه قائل بتقدیر الهی هستند در سند این چیزها نیستند میدانند که
کسی که رفت باز نمی آید پس تجربه [illegible] چه لیکن از زبان مردم [illegible] نمی شود و زبان [illegible]
مسیلها دیده اید و تماشا نا کرده اید و سوای این پیشتر هم بتجربه یک پدر و عموی [illegible] گاهی بی اختیار نبوده [illegible]
شما روح آدم بود ساله است [illegible] هم چند قدم پیشتر بالله که من بپاس خاطر این طفل که از دیروز بگردن من چسپیده [illegible]
و آقا صاحبان بپاس خاطر من تمام شد این مطالب انشاء الله العزیز وقت عصر [illegible] آیم رقعه خواجه [illegible]
نشین این باب [illegible] سلمه الله تعالی بعد تمنای ملاقات تشریف مخفی نماند که [illegible]
یاد [illegible] مرقوم هشتم [illegible] دیگر [illegible]
[illegible] رسید و سر [illegible] خواسته بودم که چهار مسوده را ترجمه نموده [illegible] لکن دیروز صاحبان [illegible]
بر وفق [illegible] هم در رکاب بودم از ینجهت فرصت آن نشد که دست [illegible] امروز دو مسوده فارسی ترجمه نموده درین لفافه
[illegible] دیگر که باقی ماند فردا یا پس فردا خواهم دید [illegible] تقریب پانزده خط فرستادم ازینکه در راه [illegible]
[illegible] حیرانم که چه خاک بر سر خود و برینه هم [illegible] این است که من این [illegible] را می فهمم اصلا در تحریر شما [illegible]
[illegible] نمی توانم کرد همین است که هر کار [illegible] نویسید و لیکن [illegible] خاک [illegible]
[illegible] این قابل تاراج [illegible] رسیده اند و دیگر آنکه من از ینجا خطی بخواجه امیر خان صاحب نوشته [illegible]

نتیج الذیل [illegible] روم دیر [illegible] جواب هم آمد احوال مذکور دریافت شد که شاه علی در کالپی است خیر صفا بر حال العزیز هم آمد و
بضبط [illegible] ساخته بطور چند و چهار روز راه بها شقر کرده بنده اراده دارند که نصیر الدوله هم سفارش
بعض قوت [illegible]
[illegible] است که زبانی چه تبار صاحب [illegible] دریافت شد که در دو سه روز کوچ بلکهنو خواهد شد و در قصبه
[illegible] صاحب هم سفوان بود که سبب فردا کوچ بکهنو است والله اعلم بالصواب لیکن اینقدر شنیدم که حالا سوی لکهنو
بهیچ طرف اراده کوچ نخواهد شد اگرچه پایان تقریب زمین فیض آباد بسیار گفتند لیکن بیت الخلافه لکهنو را باید گذاشت
[illegible] فیض آباد و شنیدم عنقریب [illegible] آباد نبود و لکهنو ویرانه بماند هم لکهنو را پسند میکنند و همسایگی این شهر را
شاید شعور ندارند زیاده خیریت رقعه ۵۸ سر آمد خواجگان عالیشان خواجه امامی صاحب سلمه الله تعالی
اشتیاق تمام واضح باد که امروز که بستم شهر حال است بعنایت الهی تمام اردو از کوچ شش کروهی بطرف لکهنو اتفاق افتاد
و چنین قرار یافته که از اینجا تا شش روز بلکهنو رسیم امروز جمعه است از فردا که شنبه است شش روز حساب باید کرد اگر خدا
خواهد تا روز پنجشنبه آنجا خواهیم بود مرضی جناب عالی شود که [illegible] صاحبکلان [illegible] دشمن تحصیل
کرده خدا جزای خیر دهاد رقعه ۵۹ نهال بوستان [illegible]
[illegible] جناب قمر الدین [illegible] شد [illegible] بسیار کم است ایشان بطیب خاطر تشریف خواهند آورد لیکن [illegible]
پنجشنبه رفتن صاحب بخدمت ایشان ضرور است [illegible] من هم تا فردا آیم بطوریکه مناسب دانم عمل می آرم
[illegible] کروزی نو مسلم [illegible] سنگه [illegible] شاهی سه جزو اخبار [illegible] ساخته بودند ارسال داشتم باید گرفت
رقعه ۶۰ زبده کن نام سعدی نظامی خواجه امامی سلمه الله تعالی دو روپیه دو لفافه نزد آن معدن فضل و کمال رسید
گرفته [illegible] عرض خود که برای آن [illegible] تازه وارد مسافر راه مکه آورده بود بگیرید و یک دیگر میرزا محمد شفیع
برسانید و امروز بعد عصر وقتی که دو گهری روز باقی بماند بنده کار را گذاشته در دالان پائین [illegible]
سوار شده نشسته [illegible] خیریت علیه خدمتگار رحمت الله رفته بود که صاحب هم او را بخوبی می شناسند باید یک لفافه
ازین دو لفافه که عبارتش عربیست بنام [illegible] بدهید و بگویید که در گهری اشرف آباد داخل شده خانه حکیم میر صادق
را بپرسد از خانه حکیم [illegible] خانه مولوی [illegible] صاحب دریافت شود و این لفافه را بدست مولوی صاحب
[illegible] که از دست شما [illegible] صاحب را لازم است که اندرون گهری در خانه بمانند تا وقتی
که تاریکی زمین و آسمان را بگیرد و نوبت احتیاج قوت باصره [illegible] چراغ و مشعل رسد بیرون نشسته باشند
و برین صحیح یقین است که نامبرده موافق قرارداد خود [illegible] شدت احتیاجی که دارد خواهد آمد و لفافه فارسی را پیش خود نگذارید
هرگاه آمد که [illegible] بخبر از مقامات که [illegible] و عازم فرخ آباد و متوقع [illegible] خود راهی تحصیل
زر است بیاید تفویض او باید نمود و هم بگویند [illegible] صاحب خود عرض باید کرد که [illegible] عالی بخانه صاحب عالم [illegible]
از روی [illegible] این امر [illegible] مهربان بیاید و [illegible] که این مردم قاعده دارند که خبر [illegible] رسید
مبادا اقبال جاسوسی [illegible] برساند و موجب تکدر خاطر نازکش شود و اگر بخدمت قبله و کعبه هم

این بخیر عرض کرده [illegible] امروز اینقدر باز عرض نکنند که بزبان بنا بر چند میدانم که [illegible] کردن [illegible] میشد

نخواهند گفت لیکن چون از قبیل اسرار نیست شاید [illegible] و بجا لم اختلاط [illegible] آید [illegible] خواجه ماهی صاحب

رقعه ۹۸ مهر اوج اقبال هندی خواجه امام الدین خان سمرقندی دریافت نمایند که [illegible]

کاغذ من بمهر چند کس در مقدمه [illegible] که امانت نزد لطفی بیگم بود آورده چون شما را آنجا [illegible]

نگذاشته رفت یقین که شب بملاحظه شما آمده باشد معلوم نیست که [illegible] بود در شما [illegible]

[illegible] شما نیست که جای [illegible] من امروز واهی دیگر شروع کرده ام چهار روز از این [illegible]

بنا می آمدن خانصاحب مشفق می گذارم و فردا در حضور پرنور مجلس تعزیت امام علیه السلام نسبت صبحی ارشاد شده بود

[illegible] خواجه ماهی بنویسید که فردا با همه [illegible] در خود چهار گهری روز بر آمده اینجا برسند عرض کردم که خواجه ماهی [illegible]

[illegible] هندی مذهب این چنین دارند که آدم در مجلس تعزیت سید الشهدا حاضر نشود و در خانه ما قاعده نیست که کسی سبب

[illegible] با کنند [illegible] اینهمه [illegible] اگر کسی [illegible] بهم نیز [illegible] اگر ایشان کار با جناب امام علیه السلام و از [illegible]

کسی [illegible] یقین [illegible] این حرکت نخواهد کرد که [illegible] الاشهاد [illegible] از آدم

[illegible] مقام شکوه نیست بهر صورت ایشان حاضر خواهند شد تمام شد سلسلهٔ قال و مقال [illegible] فردا

[illegible] و فیل و دیگر سواری ها را آوردن مرثیه خوانان و کتاب خوانان و غیره خواهد رفت در صورت هیچ سواری خالی نیست

[illegible] شما برسد پس لازم این است که شاه [illegible] عبد الله [illegible] در میانه باشند و خواجه [illegible] خان را بالای اسب [illegible]

خود سوار کرده چهار گهری روز بر آمده اینجا [illegible] از اینجا [illegible] بالای فیل خواهند رفت فردا بهر صورت [illegible]

ضرور است زیرا که حضرت خود فرموده اند در نیامدن [illegible] خواهند بود و سوای این [illegible] رقعه

باید آمد در تعزیت کناره باید گرد رقعه ۱۰۸ [illegible] شما خواب بود لیکن بخت سعید و طالع حمید [illegible]

بوده است از این جهت که بخت موصوف است و سعید صفت آن و همچنین طالع موصوف است و حمید صفت آن [illegible]

نیست که صفت و موصوف را در یکجا مضاف سازند بخلاف فارسی که آن [illegible] بخت سعید من صحت دارد و طالع حمید

من نزد در عربی قاعده این است که هرگاه صفت و موصوف را می خواهند که مضاف [illegible] نمایند موصوف را

مضاف ساخته صفت را بعد از آن ذکر می کنند و الف لام تعریف بر صفت می آرند [illegible] السعید و طالعی الحمید

الف و لام بر صفت برای آنست که در صفت و موصوف مطابقت ضرور است چنانچه در [illegible] صفت و موصوف

شما هم خوانده اید درین مقام هرگاه بخت مضاف شد بضمیر متکلم ظاهر است که از قید نکره بر آمده معرفه شد پس صفت را [illegible]

موصوف معرفه باید ساخت لهذا الف لام تعریف بر آن زیاده کردند اینقدر برای [illegible] ساخته آمده در

تحریر علامات میکرده باشند و کاری که شروع کرده اید امروز [illegible] تمام [illegible] فردا [illegible] گهری

شب بیدار شده وقت پوشیده نماز گزارده [illegible] صبح آنجا [illegible] سوار کرده [illegible]

[illegible] یک [illegible] آمد [illegible] رقعه ۹ آن روز که [illegible] وزیر [illegible] ایستاده بودیم

[illegible] است که این چیز کباب و نعمت عظمی ست بلکه مقصود این بود که در یک نیم آثار گوشت نمکی و [illegible] روغن
نصیب [illegible] قدر [illegible] بود که گویا [illegible] از نیم سیر روغن هم زیاده دارد و همین گزارش باید کرد [illegible]
[illegible] یک فلوس نقد هر روز [illegible] که هر دو [illegible] غلام [illegible]
[illegible] آن هم نمی رسد و سوای این یک کس [illegible] آید [illegible] احوال [illegible]
[illegible] اکرام احمد خانصاحب نوشته و دهم [illegible] داده خدا جزای خیر دهد [illegible]
به هیچ طرف [illegible] به پای خود [illegible] قبله و کعبه چه قدر پرورش [illegible] خاطر داشتند بالجمله [illegible]
[illegible] است **غزل** دو رخ نمونه زد دل پرشرار ماست ؛ بتخانه ساز دین اگر این خانه خدا ست [illegible]
نشان ناقه [illegible] از هزار سال ؛ [illegible] میان گوش من [illegible] است ؛ قربان عدل [illegible] که جا بجا خلق
از غمت هلاک شد و [illegible] قضاست ؛ [illegible] تا ابد ؛ دست [illegible] آشناست [illegible]
تیغ آبدار کسی [illegible] ؛ گر قحط آب کو [illegible] رشک کربلاست ؛ شاید ز کوچه [illegible] زلف گذار کرد ؛ بوی [illegible]
[illegible] صباست ؛ گه [illegible] گه [illegible] دل ؛ [illegible] آمدم ز دست تو آه این چه ماجراست ؛ **قتیل**
رقعه ۹۱ معلوم نیست که [illegible] گوشت آهو که نوشته بود [illegible]
قبله و کعبه امروز [illegible] الدوله بهادر رفته بود [illegible] شریف آنجا [illegible] صاحب [illegible] تکفل این
[illegible] شناست [illegible] دعوت خانصاحب اگر [illegible] گفتگو می طلبیده باشد امروز طی باید کرد
و هر چه جواب حاصل شود باید نوشت که بعد از آن روزی قرار داده آید و من بعد [illegible] چهار روز [illegible]
که آن را [illegible] نشان داده [illegible] استعمال خواهم نمود [illegible]
[illegible] هر قدر که خوانده آید از اول تا آخر سطور [illegible] ملاحظه باید کرد [illegible]
[illegible] **غزل** [illegible] مرغان گلشن آموزم ؛ [illegible] خاک [illegible] طپیدن آموزم ؛ ز [illegible] دشمن [illegible]
و دل [illegible] حنای تازه [illegible] چشم [illegible] آموزم ؛ عجب [illegible] ؛ که طرز کشتن [illegible]
دشمن آموزم ؛ [illegible] بتکده [illegible] شیخ کعبه [illegible] برهمن آموزم ؛ [illegible] افتاده [illegible]
عشق [illegible] ؛ اجل [illegible] ؛ [illegible] شیون آموزم
قتیل [illegible] رگ جان را [illegible] آموزم **رقعه ۹۲** نوشته [illegible]
که این شعر بوستان سعدی چه لفظ دارد **شعر** گر چه شاطر بود [illegible] چنگ [illegible]
اینست که این شعر سعدی ست لیکن در بوستان نیست بلکه در گلستان هست زیرا که هرگز بوستان [illegible] نیست [illegible]
فعولن فعولن فعولن فعول بیت اول [illegible] **شعر** بنام جهاندار جان آفرین حکیم سخن بر زبان آفرین [illegible]
بوستان [illegible] اگر یک بیت از آن [illegible] که نظم ست هرگز [illegible]
[illegible] رباعی و مخمس و مسدس [illegible] مثنوی [illegible] از ابتدا تا انتها [illegible]

در یک بحر واقع میشود و دو شعر های مختلف الوزن می آید بهر صورت این شعر که در گلستان سعدی است اول مصرع ثانی آن هم کاروشی
واقع شد که بعضی از فهام می آید چه بر وزن مصرعش این است که هر چند خسروی [illegible] چالاک است لیکن [illegible] چه طاقت دارد
له پنجه بر [illegible] خود تواند زد در جناب قبله و کعبه [illegible] این شعر مسوده بود و لیکن [illegible] ملکه [illegible]
تسخیر ملا ها [illegible] میگفتند که بعضی ملا ها این شعر را با [illegible] میخوانند من میدانم [illegible]
الف شعر بوستان [illegible] لفظ باشد که من بخاطر ندارم ازین شعر دریافت شد که لفظ چه بمعنی [illegible] صحیح و آنچه مسطور صاحب
ازین لفظ بر نمی آید باجمله [illegible] شما چه نقصان دارد [illegible] معلوم هر گاه من می آیم تحریر [illegible]
دیگر آنکه عرضی میر منو صاحب [illegible] قبله و کعبه باید داد که نزد نصیر الدوله بهادر [illegible] رقعه میر منو صاحب [illegible] بود
بودند که عرضی من اگر نزد نواب نصیر الدوله بهادر رفته باشد که خیر انتظار جواب بکشم و اگر هنوز همین جا باشد چندی در
فرستادن آن توقف باید کرد که من فردا بکاپور میروم هر گاه از آنجا بگردم مصدع خواهم شد بنا بر اطلاع همینقدر
نوشته شد ازین اندیشه که فردا جناب قبله و کعبه سوار شوند و عرضی بصاحبزاده رسانند و خطر ثانی از اتفاقات حضور
[illegible] و از آنجا دستخط شده بیاید و صاحب [illegible] عرضی حضور طلب کرده و واسطه ها [illegible] و خیالها بکشد و بیرون [illegible] ۹۳
[illegible] مردم میشود رقعه ۹۳ احوال [illegible] است که چون [illegible] های موسم [illegible] کم [illegible] و فارغ
شدن مردم از طعام و ملی کردن [illegible] تا اینجا و انعقاد [illegible] صحبت سه پهر شد ازین جهت صحبت دیر [illegible] شب
گشید [illegible] اینجا دروازه ها بند شده بود [illegible] میر صاحب [illegible] خوشگوئی [illegible] بود تمام جسم مبارک ایشان [illegible]
آواز [illegible] کسی نمی شنید لیکن من [illegible] خوب گفته بودند و احوال [illegible] معلوم شد شما از این [illegible] کار است
که بیا [illegible] نباید [illegible] عادت [illegible] اول [illegible] بعد از آن پدر شما با [illegible]
که حالا [illegible] می شنیدند دیگر آنکه [illegible] صاحب بخدمت آقا صاحبان [illegible] گفتند چه میشود [illegible]
همین جا بیاید [illegible] در میان [illegible] موقوف بر طبیعت [illegible] دیگر آنکه آقا صاحبان
افسانه [illegible] که تصنیف شما در فارسی طلب کرده [illegible] رقعه ۹۴ [illegible] ۹۴
شما آورده بود [illegible] آنوقت صاحب [illegible] مستراح بودند [illegible] و کار دیگر [illegible] حواله کدام [illegible] خدمتگاری کرده
رفتن [illegible] معلوم شد که از آنجا [illegible] خلاصه تحریر این [illegible]
که [illegible] صاف نوشته بود [illegible] خیلی چست و درست [illegible] و اصلاح صاحب [illegible]
هزار آفرین بر ذهن [illegible] و سلامت طبع و استقامت سلیقه شما [illegible] صاحب [illegible] بود [illegible] یک گمان [illegible] غلط
محض بود یعنی نسبت آن [illegible] که [illegible] این [illegible] توان رسید و اگر برسید [illegible] قدرت الهی [illegible]
لیکن بالفعل خود آرزوی او باین مقام نمی تواند رسید حالا [illegible] این مسوده را [illegible] درست کرده اصلاح
از من گرفته بودند من بعد صاف نموده برای ملاحظه من فرستادند من با ایشان نوشتم که این مسوده صاف شده را
من پیش خود نگاه داشته ام صاحب [illegible] پیش خود دارند بر کاغذ دیگر نقل آن [illegible]

قوت قلم شما باید که چنین بی تامل نزد شما فرستادم لیب تسطیر آنکه باشند که دخل صاحب بیجا بود تخصیص این فقره که از کلک سحر
نگار شما ریخته چه قدر خوب آمده است هزلی سر و پای تهیدست لاابالی گویان سر خود جنبید و این فقره هم لائق مرحباست و
نقل ۹۵ سر و انتظام انتهای فقرتین [illegible] نور سلطنت را سر بر ساخته ایجا یی لفظ حضور [illegible] سیما چه قدر خوب نوشته اید این
یک یا لفظ [illegible] لفظ [illegible] فقره صحت شما سنید باشید که من با سخاطر کسی ملحوظ ندارم عیب آن هم را [illegible] آئینه [illegible] هیچ گذارم
درین مقام صنبر و تحمل ندارم من خود این مسوده را دیده خدا را که شکر ایزدی بجا آوردم شما هم شکر بسیار ادا کنید لیکن نا شنید حرف و
نباید شد بلکه خود را از آن محض طفل مکتب دانسته عمر قدر بیها باید کرد تا مقامی رسید امروز خاطرم از طرف شما مطمئن شد
و تفضیله لفهیم شما درست نباده بود آن لفظ لقیط صحیح است مسوده نزد شما میرسد ملاحظه باید نمود دیگر فقره با هم که نوشته
اید پاکیزه بود مردم لکهار روپیه صرف می کنند شما مفت مفت این دو لکهار را می برید و این شیوه شیوه قطاع الطریق است رقعه ۹۵
خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی شخصی اصلاح شما بر مسوده معلومه به خیلی معتقد شما شده است شما نیز او را بخوبی می شناسید
نخالفانیست از زمره خیر خواهان و شما است مردنیست مایه قابل و صاحب فهم درست سوای آن شخص اول که مسوده اش را اصلاح
کنید باید خلاصه چند سطری تحریر نموده بمن داده رفته است که نزد خواجه صاحب بفرستید که آنرا هم اصلاح بکنید حالا من شما
می گویم که این مسوده را خوانده بی تامل قلم بر آن بکشید اندیشه نکرده و این امر را امتحان شما منظور است با جازت من هر چند
نقل ۹۶ من بگویم بکنید و همین شخص امروز متهواست که مسوده اصلاح شده را برای نقل بگیرد من برای آنکه مباداً ظرفانی نشنود و ملالی
در دل ش راه یابد ندادم لیکن اینقدر خود خواهش کرده است مضائقه ندارد و صاحب مسوده اول هم از دوستان صاحب است اگر
می بیند خوش می شود لیکن با نصیحت ضرور که از آن کار بخیر باشد و مسوده اصلاح شده با نام مصلح دفعه بار رسید تمام شد
الیوم لقفت بمکتوبکم فی خطی و ارسلت الی امرت لال غدا ارسله الی المولوی صاحب والیضا ارسلت طرفا صغیرا من الطین
الا احکم الخواجه [illegible] صاحب فناخذ من ہیچو تدسب لطرف معلوم عندکم و تناوله الیه فان المراد فی الطرف
الیقینی و یکون مقطر چون مرد فوراً این مسوده را نوشته است شما در همین ظرف مدت که هیچ از خانه امرت لال برگرد
و اصلاح بکنید و حواله هیچ نمائید نصف ستة ایام لم یتصل مسودتکم الی فجدّ تواحد منا من طلعتکم و ارقموا تطلع منی آداب جناب
حدکم رقعه ۹۶ این مسوده را عزیزی پیش من آورده گفت که اینرا اصلاح کرده بمن باید رسید گفتم من فرصت
ندارم الحاح بسیار نموده گفت که یکی از شاگردان خود بگوئید که درست کرده باید لهذا نزد شما فرستاده شد
باید که آنرا مطالعه نموده هر جا هر چه در خاطر بگذرد نوشته درست بکنید من آنرا ملاحظه خواهم کرد هر جا که تحریر صاحب اصلاح
خواهد بود آنرا نگاه خواهم داشت و هر جا که حق بدست طرف ثانی خواهد بود جانب او خواهم شد و شما را اطلاع خواهم کرد
نقل ۹۷ رقعه ۹۷ دریای لطافت میرسد بنوعیکه دیده شد نوشته ام میر رضا علی باید داد و آن کاغذ مسوده را اگر اصلاح کرده
باشید نفرستید که مالک تقاضا خواهد کرد والیوم جاء المیر محمد علی وقال ارسلت النسخة الموسومة بنهر الفصاحة بصحابه جاهد
الی الخواجه امامی و هو طلبی عنده لامر قلت لای امر قال لا اعلم لم طلبنی الان اسأل عنکم انتم قولوا لم طلبنی السید مصطفی
عندکم الیوم وقت المغرب او غدا او الخجر جاء الیوم مکتوب المولوی شیر علی باسمکم ارسلته علیکم هذا السید محمد علی یوشید فانه

که اول تحریر این رقعه فقیر علی اراده تخاس نکرده بودند این وقت عازم شدند رقعه [illegible] اشیای [illegible] یاد آدم
سخن باید آورد رقعه ۹۸ کاغذ غزلهای من که به دست خواجه احمد الله خان فرستاده بودم اگر نوشته باشید
حواله آدم من بکنید [illegible] الا این وقت نوشته بفرستید و این [illegible] و اشعار ریسان مهر [illegible] کاغذ ساده [illegible]
هم گرفته پیش خود نگاه دارید که بوقت ضرورت خواهم گرفت و خط والد خود نیز که [illegible] من [illegible] [illegible] شنوید
یا هرچه بخاطر رسد و هم صاحب جی در اکوئید که ننه غزل از غزلهای قدیم خواجه [illegible] خان [illegible] شنید که در آن
بخوانند لیکن یکبار خود هم از زبان خواجه صاحب موصوف بشنوند رقعه ۹۹ ازین غزل شما معلوم شد که طبیعت شما موزون
و مناسب با فن شعر هست لیکن بسیار متوجه این نباید بود چرا که لذت این بی بهره [illegible] از تحصیل علوم شریفه [illegible]
کلام گفته باشید مضائقه ندارد و فقیکه قدری عربیت بهم خواهد رسید و در تصحیح و غلط قوت ممیزه پیدا خواهد شد
آنوقت تعلیم سر این فن هم سهل خواهد آمد این دو خط را حواله کسان امیر محمد که آمده اند با [illegible] آمده بودند هر گاه
باید نمود یقین هست که برای گرفتن فرمایش هر اسفل خواهند آمد رقعه ۱۰۰ دو غزل تازه که در [illegible] اتفاق
افتاده در همین کاغذ نوشته شد از آن [illegible] در دیوان باید کرد و این بیت را که یک مصرعه اش [illegible]
مصرعه شکوه هرچه [illegible] از آن شوخ بی پیداد کنم [illegible] حاشیه در دیوان [illegible] و [illegible] باید

غزل اول		غزل دوم	
سحر چو از پی سیر لاله زار آمد	طپیدن دل پر خون بکار آمد	ز دل نگاه تو وقتی که کشید نها	گرد کار خود [illegible] از رفته [illegible]
[illegible]	دل [illegible] تا لاله کوی یار آمد	تا [illegible] [illegible]	[illegible] یکجا [illegible] رسید نها
[illegible] چو گل شد شگفته خاطر	هر گمان که نسیمی از آن یار آمد	[illegible]	[illegible]
صدای پای تو آمد بگوش او سحری	دو دیده تا سر کوی خود انتظار آمد	[illegible]	[illegible]
و سیکه رفتی و جان [illegible]	[illegible] آمد	[illegible]	از [illegible]
[illegible]	[illegible] آمد	[illegible] دارد	[illegible]
فتاده [illegible]	[illegible] قتیل ساده بکار آمد	آنکه [illegible] قتیل [illegible]	در [illegible]

رقعه ۱۰۱ فرد [illegible] بعبارت صاف صاف [illegible] مولوی [illegible] صاحب [illegible] [illegible] ملکه ازین [illegible]
[illegible] بین مضمون که هرچند آن [illegible] که در [illegible] سابق [illegible] مناقی طبع او [illegible] لیکن تا وقتیکه ناقصان [illegible]
را بکمالات [illegible] حسن و قبح آن آگاه نشوند ازین جهت از جاده ادب انحراف [illegible] رسیده [illegible]
چند که در [illegible] هیچکاره [illegible] معجزه قلم [illegible] در مجالس و محافل شد [illegible] تفریح
باشید [illegible] بعبارت دیگر نوشته اشتیاق خود را باید نوشت رقعه ۱۰۲ اشتیاق پیش خود [illegible] طالب العلم
والد خود [illegible] از منزل اول همراه پدر [illegible] مطلب [illegible] [illegible]
قبله و کعبه [illegible] این [illegible] که تا رسید [illegible] مشغول [illegible]

امروز [illegible] مسوده [illegible] بیگ [illegible] بودند جا بجا اصلاح خوب کرده اند دل بسیار خوش شد [illegible] خیلی عذب البیان
جناب هستند و خطی [illegible] صاحب میر [illegible] بعد مطالعه صحیح نموده ملفوف خط جناب [illegible] نمایند لیکن [illegible]
[illegible] و در [illegible] لفظ [illegible] ملاحظه نمایند غرض من اینست که این لفظ [illegible] نقطه دارد
[illegible] بنویسند [illegible] اگر [illegible] خیر [illegible] نقطه دار باید [illegible] بفضل الهی از
ترک غذای یکروز رخصت شد [illegible] و گلاب [illegible] امروز شروع کرده ام باید دید خدا این [illegible]
[illegible] دارد که چه چیز است رقعه ۴ افزود [illegible] با جراکه از اغذیه [illegible] صاحب [illegible]
قدری [illegible] باید [illegible] فرستاده خواهد شد و برای [illegible] و مسوده عربیه اگر [illegible]
نفرستید رقعه ۵ انگه خط [illegible] و یک خط بی لفافه نزد صاحب [illegible] خط بی لفافه از طرف [illegible] صاحب
ملازمان [illegible] بدانند و [illegible] دو خط که یکی مولوی [illegible] علیهما است و دوم [illegible] میان
علی حسین است [illegible] باید داد که به دروازه مولوی صاحب ممدوح [illegible] که [illegible] دروازه اطفال را درس میدهند
بگوید که یکی برای مولوی صاحب است و دیگر برای میان علی حسین صاحب [illegible] صاحب فرستاده اند و اگر [illegible] دروازه
نباشد [illegible] حسین یا تفضل حسین بگوید و اگر اینها نیز نباشند [illegible] را طلبید بگوید که میرزا [illegible] این خط داده اند یکی [illegible]
علی حسین است و دیگری برای مولوی صاحب لیکن حسین بیگ یا رحیم بیگ را نیز تا آنجا [illegible] باید کرد که [illegible]
خط [illegible] بازند [illegible] صاحب بیاید و هر گاه بیاید خط میر نصیر الدین صاحب که [illegible] آقا صاحب است باو باید
داد که رسانیده [illegible] برای پوشیدن [illegible] و در [illegible] باید [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] رقعه ۶ الحمد لله حال [illegible] عرض کرده بود که [illegible] ملازم نواب [illegible]
[illegible] همین [illegible] که بودند یک [illegible] و مقدار هر طعام زیاده [illegible]
[illegible] شد که [illegible] این طعام فقط خود [illegible] برای [illegible]
فضل الهی امیدوارم که چهار [illegible] باید که طعام [illegible] لیکن [illegible] ضرورت رقعه ۷ ابیاض آغا صاحب
[illegible] و آن [illegible] بیجا به شنائی [illegible] رفته است لیکن [illegible] بیاض [illegible] نوشته شده [illegible] صاحب
[illegible] باید که درین [illegible] بکنید [illegible] غزلی که من [illegible] آنرا در دیوان نباید نوشت و هرچه خالی از علامت
باشد [illegible] رقعه ۸ اینوقت رقعه [illegible] آغا صاحبان [illegible] نوشته [illegible]
[illegible] تشریف [illegible] نقل این [illegible] و کاغذ مذکور [illegible] آغا صاحبان
[illegible] تا وقت نقل کردن غزلها آدم را نباید [illegible] که جای [illegible] دیگر از [illegible] پدر لاله امرت لال
بیچاره مرد و [illegible] موافق عقیده خود [illegible] آتش [illegible] بیچاره خیلی در غم پدر خاک [illegible] من [illegible]
[illegible] که [illegible] صادق بود [illegible] آغا صاحب اراده تعزیت [illegible] اگر اتفاق افتاد از
[illegible] آغا صاحب [illegible] رقعه ۹ ا خواجه [illegible] سلمه الله [illegible] ازین

رقعه ۱۱۰ تعالی که تا شما دلجوئی نمی توانم آمد وقت نماز ظهر یا عصر میآیم و اگر شما بیائید بهتر است مجموعه اوراق اردو پیش من هست هفت
کلیه چهار نارنگی بصحابت رستم اینجا باید فرستاد و باقی با طفلان باید داد و کلیه را شما هم بخشید بگوئید که کلیه کوچک بنگالی الاصل
لذیذ میشود و آینده هرچه اینجا آید باید رسید سعی خواهم شما فرستم نه حاجت شنیدن آن است حاجت باجازت من نیست و برای یقین
کلی از قسم اگر چه مطبوع خوش طبعی خواهد بود و حصه من خواهید گذاشت بلکه اگر برای شما خواهد آمد آنرا هم خواهید فرستاد
یا نگاه خواهید داشت زیرا که آنچه رسیده است که مرغوب طبع شریف است از هر جا که بدست آید برای من نفرستید و نوید و دیگر برای
رقعه ۱۱۱ صاحب است که بدل پیش این چهار دیوان فقیر خانه میرزا جعفر صاحب نقل شده بود و از آنجمله دو دیوان همراه دوستی فرستاده بودند
و دو تا می نگیرند و ایشان از این دو تا یکی باقی مانده یک دیوان کم شد و یک دیگر و ضائع شده است که بدست آمد بعضی مواضع پر شکسته
پس بعد از آن دیوان کم شد و از جای بدست در میان این دیوان بعضی غزلها است که شما ندارید ان شاء الله العزیز فردا یا امروز
می خواهم و روز سه شنبه نقل آن خواهید برداشت زیاده خیریت رقعه ۱۱۱ خواجه امامی صاحب سلمه الله تعالی امروز آغا صاحب
را گفته فرستادند در کار است حضور قبله و کعبه عم شکر وه بیشتر وقت گذرد و رسیدند الحمدلله آغا صاحب باید نمود که امشب باید خواهد
آمد اگر چه یکروز اول بیماری است که آدم میآید لیکن بهر طور یکبار شما هم وقت باید داد رقعه ۱۱۱ امروز از بیماری سر دو رسیده دوا
رقعه ۱۱۲ در بدن تمام لیدم پس بسیار نشستن خود چندان دشوار نبود لیکن غسل بعد از این بلا خطایست و دیگر آنکه شغل نبی چهار کلاه حضور
آورده بود و شنیدگان اند که این سیاه که من این چهار را دوست ندارم از راه لطافت طبع یک کلاه بعین هم رحمت نموده
بمن و عنایت حضور از آنها آنکه گفتم چون خودم نمی پوشم برای شما فرستاده ام اگر چه در حق شما هم واسندیم لیکن بهر صورت
نزد شما ... خواه بکار خود آرید خواه بکسی ببخشید بیتابیست که یکیست به بیسید رقعه ۱۱۳ امروز چند احوال برگشتن طالب علم
دریافت شد بهم کم قدردان در وقت هم سیدان نکته دانی که به پیوره باشند یا اولاد خود همین حال دارند اگر چه ولایت تعلق نجف
اتفاق دارد لیکن بطالب با عث فلاس همین خرکتها می شود و دولتمند زاده ها یکه با ولاد خود این شیوه پیش میگیرند آنها نیز در حال
همین حالند هر نیده چنانچه بی سنگی عار اند بلکه آنها نیز همین حال اند که اقرباء خود حیلی کس چند درخت را گذاشته جای دیگر پنیر وند
و هر علم یا ولی خود را به از شهریان سیاه بند دیگر آنکه دو روپیه رستم نجیب است می آرد یکی نشاه علی ارمان باید داد و یک
رقعه ۱۱۴ دیگر آن پیر دوون کور باید رسانید و نهر الفصاحة از شاه کرو حی طلبیده بودم گفت که در رقعه المعنی یا ام نهر الفصاحت نشنیده
ام خواجه امامی هم نمی شناسم نه ایشان عظیم گفتم و نه خاص میباشد گفت خدا داند چه بود ان نفقه پیش صاحب هر گاه حجه
پرسید باید داد و رستم کار و گیر پیش ... رقعه ۱۱۴ امروز خط برای سید نصیر الدین محمد صاحب نوشته وقت ظهر یا عصر بدست
آدم خود حضور باید فرستاد که فردا روانه کرده آید و مسوده هم نیز با صلاح رسیده است اگر بسلامت رسانده فرستاده خوا
شد معلوم نیست که سید حسین خان دیوان را رسانیده باشد امروز دو غزل و دیگر بخیال رسیده است دیگر آنکه سید محمد علی صاحب
احوال میرزا خرم بیگ و محمد باقر بیگ خدمتگار را نوشته آورده اند باخود بخدمت شما برای اصلاح حاضر میشوند یا مسوده خدمت شما خود
خود فرستاد باید برای اطلاع نوشته شد بعد از اصلاح باید کرد اندیشه را اینجا طلبید حمید ... الخواجه محمد امامی جان
سلمه الله تعالی امروز وقت لفظ کوه را که با کاف تازی دو واو معروف در امروزه بقلم دارست در بهار تاطلع نموده باین

باید نوشت که بخند معنی میاید گو بخت بمعنی خنده بخت مشهور است در عوام گفته بخت شگفته میشود معلوم نیست که این بار مشهور در اصل هم صحت دارد یا در عوام چنین شهرت یافته شما تحقیق دریافت کرده بنویسید و حسب الطلب از
من تحقیق لفظ مذکور همین صحت و غلطهای مشهور است که بمعنی بنمید بخت با هی بیرون آید با نیز با شد و دیگر
رقعه ۱۱۵ اخوانجه حضرت مکانی سلمکم الله تعالی کاغذ رسید و در بعد نقل غزل از رقیمه که نزد آغا صاحبان بوده فرستاده باد و
این دو سه پاره گشتیز حصه شما هر دو برادر و قت تقسیم حصص اشخاص مخصوص مجلس که هم سازان همت شده بود گرفته
یکجا کرده شد شما با هم تقسیم بیرد حصه علی السویه بود از این مجموع نصف شما بگیرید و نصف خواجه اسمعیل خان بدهید
سه پاره یک حصه شماست معلوم نیست که خط الله آباد امروز رسانده شد یا خیر و فردا که عید اضحی است آمده برسانند
باید رفت لیکن اول خبر باید طلبید رقعه ۱۱۶ نگارش شما فصاحت وا زنگ ایوان بلاغت سلمکم الله تعالی خط رسید و آنکه
نصیر الدین صاحب نوشته اند مطالعه فقیر در آمد اگرچه پدر و مادر شما که بسیار خوب نوشته بود دو مقام اول شکسته واقع شده بود آنهم معلوم کرده
خوانده غلط کرده بودم عبارت شما صحت کلی دانست و این غلطی که از من اتفاق افتاد از بد کتابت خط نیست حق
حق سبحانه تعالی شما را خط خوب و سجال فصاحت عطا سفر فاید بسیار گرم باید کشی کرده که خشی مانع باد و حیف کمال خط هم رسیده
باشد لیکن چون شما را حفاظت مالی مرکوز خاطر نیست لیکن اگر بطور خود خط شکسته هم بیاموزید مضایقه نیست
و دیگر اگر میر صاحب خود العبد سلام بنیاز از طرف من بگویند که مرد حقیقی پیشه در بازار سبب رنجانیدن اگر خبر ایشان هم گذشت
معلوم نیست که نامه ننگ پر بر سیده و آورده بود یا خیر رقعه ۱۱۷ دیر و ز و لیها از دیگر نوشته نیاورند فرستادند و شب و سه این جمع بود و اجابت
رفت حالا هم شعر و گشته بسیار در تمام شهر این کار خانه تاج الدین حسن خان نفس مضایقه ندارد لیکن دو ساعت و دو بهر باید رفت زیرا که
سبب احتمال نبودن ایشان هم نخانه تو بهت بهر صورت وقت دو بهر از تنهائی گرییست موافق قاعده مرتبه خود را خبر
ایل بر او بدهد او میرود یا آخر روز آنچه زبان راحت خود دارند بیچو مختصر نیکه در بین نقش شما مختار اند لیکن ابتدا برای
بیچو بالاگر ملاقات شد خوبست الا سبب بست و بهتر نیست که رقعه کوچکی بمضمون اینکه اتفاقا نوشته معلوم نمودن وقت سوار شدن
همراه بیرید مضمون نشکیل ای نیاز کیش برای تهنیت عید حاضر شده بود اگرچه دولت ملازمت اغتیاب شد لیکن بعد حاضر
شدن بدر دولت هم باعث هزار سرور است حق تعالی این عید و هزار عید دیگر مبارک کند و اگر صاحب خانه اینجا باشند
رقعه آنجا نرسیده مرخص دو پاره خواهید کرد و اگر نیافتند حواله میر صاحب یا میان نجیب احمد نامی یا
آدم دیگر کرده برگردید و آغا صاحبان هرگاه بخانه باشند خبر دریافته باید رفت و دیگر خدمت جناب
قبله و کعبه و عمه صاحب خود از طرف من مبارک باد عید عرض باید نمود رقعه ۱۱۸ ازین بنده غزلها که برای
شخصی نوشته ام یک غزل ترکه قافیه آن جنبشان و عرشان است در دیوان بنویسید بعد از آن کلیات
این بنده را ملاحظه بکنید بعضی غزلها تمام نوشته شده است و بعضی از سبب سهو ناتمام مانده است
برای همین جا خالی گذاشته ام پس شما را می باید که همین غزلها با تمام در دیوان برآورده اشعار
غزلهای بنده را با آن مقابل بکنید هر چه باقی مانده باشد از رد میوان بر کاغذ دیگر نقل کرده حسب الحکم بنده بفرستید

این قدر سخت نیست اما بعد از غزل این مطلع گفته است و چنین پیدا نیست که یک مصراع از زبان خود ساخت بسیل خورد از نساخت باید
نوشت و در غزل شما مینید به است مصراع اول تکشیر را تغییر داده ام شما همین صورت بنویسید حاجت اظهار نیست عندالمقابله
رقعه ۱۱۹ معلوم خواهد شد در رقعه ۱۱۹ اخواجه صاحب من ملا ساپالال بیگ را شما بر طرف کرده اید من از حالات نا سپرده خبر ندارم حال که
احوال آدم عندالمعامله معلوم شود یا در سفر ظاهر میشد اینکه مدتی در سفر و حضر پیش شما بوده است البته تقصیری کرده باشد
آن نوبت باینجا رسید بعقیده من احق دکتاری بوده باشد لیکن خائن و در نیت فرد نیست بندین رو بخواه آقا اسم
نیست آن باید که همین قدر کنا که بحث و تکرار می کند جواب داده آید اگر این عادت را گذارد و مقرر تقصیری نیست
اعد النهایه تا بعد از این خیلی تحقیر آن گرسنگی این مقصر شده است که از دل و درست بهر چه بدترش آن و جهالبسیار آنچه خوا
داده و پیش سیاه باید کرد و دیگر هیچ جای او باید گذاشت و اگر چنین نیست تقصیرش معاف باید نمود که آدم قدیمست و را
دار و خیر خواه بگوید که ما الی قصد و جواب داده اند گفتم تو غلطی میکنی من هرگز باور ندارم که فلانی بی سبب کسی را تقصیر
رقعه ۱۲۰ دانسته داده جواب به مفصل این احوال بنگارید که چگونه است رقعه ۱۲۰ اخواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی چند روز
چیز مستقبل برای دفع حب عرق لیمو در بدن جذب شده تا بیمار برای عیادت خاطر نیز لیکن فضل
الهی شامل حال شده امروز در غذا پرهیز خواهم کرد و دیروز شخصی چند تانی سه پار بطریق هدیه پیش من آورده بود قدری
رقعه ۱۲۱ بهر صاحب هم فرستاده شد که عرضی بال فتوح تنها نباید خورد رقعه ۱۲۱ اخواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی الا لذذ
پرشاد رفیق دیگر گذاشته بیا چند که در عرضی شان نخواهد صاحب بحضور پرنور در قلمدان شکایت نوشته شما می بند اراده
ملازمت جناب قبله و کعبه دارند لازم که با این شایسته تقریب نموده جناب الا را ازان آگاه سازند که عذر آن نا معروف قبول
فرمایند و اینقدر هم ارشاد شود که ما در بند سند بار بسیار چند بدل سعی خواهم کرد و دیگر اینکه هنا گر آید میگوید که در سبب بنده این
ایام صحت ندارد و روز دیگر در رسانیدن عرضی تیره مرشد زاده و لیوقت مناسب است و بهی پرشاد هر روز بخدمت حاضر
رقعه ۱۲۲ خواهد شد هر گاه که بخدمت ایام زوال خواهد پذیرفت خود را به رسیدن عرضی عرض خواهد کرد رقعه ۱۲۲ اپر روز دیروز
بجا نه انشاء الله خانصاحب بسر برده امروز باز بخدمت آمده ام و امروز دیگر اینجا توقف ساز ساییم و لکهنو جواب لال بهیر با
پرتیر دو روپیه هیچ راه داده بیا ندارد رخصت نموده شد و نخواهم برآورد که هیچ پیدا شده است لیکن هیچ نخواهد شد باید
دید چه شود دو چهار روز نخاش مالیده بود و هم امروز دوای دیگر شروع شده است و روز دیگر مسهل هی امروز تا لکم
رقعه ۱۲۳ فائده کرد و بهتر و الا بهر چه پند بهتر حسب عمل شما خواهم کرد رقعه ۱۲۳ از حیدر دوان من مسودات فقیر که صاحب بخط
خود نوشته اند بر آورده نزد خود نگهدارید و باقی را حوالۀ هیچ مکیند و بمیر احمد علی از خانه شان طلبیده باید گفت که فردا
روز جمعه است بخدمت آقا صاحب عمل کرده سواری بدر دولت سلطانی باید فرستاد تا دو پهر خوب خواهد گذشت
رقعه ۱۲۴ روز جمعه است رقعه ۱۲۴ اخواجه ابا سعید صاحب سلمکم الله تعالی فیل بر اسوار بیشه شما و خواجه حاجی خواجه عبدالله سوار شده
وقت بیاید لیکن ستارهای مشغیره باید آورد اگر چه اینجا احتیاج آدم نیست لیکن بازهم چند سگ را در جلو باید گرفته شب
رقعه ۱۲۵ جمعه همینجا باید برد و فردا جمعی هم سکره شما پیش خواهیم شد رقعه ۱۲۵ و دیروز که دو از دیهم شهر حال و در چینه

روز پنجشنبه بود رحیم بیگ لفافه مشکوة آباد را آورد بامید مطالعه عریضه بدلت دیگر دم و خط اسمی خود هم را نگاه داشتم فرایین چه باشد
اما مثل حق الیقین و حیة القلوب شرایع الاسلام بدیشان ندیدم که متواریست زیرا که انگلیسی نسخ در همین بلاد عزیز شده است بیستی نمی
پرسید حالا هر کس خرید از این چیست اول کتابت هم اینکه گرانی بدست آید شوقی نمی دارم که در بلاد ایران عهد دولت سلطان
بی بدل طلا برکاغذ ساده بخط فارسی قیمتش شصت و هفتاد و هشتاد بود و در وقت شاه سلطان حسین شهید که
ختم السلاطین صفویه است نسبت آنهم کسی نمی خرید و دیگر چه پیدا گران سید اینست قدر به چیز معروف سبب رواج است
شنیده باشید که همایون بادشاه چون بعد شکست خوردن از شیر شاه افغان دوباره در اکبرآباد جلوس تخت سلطنت کرد
ملوق عهد نظام سقا را که وقتی بادشاه را از تلاطم دریا نجات داده بود بنصف روز پادشاهی او و جمیع امرا و اهلکاران تابع
گرد نظام برای اینکه باید کاری در جهان بگذارد همین حکم کرد که روپیه اشرفی از چرم ساخته بیارند وقتیکه ساخته شده همه
در تعریف آنرا در بازار سر و مصرف در آورده و اهل بازار بلا عذر آن بقیمت اخباس گرفتند خلاصه اینکه این کتابها مثل کتب
در بازار بدست نمی آید مگر کسی بطور خود از نادری یا از راه علم بیشتر ملکیه دو نسخه نقش خود داشته باشد بفروشد و نیز
نسخه ساده بر کاغذ سیاهی که قیمت بیست روپیه یا نمی روپیه بیست آن سبک دیگر مینماید که این نسخه خیلی صحیح و خوشخط و از خط
مرزا کاظم علیه الرحمه است ... و مولوی ... حال قیمت ... روپیه ... ده نسخهای
از مثل گلستان و بوستان سکندرنامه یوسف زلیخا خیال کرده فرض کردم که پول دیگر هم خواهد فرستاد ولیکن بالفعل از مقدار قلیل چه کار بر آید بهر کیف مراتب مرقوم نوشته اید چندکس گفته اند که از این نسخها هر نسخه که بهم رسید باید آورد و شخصی از
بزرگان این قرار نموده بود که نسخه صحیح و خوشخطی از نظر خود من و دیگر بزرگان گذشته برای آن هم اینقدر گفته سکوت ورزیده ام
هرگاه مگر رسالهٔ هم و اشتیاق مثنوی ... و تحفه ... روپیه با خیلی قیمت آن خواهد گرد و چون الآن بانی ...
از بزرگان بین آید ... قیمت ... آید پس باید که باعث هر چه طلب شد ... قیمت آن کم ...
اینها نمی توانم کرد ... صورت خود هم ... اعتبار نمی شود ... صورت چه باید کرد ... مشکل است ...
صاحبان هم مجبور اند پیش ایشان ... شهر برای ... آیند آنها با این کتب معرفتی ندارند ولیکن ... لطف ... بیع ...
نسخه ... مناسب است خواهد اطلاع کرد چه خواهند از زر قلیل فرستادن خریدار دل تشریف که مبادا کتابی ...
روپیه ... چهار روپیه باشد تصحیح دیوان ... الله خان بالفعل ... ممتنع از این سبب که کاتب ...
است با اصل مقابل است و دیوانیکه نزد مصنف است در غلطی ... و اوست مگر تصحیح آن در حالی صورت امکان دارد
که سوده ... مرزا احمد ... کاغذهائیکه در میان صندوق ... بیرون آید ... چه ... نماید و این هم
... که خانه مرزا احمد ... خان موصوف ... دکانی ... یاد ...
از جهت که چند روز ... کره ... خون ... آید و ... و تقیه شده است و از باعث ...
تحریر ... مطالعه ... و تصحیح کتب ... صورت نمی بندد ... دیوان ...
تحدید ... کست ... و چهار ... سخن ... از امور ... ریاضی ...

آنوقت البته با قطع این عمل مشغول خواهم شد و در عالم بیکاری از خوردن و خوابیدن نگاه در همین قافیه است چون مطالعه متعلق شود وارد
بقول استاد که سکوت مصرع ... باشد سهو در کار نیست و حاجت باستاد نیست هر چه هست
خود بخود و پنهان منکشف خواهد شد و در عالم ... شوق اگر صد بار پیش من بیاید ... فایده ... نیست بالجمله الایطای جلی
همان است که سوای ردیف در آن تکرار حرف زائده باشد اگر بعد دور کردن آن حروف ردیف مصرع ثانی همان باشد که
در مصرع اول است قافیه ازین عیب پاک است مثل شفیقان و رفیقان والا ایطای جلی دارد و چون عزیزان و رفیقان چه بعد دور
کردن الف و نون جمع عزیز و رفیق که باقی میماند در ردیف موافقت ندارد و همچنین خندان و نالان ازین سبب که در اینجا
الف و نون صفت فاعلیت است هرگاه که دور کرده شد خند و نال با هم قافیه نمی شود و خندان و پنهان و رفیقان و پنهان
خندان و رفیقان هیچیک ازینها ایطای جلی ندارد زیرا که پنهان یک لفظ است که الف و نون آن زائد نیست و در خندان
الف و نون برای فاعل و در رفیقان برای جمعیت پس هر دو با هم متحد نیستند از هم متغایرند لیکن اتحاد سبب
است بعضی بر آنند که خندان و رفیقان نیز ایطای جلی دارد و گویند که حرف زائد اگر چه در هر دو مصرع جدا جداست لیکن
چون زائد است و بعد دور کردن حرف زائده از هر دو مصرع هر دو ردیف از هم جدا می شود و درین صورت از
هم اجتناب ضرورست و پاره بر آن رفته اند که زوائد در هر دو مصرع جدا جدا در کار نیست اگر با هم متحد اند البته
ایطای جلی نامیده می شود اگر با هم متغایر اند هرگز ایطا نیست و شایگان نام همین قافیه است که مشتمل ایطای جلی با
تمام شد این حکایت ... آقا صاحبان مکرم سلام و اشتیاق ... باید تاج الدین حسین خان ... از چهار روز به لکهنو تشریف
آورده در بار حکیم مهدی علیخان ... مشاهره ایشان سه صد روپیه مقرر است یک قسط پیشتر داده بودند که در قرض ... صاحب
رفت و دو قسط دیگر که از باعث نبودن شان در شهر تا حال بدست نیامده بعد سه چهار روز هر دو یکجا گرفته می شود بعد
از آن مایم و ولایت علیخان و خان موصوف درین دنیا هیچ ندارد و از قدیم با دوست ... است از شرم
جواب خط شما نمی نویسد لیکن به معامله تنگدل و بال مردم خوب نیست خط اسمی مرزا ابوالحسن خان فرستاده جواب
آن در لفافه خط خود باید فرستاد **رقعه ۳۶** مخفی نماند که پیره روز که سلخ رجب روز یکشنبه بود خط شما که مرقوم بیست و سیوم
شهر مذکور بود رسید و ... پیره روز که غره شعبان بود معروض وصول بر آمد ... علی ... [illegible]
پیل خصوص پنج اسپ دیگر سیاهیان ... تلنگها و ساز عربی و روشن چوکی ... سیر موصوف رفته بودنا ... بلباس
آهسته از راه ... [illegible] خواجه عبدالله از باعث ... سوار شده ... و میان حاجی و گرد ...
بر یک فیل ... نشسته بودیم و ... رسم خلعت با درمت شد تمام شد این احوال حالا حکایت دیگر ...
چون ... اطفال ... بسیار است و تمامی بچها با خواجه وزیر صاحب ... گرفتن و ماندن ایشان ...
... جناب والده ماجده شان ... اتفاق افتاده آنجا ... اطفال ... ایشان بودند و ازینجا این صاحبان ...
آنها حالت ... داشتند ناچار ... گذاشته شد که محسن و محتشم اطفال ... همین جا بیارند چون ممکن نشود
که محسن بی بی ... [illegible] رانیز آورند و محتشم را نیز که ... درست ... [illegible]

ف
تا ص ۱۳۱۱
۱۳

رقعه ۱۳۶

میباشد همان سجایی را که عاشق او ست بازان مذکوره شنیده آورده چون انتظامی در آنجا هم درین باب در شهر یک تختشان اند انها نیز بازین
باشیکه و رکن رشان بزرگ شده اند از شهر بجا فی النقل کردند حالا از اطفال سوای محمد مسیح که بعد دیگران دخترشتی بکمالات او نیز
همین جا خواهد آمد در حویلی نخاس کسی نیست زوجه میر عبدالله از روز یکه اینجا برای دیدن والدین خود آمده است دلش رخصت
نمی دهد که در شهر بیاید بپدر و دختر عموی او وسط شما نیز در شهراند بکبر و از اینجا هم آمده بودند آنچه از احوال محسن پرسیده بود دیده
اخفای محبت خود با رکرده اید یعنی چه آیا در دنیا کسی ست که محبت با فرزند خود نداشته باشد اما انسان چه موقوف ست
بلکه حیوان با وجودی که مغیب بودن از عقل از نصیحت چه خود میباشد الحمد لله محسن خوب و بهتر [illegible] و دیگر اطفال آن
که شما گذاشته رفته اید بکیک بفضل الهی در زیر سایه عاطفت جد محمد شما نشیبا میروز فی شده خاطر شریف از ین بکدست جمع
باید داشت و شکوه آباد موقوف نیست اگر آقا بکابل نظر بستند باید رفت چه صد حمد [illegible] حست شما کار [illegible] ست این
عادت عادت پیغمبران ست که بعد رنج و محنت نان بزرگان خورده یکی مکان میگویند باید که اگر سواری فیل
از پیغمبری بدست آید صدبار پیاده راه رفتن جایز است نقشه زمین و مکان تو باین صورت است که از دروازه اول
تا بدروازه دوم یک قطعه زمین ست که وسعت آن یک ونیم برابر بلکه دو چند صحن بیرون حویلی نخاس ست یک حویلی
معقول در آن طیار میتواند شد چون در خانه زنهار از خواجه جان روسکه شاید برای خواجه موصوف همانجا حویلی
تعمیر کرده شود و از دروازه دوم تا کنار چاه قطعه زمین صد دراع در طول و هفتاد دراع در عرض خواهد بود عمارتها علیحده
برهمین زمین ساخته خواهد شد و از کنار چاه تا دیوار احاطه تمام زمین مذکور قطعه زمینی ست مائل به نشیب تقریبا تخمینه
طول آن از صد دراع بیشتر و عرض پنجاه دراع بود و باشد این قطعه تمامش با قبلیت دو باغبان هم برای درخت
آن کوکر شده اند بالفعل پانصد درخت گلاب و ششصد درخت بیله و موتیا در آن موجود ست و انگور هم از قسم حبشی
و سپید و غیره قریب هشتاد درخت همچنین درخت چنبیلی و مولسری و دیگر نهالهای میوه حالا خریده اند سوای این برای کیول
دریاچین بسیار خالیست تمام شد طول و عرض زمین مذکور که پانصد روپیه دیوارهای احاطه آن صرف شده
و هنوز سوای چهار دیوارهای بوریا که برای پرده محل سرا ساخته اند مکانی نشده لیکن ساعت انشاء الله مکانهای شصد و بیشتر
خواهد یافت خدا کند که روانگی شما بپیوند صورت بندد لیکن شما راسی در رضا مندی آقا مناسب ترست هر چه مرضی
صاحب الاجاه باشد عمل باید آورد تا حال نتیجه شما با صاحب والاشان گفت و شنید کرده اید معقول در مرحله بوده
است آینده هم خدا فضل خواهد کرد و بر کلم دستش بشما هر چه موقوف نیست تا قوت در پشت نوکری باید کرد که نان بزرگ
باز و عجیب لطفی دارد فی الواقع ابوالحسن خان مرد خوبی و آگاه میر چشم صاحب توفیقی ست و دستی یا و نه البته خواهد شد
رقعه بنام میرزای موصوف در همین خط ملفوف ست باو رسانید باید [illegible] بیایند خدا آنکه [illegible]
تا سفر شما کسو شود بنجاکه من از استقلال شما خیلی شکر گذارم باده خیریت [illegible] اوقات [illegible] یک لذا
سلمکم الله تعالی سلام شوق سوی گر امنداق [illegible] که رقعه الفداء تحریر شد هم [illegible]
محمد امین [illegible] مولوی [illegible] که نشو و نمای ایشان از خاک صفاهان ست [illegible]

در جواب عطوفت نامه تقصیر غالیه سامی کامل وصول گردیده چشم بصیرت را باید روشنی گردانید سبحان الله شما بدقت فارسی را ابو شاح
لآلی متلالی الفاظ و ترکیب پسندیده طرفه کالبیت اللبیب و دل از جلالی حلاوت لب خوش شد در تمام خط هیچ جا غلط نبوده
الا دو جا این غلط را غلط نمی‌باید بلکه غلط باعتبار کثرت و شهرت آن نیست که شما از جمشید و افلاطون که حکیم
شنیده‌ست بوده‌اند مثل جالینوس و بقراط و ابو علی سینا مسائل را آنها منسوب ساخته بودید هر چند این هر دو کس در طب هم
عبارت تمام داشته‌اند لیکن از کثرت مزاولت در فنون یا حکیم مشهور گشته‌اند و اسامی شده‌اند و افلاطون نیز همین حال دارد
آینده احتراز ضرورست این سهو مستقیم عبارت نیست بلکه غلط در تحقیق احوال واقع شده بالجمله درین روزها اکثر باران بود
در ایلچ و بلاد رجع حضور پر نور از طرف جناب عالی بیاید و کباب قورمه آب هم که خورده میشود یاد می‌آید و جای شما سبز
و سیر تماشا هم لطف دیگر دارد و مرگ حقیر خود که اینگونه کیفیت گاهی گاهی بعد سالها در شهر [illegible] هم میشود و بعد سال فقیر
هیچ زیاده ازین نیست که از حویلی شما با هیچ کس رفتن و آمدن اگر بیاید و ازین اتفاق افتد از خانه خود بیرون رفتن
آمدن بقصور نماید و در [illegible] الطبیب علما آدمی است افیونی بنتیر مثل شیخ محی الدین عربی علیه الرحمه با عالم قرب سرو کار
دارد و رنج سفر را طبع راحت طلبش نمی‌تابد بجای خود نشسته ارسطوی زمانه است هر روز تحفهٔ تدبیری میباشد لیکن گاهی
نوبت بدر و میر سد خلاصه آدم بیچاره است اختلاط خوبی دارد و دیگر اینکه پیر برنگ خط دیگر که سی عموی شما نوشته در
ذاک رسانیده‌ام یقین که رسیده باشد یا برسد ازین خط سطری چند برای شما هم هست ملاحظه خواهید کرد حالا از طرف
عبارت شما خاطر فقیر جمعیت لیکن اندک خط پیدا باید کرد که رو برای تحصیل همین محنت و تنها خط پیدا شد خط کجا
و بدانید که بهترین علوم علم تحصیل معاش و بهم رسانیدن ترفع و ارشاد و اقران ست خوشا بخت فرزندی که بر زبان
حق والدین ادا نماید از اطوار شما پیدا است که چیزی خواهید شد بهر حال از فارسی حرف زدن [illegible] که اعید و
نصیحت هر کس شنود و دیگر چیزی را از کتاب حاصل نتوان کرد و این بغیر صحبت دست نمیدهد هر چند مشکل است [illegible]
آسان است زیرا که تصریحات شما هم مطابق روز مره است آنچه در خط [illegible] همین حرف زدن بکار هم بدیهی حالا هم
فارسی شما قابل درست نیست اینقدر هست که کم حرف نیز شنیده و دانسته حرف زدن هم میشود و این خوب نیست
از همه چیز بهتر است امروز درینجا مقام بود و فردا هم کوچ بقیه زیاده خیریت رقعه ۲۴ مضامین [illegible]
آورد طبایع افسرده حرمه قدرت فزروق بلاغت سلمکم الله تعالی بعد سلام اشتیاق فارغ از حد و نهایت واضح
باد کرد رقیمه محبت شمیمه مرقوم [illegible] شهر حال متضمن صحت و عافیت و بیان [illegible] بشره جائی شخص معلوم هر عبارت
حلقه طوق کمر وصول گردید خاطر مشتاق را انشراحی که طول و کرش [illegible] باشد از زبانی [illegible]
[illegible] باد و آوردیها طبیبا وقات نصیب کند [illegible] اول کشتی [illegible]
[illegible] دین [illegible] کشتی [illegible] کشتی دین کوب [illegible]
شما زبان اتراک همه خوب بود و صد آفرین و هزار مرحبا لیکن چون [illegible] آن چنانکه باید دارید و بعضی ضمیرها غلط
واقع شده بود و این [illegible] ندارد میشود رفته رفته صاف تر خواهد شد حالا هم از [illegible] بهتر بود و بنازم

رقعه ۱۳
۱۳۱۲

بنازم عشق بازی عموی شمارا که چه قدر زود تر نامه‌ها را باین پایان شتاب داد و بفیاما به سبب بیناها از تاثیر ... عن وطن ... اصحر
دنیا همی جالست و الا مردم سخت‌تر اینها در بین راه شکسته اند سر منزل مقصود را بلند کرد دیده اند با بجای امروز که بیست و سوم ماه مبارک
رسیده ایم و فردا پس فردا بیست و سیم دستخط شما و ... پور نام سکانی رسیده صلا از دو منزل تبیین هم نیست سواد این هم بخوانند
بوده و شنیر اگر ... نیست لیکن عدم حضور دلی از قسم ... بار به کجا بنا بدیل ... در ... بهت آید ... بخدمت ... که
باعث چه و از طرف من ... سلام باید گفت که زیاد تر و فایع ... خان عالی خود ش بکار ... و قطعه ... ای که ... اول ...
بیت مصرعه ... چون کنم ... شنید مستقطه و قافیه حساب کتاب و ردیف کرد واقع شده برآورده ... خط
نستعلیق قطع نظر از ... و رسائی این ... از ... که ...
ایشان البته ... مضمون همین مطلب نوشته احتمال که رسیده باشد و ایشان هم جواب آن قلمی ... باشند ...
پیش ... یک شیر ... بسیار ... جناب عالی تنها بدست خود شکار کرده ... بود ...
نیست و نه شد تمام راه که ... شیر ... یک بچه ... صاحب عالم ...
... که ... ایشان در ... حضرت ...
سواری جناب عالی از شکار ... کرده یک ... کلان ... حالا ... یک ...
کلان ... سخت ... هر گاه ... خورده ... آمد ...
لیکن طاقت حرکت نداشت ... طرف ... گرفت ...
و ... خلاصه اگر جناب عالی ... ۲۹ ...
موافق معمول ... رمضان ... شب ... شما ...
... اتفاق ... من هم از اول همین نوشته بودم لیکن ...
نیست اگر شما تمام ... صاحب ... البته چون ...
من و شما ... لیکن ... شما ...
... آنچه من ... که ... شما ...
شما باشند ... طالب علم ... خلق خدا ...
... انسان ... رحم و کرم و خلق خوش و مروت و ... انسان ...
... از ... حضرت شاه ... که جناب عالی ...
این ... لیکن ... روزهای ماه مبارک تا امروز که ...
آنچه ... گذشت ... از صاحبان ... که شما ...
وقت ... خاطر جمع باید ... لیکن وقت ...
... آن ...

در بعضی جا و بعضی جیان بکار خواهد آمد حالا همین قدر اکتفا می کنم که بوده و نیز بزرگ در کنولی تو تعمیر حویلی قدیم بصحت و عافیت
اند انچه در باب نوشتن آن مضرک خواهد بود و بعد ازین خواهم نوشت اینوقت سخت تشویش والم بسبب درد این که مزاج
آقا صاحب سراپا لطف و احسان آقا محمد صادق خان صاحب سوای این دیگر چه نویسم که آن در درجه علیل ست
که اگر این بار سلامت بمانند و جان بشوند یقین من خواهد شد که صد سال بلکه بیشتر دیگر زندگی خواهند کرد شما هم دست
بدعا باشید انچه بر دلم میگذرد من میدانم چون محمد رضا نیست این احوال را نگویم پس بهتر و نیز عجب رفتنی اند که
با همه ایس بوده ایم لیکن باز بهوش آمدند و سوء تنفس هم برطرف کردید اسب زیاده از آن شب بود امروز از طرف
شما بدلی که گفتم پرسیدند که کیستند و خود بخود گفتند که میرزا امامی بسیر خواجه قاضی خان ست و باز گفتند که بیشتر خود
بیا از بیجا می آیند حالا شاید در بین شهر بنو نه بنشستند پیشب در حویلی یا آمده بود لیکن بالا نیامد و اینقدر که من توجه
هم در باب کهری بگوش میرسید و رفت آواز ایشان با وجود بردن گوش مقابل دهان ایشان بگوش من نمی آمد و سخن
یکیا سخن بدشواری بگوش میرسید و بدقت فهمیده می شد عمل طبیب ایشان حکیم تجویز کرده بود و قبول نکردند
لیکن دو سه دست که خود بخود در عالم غشی آمد تا امروز همان باعث زندگی شد برادر خدا کند که این مرض دست چاق شود
ملا اینحالات دیده عجب المی ست که ناگفتنی لیکن چه باید کرد که این امر باختیار کسی نیست امروز در مسهل ایشان
ست دوا آمده هم نشانیده برای حضرت ولی در حضور آمده ام اگر مسهل عمل بکند و چند دست اجابت می شود امید صحت
ست از لاغری و نقاهت چه بگویم هرگز شناخته نمی شوند خلی در همینقدر روز تر ابی آقا ابوالحسن صاحب که از فرط
محبت زیاده از ایشان در بلا گرفتار اند باید نوشت احوال امر در بلکه اینوقت که هنوز دو پهر نشده اند نیست بعد ازین هرچه
صورت می شود نوشته خواهد شد امیر صاحب هم ازین سبب بسیار مغموم اند پریروز امیر صاحب و پیروز قاضی صاحب ۱۳۰
هم آمده بودند امیر صاحب را گمان میرود که امروز هم بپرسند تمام شهر مردم تب کرده اند لیکن تب ایشان عجب تبی بود
باعث اینهمه فساد همین ست که ایشان صفرای محض واقع شده اند این بوست را هر روز باید کرد که چار چار روز دست
اسهال میرفتند ما از همین متوسیم که مبادا اسهال منضم شود خدا چنین نکند دیگر حالات که در عالم کرب مشاهده کرده ام
چه نویسم که تفصیل آن در طومار ها گنجایش پذیر نیست رقعه ۱۳۰ مخفی نماند که خط بهجت افزا در قدوم ذیقعده از شکوه آباد
ملفوف عرضه رسیده مسرور ساخت انچه از عدم قبول نذر قانونگویان و دیگر عمله کچهری و اخلاق شخص معلوم نوشته
بودید باعث اطمینان گردید نگرفتن نذر باعث مزید اعتبار و ترقی دولت خواهد بود و شخص سنگر تقریبه معلوم می شود
که باشنده شاهجهان آباد ست و اگر از جای دیگر ست در او میان بزرگ شده باشد چون او بیا لفظ هم شما را
کرسی جا داده خودش بر مونده نشست مضائقه ندارد لیکن در صورتیکه زیاده از یک کرسی و یک مونده در مکان نبوده باشد
اگر دو مونده هم اینجا بود و لازم همان بود که هر دو بر مونده بنشستند لیکن ظن غالب همین ست که آن وقت زیاده از یک مونده
نخواهد بود و الا شما بر کرسی نمی نشستید بهر حال اگر طرز قاتی برضا و نسبت خاطر کسی بر سر خود هم نمی نشاند بلکه عذر بکند او خود
شمع و هم صاحب نشست شیع نوبت هرگاه طرفها مجبور شوند مضایقه از رفتن شما در مجالس بسیار خوش شدم در خانه سوا خودت خوابیدن جا علی

برای دیدن شما میخواهد و مشهور شما به مطلوب بالمذاقی نقاب خفا بر رو دارد زیرا که تا زه به گشته رسیده باید تا رسیدن کلکتر
نمود رتق و فتق انجا همانجا باید بود و بعد حصول طمانیت ازین امور چند روز دیگر هم انجا به سر باید برد تا ایام فرصت در
رسد و شمار حصت گرفته اینجا بیاید دیگر اینکه کنور رتن سنگه بهادر ای بالگرام بامنشی معلوم که در سرکار صاحب نواختیار کلی
داشت سابق مربوط بود اگر دران ضلع میرسید عرضی بسیار درمقدمه شما میکشید لیکن از انقلاب فلکی آن بساط برچیده
شد یعنی منشی مزبور استعفا داده بوطن مالوف خود وشی که بنگاله است روانه شد هرچند حکم صاحبان بورد بصاحب کلکتر
بدین مضمون رسیده که فلانی را بموجب استعفا نوشته است لیکن نوشد ارویش از مرگ فائده نکرد یعنی تا رسیدن حکم
تا قدرطرفانی هم بنارس رسیده بمن و دو کلمه که متعلق بذکر کنور جی نوشتم باعتماد صحبت منشی مزبور بود تمام شد این مطلب جناب
مخدومی آقا محمد صادق خان صاحب حالا القابیت شافی مطلق حاذق کرده است لهذا اطلاعاً نوشتم رقعه ۱۳۱ نوشته
شما که در جواب خط شما که پیش ازین چند روز روانه شده و ظن غالب که رسیده باشد جواب بعضی سوالها از خاطر فراموش
شده بود حالا می نویسم نیست که قافیه معمول را چون بعمل در صنعت حاصل میشود استادان قدیم بسبب مبتذل بودن حالا
و متاخرین و اهل صنعت گردیده قدغن نموده اند که در غزل زیاده از دو قافیه معمول در قصیده زیاده از چهار
نباید آورد ولیکن کسی با این عمل نمیکند در غزل زیاده ازینچ دیده میشود و در قصیده زیاده ازینهم الحاصل قافیه معمول ترکیب
دو لفظ باید و جزو لفظ حاصل میشود و آنرا معمول ترکیبی نامند اما آنچه بدو لفظ مستقل بهم رسید مثالش درین شعر
سو جود ست ~~شعر~~ گرد به سجده نو کرده نمیدانی هر دو چه حاصل تو گردیده چو در هر دو مصرع لفظ گردید و بطریق تجنیس قافیه شده
و گردیده در مصرع اول بترکیب دو لفظ حاصل شده و در مصرع ثانی یک لفظ است لهذا معمول مرکب خوانند و شک
نیست که گردیده در مصرع اول مرکب از دو لفظ کامل است زیرا که گر بمعنی اگر حرف شرط است و لفظ دیده مستقل و ولی بهام و
سماع چون است تیر لفظ کامل و آنچه بترکیب دو جزو حاصل شود مثالش این شعر کسی در بیابان
نشنیدیافت به سرون از رمق در حیاتش نیافت ظاهر است که تش جزو لفظ حیاتش است مراد لفظی نیست که معنی
داشته باشد و نون مفتوح که از نیافت گرفته شد آن نیز لفظ مستقل نیست که جداگانه باید بلکه جزو این لفظ جار است که بتنهایی ثابت
خود مستقل و لفظ کامل اند و جداگانه می آیند یعنی نشوند و نی و نا بصورت قافیه ترکیب پذیرفت جزو لفظ مثال مستقل
بودن شعر چراغ ره نمی ترا شمع گشت به پروانه ها همراهیان تو از حال خویش پروانه ها در مصرع ثانی بمعنی نیست آمده
و آن لفظ کامل است و نون فقط تنها نمی آید همراه فعل ماضی چون نرفت و فعل مضارع چون نمیرد و استعمال می آید
چون بمعنی نهی که خصوصیت بنهی دارد باشد مکن و مرو درین مقام شعرا اهل کتاب همیشه بمیم آرند در روزمره اینجا
هم نون می آید نکن و نرو می گویند مکن و مرو در روزمره زبان کم است لیکن اگر کسی در شعر بیارد از آنجمله اوست
تمام شد بحث معمول ترکیبی باقی ماند تحلیلی آن تشبیه مفصل نوشته شد مگر چه ضرور و سوخت چهار گونه است
یکی حقیقی مقابل مرد مثل جمیع زنان مانند جاریه و جاریات دوم لفظی مانند دائره و ارض که
درینجا اهل عرب فرض کرده اند که تانیث آن درکتب از جهت آن آمده است که تصغیر این هر دو لفظ ارضیه و دویره آمده است

آرا ربعین وعود نمی بود مگر استعمال ایشان پس معلوم شد که اینها مونث اللذین نیست زیرا که در تصغیر مذکر یا می آرند که لزاتا تی
گویند لهذا آنچه مونث معنوی است آن مخصوص است در لفظیکه آخر آن الف مقصوره یا ممدوده بیاید بجز این الف ممدوده و بجز الف
مقصوره لیکن این تانیث در غیر ذوی العقول مخصوص است و اگر علم کسی از ذوی العقول باشد یا صفت آن پس مع الطور مرد
استعمال خواهند کرد و زنان را الطور مانند موسی علیه السلام که مؤنث نیست چه ضرب موسی درست نیست نه ضربت موسی و مثل
عذرا که نام محبوبه است درینجا ضربت عذرا درست است ضرب عذرا این مثال مثال علم بود و مثال صفت مانند حبلی یا
کلمه حامله را گویند و مونث سماعی محصور نمیتوان شد لیکن بحسب ظاهر هر چند لفظ دیده شد و آن اینست که اعضائی که در آدمی
جفت است چون چشم و گوش و ابرو و بینی و دست و پا و غیر آن همه مونث باشد و شمس و هر چه با سمعی آمده فردوس هر چه مرادف
آن باشد پس موقوف بر دیدن کلام شعرای عرب یا لغت است و مونث معنوی اگر کسی ضمیر مذکر هم بیاید و غلط نیست چنانچه
در کلام الهی فی الفلک المشحون وارد شده و چه فلک یعنی یک کشتی کشتیها آمده و هر دو صورت مونث است پس صفت آن
مشحون باید دیگر هر جمع عربی و رای جمع ذوی العقول حکم مونث دارد مانند قامت الرجال لیکن قام الرجال
هم درست است مع قاعده کتب در قانون مجدد هم بیان کرده ام آنچه مقصد بیان او مثال عاجز می نویسند همه علما و بوجه مخصوص
ست لیکن اعتراض بر نوشته آنها نمیرسد مگر کسی که با وجود حسب مشروط بهم رسد اگاهی یافته بود و نکته خود هم در هیچ جا هر گاه قانون
نامه را بکاری نوشته شود و بیان مقصود که مروج اینجاست باید نوشت زیرا که اینگونه عبارتها در تحریر صاحبان عالیشان
از فارسی و عربی رواج پذیرفته است در خاطر آنها هیچ منقوش شد و در صورت کسی را که حقائق آن یعنی صحیح بنویسید بتحریر محض
امید تحصیل اطاعت قوم باید کرد و هر گاه رنگ تحریر برای آشنایان کتاب صاحب قدردان بر تحریر محققان
ریخته شود و از الفاظ غلط و مشکوک و ثقیل احتراز ضرور است تمام شد این مطلب لا التفتوا که علم هر کس حاصل شد است از فیض
عطا و بیست و کتب آنچه خوانده شد و موضع نظر از اینکه او سابقه فهم کسی درست می آید پس صاحب شوق را لازم است
که بعد از قدرت یاسان از نظر کتاب ملاحظه نماید البته بدست قاعده درست سیدها یعنی اینست که در خدمت محققت به نهایت زیاده حیرت
۱۲ استند فصحای صفاهان مگر بیرلی دار السلطنت بجت و هجران سلمکم الله تعالی بعد تزیین صفوف فنون
عبارات سته فرمایشیه الفاظ رنگین قبا پوش معنی اشتیاق تازه و آرزوی بی اندازه در میدان قرطاس تقلیش عار اجولانگاه
الفرس فرح در باب ترجیح بیان معیار بهم کرده نوشت و هشتم شهر حال دانه چهار زور بیت الکشرف اعتاب سعادت یعنی فرزندگان
لشکر ظفر مظهر جناب عالی دام اقباله الارض منتظره پرتو مرسوم دائره دولت همین جا شرف افزای قرب و جوار آن
خرد باید دید لیکن غلبه سیاهی مقام ست عبرت ببارض فرزونی و حسابان شکسته سعادت شعرای ملاحظت ملاحظتشان مکتوب
محبت اسلوب از اول تا آخر مرغوب جاذب القلوب کان کل سطر منه جیش جذب قلوب المشتاقین بعد تنفذ لهما کرد جدا
کرده و دراز کشیده بود هم تهید سطرچنین منبذی یعنی هر کاره ڈاک رسید اوقات را خوش ساخت مصرع اهم وقت خوش
که وقت ما خوش کردی به عبارات این صحیفه لیاقت تحسین و آفرین داشت حسبه الکم شتمنه ع الذکرین خبر اگر
و خطوط دیگر که در آن تجهید و بود هیچ دیده شد جواب اعتقادالدوعمری شما در تر سدید

تحریر آمد و جواب خط صاحب موقوف بر امروز بود از این جهت که یکی از دوستان صدر الدین محمد خان مشتاق ملاقات شما
شده است که خطی از طرف خود باسمی خان مشار الیه نوشته بمن بدهید باین توقع که با آنچه حروف آنجا در لف خط خود هم روانه شام
بالجمله از صبح تا اینوقت که دو پهر از روز [illegible] انتظارش بردم چون دیدم که نیامد مجبور ارسال آن خط را بروز دیگر حواله نمودم دیگر احوال
بر عنوان است که امروز هم خیمه در [illegible] است و در سه روز حرکت [illegible] نمی آید تا دیروز شیر مصروب شده بود امروز تا
شد صبحی که جناب عالی سوار شده بجنگل تشریف بردند قریب لشکر شیر اجل گرفته دوچار شد و بیگانه بر فیل زمین [illegible] چگونه
زنده بماند که مقدار گلوله هم قریب نیم یا دست یا کمتر از این باشد خدا داند [illegible] علیه السلام را تب از رفتن باز داشته
بود تخیل که شنفته باشید و آنچه نوشته بودم که همیشه فارسی حرف بزنید غرض این بود که هر گاه صحبت با عمو صاحب نمودن تان اتفاق
امیر خان صاحب [illegible] بهمان وقت هر قدر که بگوئید فارسی بگوئید و بر خواجه میر صاحب چه موقوف است با جناب جد و عمو صاحب کلان هم
همین معامله داشته باشید [illegible] این [illegible] که از ابتدا [illegible] با شما [illegible] که دارد و با نوع اوست آمدم بمطلب دیگر
زمین [illegible] که از تحریر رقیمه گاه [illegible] نوشته [illegible] و [illegible] روانی دارد که [illegible] باین دانستن [illegible]
باید که نقش را [illegible] حضرت صاحب عالم بهادر دام اقباله [illegible] جناب [illegible] این [illegible] اسوارهی [illegible] صاحب [illegible]
کشیده اند لیکن هنوز گرد [illegible] در [illegible] و [illegible] درست نمود [illegible] خواهند فرستاد دیگر خبریت رقعه [illegible] اشتیاق
شنیدستان [illegible] بیانی [illegible] مبارکه دائی [illegible] علیکم [illegible] البلغا بعد سلام مسنون اشتیاق روز افزون [illegible]
باد که بقیر یاد ندارم که هیچ خطی از شما درین سفر رسیده و جواب آن [illegible] قلم بگفته از خط امروزه شما که [illegible] بیست و دوم
شهر حال بود [illegible] که جواب خطی [illegible] شده [illegible] شما تا بیست و چهارم ماه مذکور اسمی نقیر [illegible] بود [illegible]
[illegible] باین صورت است که تا بیست [illegible] خط اسمی [illegible] امیر خان صاحب را [illegible] کرده ام [illegible] شده ام
[illegible] رسید که [illegible] خوان [illegible] شما [illegible] بیائید گفتم خوب است عرض [illegible] که فلانی [illegible]
[illegible] آنوقت [illegible] این چاره [illegible] دم [illegible] دو سطری که حاوی جواب خط شما باشد نوشته [illegible] لفافه خط [illegible]
که اسمی عموی شما بود گذاشتم شاید آدم بدرزن میر [illegible] انشاء الله خالصه در راه گم کرده نور چشم [illegible] موقوف اگر [illegible]
و شما [illegible] فرصت جواب آن [illegible] دست از تحریر [illegible] داشت و [illegible] توقع از شما دارم که [illegible] جواب خط با جمال [illegible]
باید که شما [illegible] تحریر از دست [illegible] یک خط [illegible] شما [illegible] نوشته [illegible] ارسال [illegible]
بر سر نامه از [illegible] تاریخ بیست و دوم نوشته شده بعد فرستادن خط در ڈاک [illegible] جواب خط [illegible] شما خوب است
و [illegible] شما خوب باشد که [illegible] رسیده جواب خط [illegible] والد شما [illegible] خط ایشان [illegible]
عالم اتحاد [illegible] چه ضرور [illegible] بحضرت قبله و کعبه [illegible] آداب [illegible]
عمو صاحب کلان [illegible] گزارش سلام اکتفا کرده ام از همین سبب است که خط [illegible] اسمی [illegible]
و نیاز نامه [illegible] صاحب [illegible] تعالی [illegible] صاحب [illegible]
[illegible] صاحب [illegible] نوشته شد [illegible]

دریافت میشود که چهره دولت شما بسیار خوب گردید که فصول اکبری شروع شده لیکن اگر بشنید میگویم که حواس را پریشان نباید
کرد دماغ را ضعیف نباید ساخت و نمی‌سوداین اشتغال و استطلیق بر اوقات شما نباید کرد بشنود که انچه باید گذشته اید همه فراموش شده از
یاد رفت اگر رفته است گو چه مقصود در املاط گیند و نقد و چندگو در چاه ملک و صحبت که عادت این قدر هست غلط بعد هر چند آدم
در همین تقلید کسی نمیکند و هر چه بخاطر شما میخورد آنرا می پسندد و ترک آن ترک نباید کرد و اینقدر که شما می نویسید مردم
استخوانها شکسته اند و باین مقام رسیده اند و نیز بصوری خود باید گرفت که آدم هر دلیکه راج فرستاده رقعات
خود را وطلب نیز طرف شما هر گاه رقعه من خواهید خواهد داد و احوال لشکر این است که دو سه روز هم یک شیر کلان
شکار شد و امروز منزل ما پیتر است پس فردا آنروی نهر جبه کا محط الرجال سپاه رزان بحضرت اندیشه
رکاب جناب عالی خواهد شد انشاء الله العزیز القدیر به روز سه شنبه داخل لکهنو میشویم و اگر از این در گذریم بروز پنجشنبه خود
از دست نمیرود و دیگر خیریت **رقعه ۱۳۴** الودعی المسمی حسین دان نیز رفیق و دوران سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق واضح باد
کرامروز نسبت دو دو سه شهر حال و دیگر خیریت یک شیر دیگر شکار شد و خیمه بجای خود است هر چند پیش خیمه از دو سه روز فرستاده
است فرستاده اند که فردا هم کوچ می‌شود یا دیگر شیر سر می آید پس تا امروز شش شیر شکار رسیده لیکن هیچ سند از تحقیق معلوم
شد که هیچ یک از ینها نر نبوده است تا دیروز می دانستم که یکی نر هم بود امروز معلوم شد که همه ماده بوده اند اگرچه
اینجا در هر منزل سیر و تماشای تازه هست و انشاد خاطر حاصل میشود لیکن روز بروز آبهای همین ضعف معده
و تغییب مردم میشود و همه اینجا برده نهر چهل و نقی استاده است با لجمله خدا حضرت صاحب عالم و جناب عالی را سلامت
دارد که داعی را از دولت ایشان آبهای سر دو نان گرم و تحوم شکاری سیر است و در حجت لشکر اختلاف بسیار
است و بعضی همیشه که از ینجا تا بیتیا و مور یا بهور که هوایش سموم بادیه و آبش همه آب منفصل است رفته از آنجا
بسهدری خواهند رفت و از سهدری بخیر آباد رفته از راه سندیله بلکهنو میروند و بعضی میگویند تا شاه آباد خواهند رفت و
نر و بعضی چنین ثابت شده که از بیتیا و مور برگشته بهرایچ خواهند رفت خلاصه اگر به بهرایچ میروند سیر خوب است
دو بار پیشتر هم رفته ام بنابر هم بموجب فرمایش والد ما جد شما آنجا بهم میشود اند رسید میر یوسف علی در خریدن مینا
خیلی اهتمام دارد و لیکن چه کند زمین سخت آسمان دور تنها چه طور برود و دیگر اینکه عرضه بدست ملازمان آن محمد سعید خان
بهادر ملفوف این خط میر سید بخش علی باید داد که رسانیده بیاید بلکه جواب این عرضه مستحب خط فقیر از مرزا محمد صادق
خان هم طلبیده در خط خود ملفوف باید ساخت و احوال علیه صاحب اگر بیش عوض حسینیا و الدشما بیایند برسید باید نوشت
که بطرفی میروند و از راه سر انجام یافت بالاتمام شد این خط بخت و دولت بعضان شما باد **رقعه ۱۳۵** خواجه آقا می
صاحب سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق مخفی نماند که رسید تذکره غره ربیع الاول ۱۲۳۵ هجری بود و قطعه مکتوب
شمایکی در ذاک جناب عالی دو بهن ملفوف خط غلام حسین خان صاحب بدست آدم تاج الدین حسین خان صاحب
با بهرو و رقعه فقیر که در آن ملفوف بود رسید لیکن خط میان جمیو در آن نبوده است معلوم شد که گذاشتن آن در لفافه
از خاطر فراموش شده حالا اگر خط مذکور پیش شما باشد در خط دیگر بفرستید و غلام حسین خان صاحب نفرستید و اگر گم شده است

رقعه ۱۳۴

رقعه ۱۳۵

است بخواجه محمد صالح بگویید که محمد کامل خان بگوید که خط اول آن قضا در راه تلف شد خط دیگر بیان مضمون همان قصه نوشته بدهید
که بدست آدم معتبر بوده اند گرد بشود و هرگاه برسد در خط خود چسپیده شده فلفظ قضا مستقیم الذکر باید فرستاد تمام شد این مطلب
از اینجا می گویم که در خط شما لفظ حضرت تا بعد و سرکار نوشته نماند که چون شخصی می گویند که مرا خواه احکام یا
امر آنجاست و هر جا که لقب باشد خواه دام ظلکم خواه دام ظلهم هرچه بنویسید درست است و سوای این برای شخص مخاطب
دام ظلکم و برای غائب دام ظلهم می نوشته باشید نماند که بیست و سیوم جمادی الاولی روز چهار شنبه
بود قاضی صاحب لفافه خواجه ابراهیم ساکن نزد من فرستاده در لفافه مذکور عریضه بنام خواجه
خان الصاحب و خطی بنام این حقیر و دو خط دیگر اسمی آقا صاحبان مخدوم رافت نشان و گرد گنهگار را
بود بدست خط خود را مطالعه در آورده هر دو خط مکتوب الیه جدا جدا داده رسانیده شد جواب از همه بزرگان ملفوف
این کاغذ است باید خواند از دریافت احوال میرزا بیدل صاحب بغایت الم دل رسید لیکن مردم اوست مشکل او زود
آسان خواهد شد زیرا که اکثر اوقات دیده می شود که آدم درجه فاسق رسیده است و از همه بهره مردم
در رزق برای او می شود که صدها از مانده و از رزق بالا می کنند صاحب توجه پنهانی باد و اداره فلکی برای
او کرده باشند یا خواهد کرد و نیز بحقیقت حال اقضی القضاة قاضی نجم الدین علیخان الصاحب دل بدرد آمد
حق اینست گونه آدم خجسته سیرت کجا پیدا می شود نقل دیوان را اسد خان شده است منبرید و مقابله صحیحت
رسیده مصنف آن روزی برای دیدن من در حویلی سبحان الله آمده بود از عصر تا سه پهر شب نشست من
و قاضی صاحب گفتیم که برای چند روز دیوان که با نقل آن مقابله بکنیم گفت چه فایده که دیوان این که من پیش خود
دارم غلط تر از دوست تصحیح این نسخه موقوف میرزا احمد تمام شد این گفتگو احوال خان عزیز را
کرده بودم ما برطرف شده و سبحان قلی بیگ که است چهل ساله بود در تمام شهر رسوا نموده چند
هجو پیش گفته که جا بجا نقل آن شده و سوای این کار دیگر این کرد که هجو بعضی اعزه شهر گفته بنام خان
موصوف فرستاد و این عزیز بی تامل آن هجو را طرفشانی ها این خیال فرستاد که گوینده را کنند آنها
چون بر معنی مطلع شدند سبحان قلی بیگ را طلبیده پرسیدند که ای عزیز تو خود چه فهمیده که این راه در حالا
توجه سلوک تو نزد سبحان قلی بیگ گفت که من صاحب کدام معامله بود که سر آن هجو میگویم گفته
قرآن را بر سر گذاشت که اگر من یک مصرع گفته باشم قرآن مجید مرا بزند چون من هجو انشا
کرده ام او نمیدانند که پشم لهذا این بنا را گذاشته است که هجو اعزه خود گفته تخلص داخل نموده است
تا بزرگان و بزرگ زادگان در پی آزار من بشوند چون خان موصوف هجو بعضی بیگناهان گوشه نشین و دیگر اجله و اهالی
کرده بود همه را گفته سبحان قلی بیگ یقین حاصل شد که این هجو را گفته خان عزیز است و دفعه مستعد آن شدند که بلای
بر سر خان موصوف نازل بکنند این مرد از این خبر دست و پا چه شده داماد و پسر خود و دیگر آشنایان را نزد
طرفشانی ها فرستاده استعلاج پیش آمده با ایمان اعلان

حرف میزنید خوب میگفید فارسی روز مره عجیب لغتی است مردم در هندوستان اینجا اینها شکسته اند و کوچه مقصود را غلط کرده اند
هنوز شما از خانه بر نیامده اید وقتیکه خوب حرف خواهید زد و فارسی یاران خواهید شنید قدر این نعمت خواهید شناخت یقین است
که شاعر یا منشی شدن امکان دارد لیکن فارسی حرف زدن خیلی مشکل است اگر از این خط املا خط خواهید کرد این عبارت که شما
مینویسید هیچ خطی نخواهید یافت مگر این الفاظ که گوش زد کسی نیست زیاده خیریت اگر سید علیخان سر اسر در پس گرفتن
بخدمت والد شما بیایند از طرف من بعد سلام شوق با ایشان بگفت که پیشتر خطی برای سید حسین خان ملفوف خط اسمی حکیم
سیف الدین احمد خان فرستاده بودم محتمل که رسیده باشد در همان خط سلام و اشتیاق بخدمت شما هم بود و اسم خط
که برای استاد شما بهر سه سید برای خود بدانید و بالا اراده بت لال شده بار در اثنای راه اتفاق برخورد افتاده گفت
که نظر من ... و تنخواه بحضور رفته است حالا معلوم نیست که تنخواه شد یا خیر در ۱۳۹۶ اول روز که دهم شعبان و یکشنبه
بود خط است منظم مونو صفحه که اسم صاحب خود نوشته بود دید بار دیگر چند که صد جدا جدا ابنا هم هندوستان بود مطالعه در آمده عالی
که من طلبیده بودم هم بناید فرستاد انشاء الله العزیز در زنیکه می آیند همراه خواهید آورد لیکن یکجا غدر تالیف نباید کرد
که نقل غزلهای حال با سر خط در حاشیه دیوان بخط برادر شما نوشته شود تا شما دریافت نمایید و غزلهای شاعره حال هم
بوالد ماجد شما رسانیده شد جناب ممدوح در حاشیه دیوان نوشته باشند نزد شما فرستادن ضرور نیست زیرا که دیوان
آنجا می بود مضائقه ندارد حالا چه فایده این بار بحث مشاعره از ضیق وقت صاحب مشاعره منعقد نشده بعد از این
هم نخواهد شد و من هم در این روزها آنچه میگفتم برای مشاعره میگفتم و رفتن در مشاعره بپاس خاطر صاحب مشاعره بود حالا
اگر ذو القرنین هم مشاعره بکند ابا دارم که بروم هم آمدم بر حال دیگر بدانید که شما در تعطیلات موقوف بر اراده
پدر خود می چینید بلکه بسوی نظام الملک آصف جاه احدی از امرای عصر محمد شاه هم در شعور یا بسفت ... لشکر
حالا این نواب خیلی غنیمت است روزیکه بر مسند نشست از پس چهارم بعد دو روز آن پیاده های باکره انگلیسی برخیزند بسیار
از زن و مرد بهر طرف که خواهد ببرد و هر چه از نقد و جنس ببرد و بر دکسی مزاحم نشده باشد و سوای اهل مدعا به هم بسیاری
از قیدیان نیز رها شدند بعد چند آمدند شما هم خلعت شش پارچه کار چوبی با سرپیچ و جیغه با لکی مروارید یافتند و هر روز
بدربار میروند و بار سابا دیوان خاص میشوند و از قراین و آثار چنین معلوم میشود که مشاهره سرکار وزیر صاحب و امیر صاحب ...
هم تعیین شود و در این عرض مدت که هنوز یکماه نکشیده نواب حال هزارها خلعت بردم بخشیده باشند و نقل چهار ... بیست
بدرگاه حضرت عباس سواری جناب عالی باین جمعیت رفته بود که تمام بازار را رنگین کرده و بطور آذین بندی خاص
فاخره در هر دکان پهن شده بود و چند جا در راه و بالای بام نوبت میزدند و بر سر راه هم لولیهای رقص می کردند و بیان
سواری چه گویم که در تقریر نمی آید از هودج زرین جواهر نگار و زین های مرصع کار و دیگر حشم و خدم که چشم فلک ندیده است
همراه بود و از کثرت خلق دو قدم راه طی کردن برابر یک کروه مسافت بود مردم بسیار در کوچهای بین غلطیدند و خبرها
موزونده السجل ... جناب عالی در تمام راه زر نقد بهر دو دست بر لولیان و فقرا می انداختند و بدرگاه رسیده یکعشره بلکه ...
دیگر بنا کن ملاکی ... بالا یک ... زن بوده است نذر کردند بعد مراجعت هم تا شام ... دم ... بوده اند همه احوال

آصف الدوله می‌برد کوبها کنگ زده بودند از حضور جناب عالی دام اقباله العالی مثال این بنده ارد که بخانه کسی و مهمان فرستاده او را بتو
یک آدم به نقل کتابهای زیبا یعنی با بنده که هیچ کس گفته ام الی یومنا هذا اجازه نداده است از روی شخصی حق الیقین خط با نقرا
آورده بود سی روپیه قیمت میکرد نهایت پسند شد و هیچ نمی فروخت چون با مردم سر استقبال تحقیقش صفت و هیبت در نظر است
و این بار هم گران میدانیم زیرا که اگر پنج پانش بالاستاد آید از ان است و الیس کرده ام دیگر خبیث و تصنیع شریف در جدول صفحات خوش
خرم بسبب بند خاطر جمع [illegible] انتخاب کنند زیرا بعث دعا فرا باز لدا بعث سلمکم الله تعالی صفا و صفه محبت طراز هر قسم
با ربهم [illegible] در لف منتفقه [illegible] نوع لفظ مدرس قایم سته عشر جناب خواجه محمد امین [illegible] دام مجده مستضمن
و [illegible] جمیع بزرگ و کوچک [illegible] غلطی که در خط سابق بود تاریخ بیستم ماه مزبور روز پنجشنبه بوقت سه پهر [illegible] خطا از
عذار [illegible] وصول [illegible] شمول [illegible] آن غنچه دل را [illegible] جاوید در کنار نهاد [illegible] میگویم که عبارت
مشتمل [illegible] امید [illegible] خصوص نوع غلط طرز تحریر [illegible] بود مسموع و مقبول است لیکن
واشی [illegible] کام کردن [illegible] از صحبت و ستم الفاظ و عبارات [illegible] خاطر است و در سر خیر با اصلاح [illegible] لهذا می‌نویسیم که در آخر خط
امروز هم دو غلط بود عبارت مذکوره این است با بقی آنکه باعث ذلت بازیاده از این سببست که قلم [illegible] می‌نویسم مخفی
نماند که غلط اول در املا واقع شده آن تحریر لفظ ذلت با ذال معجمه است که با زای معجمه صحت دارد و این لفظ را با [illegible] نوشته
باشید این غلط مخصوص بشما نیست شعرای ایران و علمای پورب با هم شریک حال شما [illegible] اند لیکن آنها ملوم اند و شما باک
از لوم [illegible] زیرا که [illegible] اگر از شما غلطی سر زند [illegible] از علمای شعرا وقوع چنین خطا
ناخوش [illegible] غلط دیگر [illegible] که باعث ذلت بازیاده از این سببست ظاهر است که لفظ باعث در مقام [illegible]
ندارد [illegible] که ذلت بازیاده از این سببست و اگر لفظ باعث اصل عبارت باشد آخر عبارت چنین خواست که
باعث ذلت بازیاده است که این غلط غلطیست که [illegible] صاحب [illegible] بیان [illegible]
[illegible] زیاده [illegible] اما [illegible] از سلام [illegible] احوال [illegible]
[illegible] افصح الفصحا و ابلغ البلغا سلمکم الله تعالی [illegible]
حالی [illegible] آشنائی و اعی مشتاق گردیده [illegible]
خیلی [illegible] آفرین صد آفرین [illegible] شما نوشته [illegible]
[illegible] حکیم مرقوم بود [illegible] لیکن [illegible]
اگر [illegible] اسمی [illegible] نوشته بود که خطی [illegible]
این [illegible] در این بار در خط شما [illegible]
[illegible] آخر [illegible]
[illegible] خراسان [illegible] است و دوباره [illegible]
[illegible] نامه [illegible]

احوال خیریت مآل صاحب ایشان [illegible] که خود در سرکار کمپنی صاحب [illegible] آن منشی امیر حیدر رشید و خودشان در
حضور جناب عالی میباشند جناب عالی را با ایشان خیلی نظر عنایت است چنانچه خلعت هفت پارچه مع جیغه و سرپیچ
و مالای مروارید و پالکی جهالردار با ایشان مرحمت شد شما را درین عرصه دو سه بار رسید [illegible] رقعه که شما نوشته اید
حالا با ایشان نمودن مناسب نیست القصه دیگر از طرف شما نوشته خواهم داد و بر رقعه چه موقوف است سن برابر [illegible]
ترددی هستم روزگار شما درین سرکار معرفت میرزای موصوف مرکوز خاطر دارم مطمئن باشید و منتظر لطیفه غیبی باشید

رقعه ۱۴

بشنید [illegible] پوشیده نماند که [illegible] که چهارشنبه سلخ جمادی الاولی بود خانصاحب مکرم تاج الدین
حسین خان صاحب داخل شهر شدند و [illegible] صاحب کلان در مکانی از عمارات انگریزی [illegible] نیک [illegible] حسین
[illegible] آمد منشی امیر حیدر [illegible] صاحب بهادر مصروف مهمانداری و دیگر مهمات است لیکن مصروف طعام
[illegible] سرکار منشی [illegible] روزی که غره جمادی الاخره بود در حویلی مولوی حسین علیخان صاحب با
فقیر هم ملاقات شد تا دیر گفتگو ماند طعام هم یکجا خوردیم شاید طعمه هر روزه از طرف مولوی صاحب باشد [illegible]
[illegible] اراده کرده بودند که طعامی برای خانصاحب بفرستند من منع کردم برای اینکه [illegible]
چاره [illegible] نمی توانند کرد [illegible] طعام صاحب کلان از جاهای دیگر هم طعام می آید و بهیچصورت ارسال الطعمه [illegible]
ضرور است فایده طعام آنست که مهمان ازان لذتی بردارد [illegible] و هر گاه [illegible] چند روزه این جا
خواهند آمد مضایقه ندارد سوای این میانه شما و خانصاحب [illegible] تکلف در کار نیست اگر از اول معمول و مرسوم
بود که هر وقت خانصاحب وارد شهر شوند طعام برای ایشان باید فرستاد حالا هم مناسب بود چون پیش
ازین در محرم اتفاق نیفتاده بود حالا بلاجهت غیر از تکلف محض صورتی ندارد [illegible] امروزه این است که از صبح تا برآمدن
شد [illegible] تمام راهها [illegible] کل شد خانصاحب همین علت و نیز از جهت [illegible] ملاقات
بعض احباب [illegible] کرده دو بار [illegible] دیدن ایشان آمده بودند در خانه [illegible] تا پس گشتند [illegible] مولوی حسین علیخان صاحب
[illegible] سید آقا صاحب [illegible] که [illegible] خانصاحب [illegible] رفته بودند [illegible] مولوی حسین
علی خان صاحب آمده [illegible] کلانی [illegible] باشند نشستند چون دیدند که خانصاحب آمدند
[illegible] خورده بودند [illegible] شدند حالا وقت عصر اگر خانصاحب اینجا وارد شوند مشار الیها [illegible]
[illegible] میان [illegible] خواهد رفت [illegible] آدم [illegible] آمده [illegible] خواهند کرد و خبر [illegible] لیکن
باید دید [illegible] غالب همین است [illegible] عنایت [illegible] ماه [illegible]
کیفیت [illegible]
پیش آمد [illegible]
[illegible]
[illegible]

رقعه ۱۳

باقر بیگ را [illegible] تنها از طرف من بجا خود باید فهمانید که بار را کم بیارد و آینده اسپ وار اضافه باشد و الا نا [illegible] خدمت

بیرا و منفصل باشید و زبانی خان الصاحب که صاحب الاجاه خواجه الهی [illegible] آباد طلب خواهند کرد [illegible] کرد

بنام ایشان منظور خواهند شد تقریر خان الصاحب حالا شنوید که هر چه شنیده تعلق بحث و اتفاق دارد الحمد لله که

آقای شما و عمله کچهری [illegible] از شما خوشنود شدند بالفعل که سه ماه آقا هم در همین ملک است تعدی فقط هر چه خواهد شد خواهد

آنچه نوشته اید در دل نگاه دارید و خوب کردید که کاران [illegible] نگذاشتید مال [illegible] جای [illegible] نیست خدا شما را لایق آن

بکند که در [illegible] کهر [illegible] و اسپ ملک [illegible] از شما [illegible] برده باشند دیگر باحبابی تازه سوای خیریت [illegible]

شده است که [illegible] پس منشی [illegible] غزلهای تازه بعد ازین خواهد رسید [illegible] احکام

دیگر آنکه دیروز [illegible] شما [illegible] پیش رفتند در اثنای راه با خان الصاحب ملاقات شد لیکن این ملاقات داخل ملاقات

نیست اگر [illegible] شود خان الصاحب نزد [illegible] شما می آیند زیاده خیریت [illegible] نمانده که خط شما [illegible]

سفر [illegible] هجری رسیده [illegible] ساخت روز [illegible] شنبه [illegible] که چند خط رقعه [illegible] صاحبان

و [illegible] الله [illegible] بقدر [illegible] خوب نیست [illegible] نوشته باشید و بسیار خوب باشد که

[illegible] فرستاده [illegible] موجب برکت [illegible] سبب خوشنودی [illegible] خدمت فرستادن این [illegible]

در عین ضرورت اتفاق افتاد [illegible] امروز [illegible] والد عموی شما [illegible] گرم [illegible]

بودیم که هر کاره [illegible] این خط را آورد و [illegible] که [illegible] عموی شما [illegible] گفته با [illegible]

[illegible] از [illegible] خواهند کرد و

از کسانیکه [illegible] بنام آنها است [illegible] گرفته این [illegible]

[illegible] شد که دنیا هر چه هست زینت [illegible] حال [illegible]

روی زمین اگر در کسی هیچ باشد در دنیا هیچ عزت ندارد [illegible]

مال را دوست [illegible] میرزا ابو الحسن خان دیوان دل بسیار خوش شد [illegible]

همت و دوست [illegible] لیکن [illegible]

[illegible] تاج الدین حسین خان دل [illegible] که ایشان [illegible] می مانند [illegible]

داخل سرکار [illegible] اگر ایشان [illegible] کرده ترک نوکری

اینجا بیاید خدا [illegible] است آدم سخن مردانه [illegible] دست [illegible] لیکن [illegible] خان الصاحب [illegible] نوشته

که [illegible] ترک علاقه [illegible] دست [illegible] اگر [illegible]

[illegible] یک ساعت آب در [illegible] این [illegible]

خان دیوان [illegible] ترک علاقه باید کرد [illegible] کسی [illegible]

ترک نوکری [illegible] ضرورت تحریر [illegible] خان الصاحب [illegible] است که [illegible]

ایشان نوکری بکند دارید و مردم گمان برند که از سیم صاحب کلکته نوکر را که داشتند با انفصال [illegible] خودش ایشان را طفل [illegible]
دانسته جواب داد هر چند میرزا ابو الحسن خان زیاده از انفصال با شما بذل محبت و شفقت خواهند کرد و ترقی هم مسیحی خان منظوری
البته شود لیکن حق احسان خان صاحب [illegible] سفر را زیاده از این است امور دنیا اتفاقی است بر آن نازان نباید شد همیشه اهتمام
در آن باید کرد که زبان مردم دراز نشود از زبان مردم باید ترسید دیگر اینکه در القاب کسانی که در سن از خود بزرگتر باشند یا محبت
شفقت پیش آید لفظ مشفق نباید نوشت قبله نوشته منبع عنایت و احسان یا مخدوم امید گاه باید نوشت زیاده چه نوشته شود
رقعه ۱۴۲ از رقعه شریف در لف عرضی آمی جناب قبله و کعبه از لشکر ظفر پیکر مرقوم سیم ربیع الاول سنه ۱۲۲۵ هجری در سعد
انیس بتاریخ چهارم هم تشویش و شیر و ابراهیم [illegible] که عبارت از دیروز باشد رسیده مسرور ساخت حق سبحانه
همه اوقات در این سفر همراه باد از خط دیروزه چنین ترشح می نماید که هنوز دو ماه تشریف داشتن بلاز بان الامی صاحب
والا مناقب عالیشان در همین ضلع اتفاق افتد خدا کند که در همین لیالی و ایام بولی به سمت شما بیاید تا از کسیکه مرض گرفته
بیشتر می آرید ایمن بشوید و آنچه باقی ماند اینجا لطف بخشید و اظهار او اشد می دست و هر من [illegible] تعجیل و اضطراب ندارم
لیکن شما نام خدا حال اهل زمانه را خوب میدانید و در فرستادن باورچی هر چند جبر بالغ شد یکی بدست آوردن باورچی
جوان خوش ظاهر و پخته کار در صنعت طبخ شما هم بجای خود انصاف بکنید که شخص صاحب این صفت کجا پیدا شود
و اگر هم هست لکهنو را اینده یا پانزده کم نمیگذارد و دهم صحبت بزرگان است که آدم را لازم نیست که بخانه آقا یا میر اعظم
الشان مثل آقا باورچی بار کاید ایه یا طباخ معرفت خود بسیار دارد این امور را تکرار فرمه وارد نه باورچی خانه باید کند نشست زیرا که
بیشتر انگیزه آدمیان شوند هم مبتلا به الطبع و طفل مزاج یا قسم می شوند در رفقای شان نشستن نباید بیگانه باشد که بعضی طعام
خوردن و جیب بسته پیدا شد بیحد باشند بیداد خورنده بیماران مرض جان داده باورچی را بیش هر دو بادشاهم با معتبر شد
یا موقوف بلطف در آمده لیکن این اندیشها در جاهای بزرگ مثل جناب عالی دام اقباله یا دیگر امرای بلند طبع مسئول هم مستقل
صاحب الاقبال مناقب شما در بزرگی و دانا در رفقایش نیز نیکو خصال اند اگرچه جا بمیرن صاحب باشند که در دنیا کسی نوکری
کسی نشنید و نه باورچی چه موقوف است خدمتگار هم نشدند و آقا را زیر بلاک کنند همانند دوستان آمده دوستان بود را بیا از قسم جلو
و غیران میفرستند اگر همین دست و سو گنجایش داشته باشد ممکن نیست که کسی چیزی از دست کسی بیفرستاد و کسی نخورد لیکن
با این همه احتیاط این میخواهد که برای ایشان بر او بر گشتن و مقید نمودن آدمی قادر باشند باورچی نباید برد و بد
و شکلش از خورد و نهایت نباید آورد و در آنجا همین دعوت چنین کسان را نقدر آنچه مصرف باورچی خانه مقرر است که اینجا
پخته شود نان بازار برای این نیز مسم که جوان و خوش ظاهر و صناع از کجا بیاید و اگر باشد هم به هفت [illegible] لکهنو را
کی از دست سید ما و سوای این طباخی و خدمتگاری و شهده کی [illegible] خود و متکبر و چند روز [illegible] که بیشخدمت هم شخصی که
عمرش زیاده از بیست و پنج نباشد و صورتش هم صورت آدمی است پیش من امیدوار نوکری صاحب والامناقب
آمده بود و من هم راضی شده بود و هم [illegible] کار را سفارش کرده [illegible] ساخته [illegible] و در بیان ایام حفظ شما تعیین کرده
صاحب عالیجاه رسید و این اندیشه هم شما را [illegible]

مضامین نقشه‌ای [illegible] الا سخت [illegible] اگرچه تشنه مکیده بودم از طرف [illegible] اندیوبی یافته گذشته اند دل عبارت نداد برای اینکه مبادا
بخاطر ملالت‌فشانی بگذرد لکن بعد دو هم لکهنو آمدیم ما ی ناکاره را باین تصور که زر هی بدست آمده در حق من دعای خیر کنند بی مزه
رفته این طرف میکنند بالجمله اگر شما نوشیده پیر بخش مذکور را مشاهده [illegible] رعشی نموده بلکه تقریم الافلاس رقعه ۱۴۳
مخفی نماند که شاید هیچ بعد کاوش حسب خط فرحت [illegible] این سید و مطالب [illegible] فهم درآمده آنچه نوشته بود به یکه شاید جواب بعضی
سوالهای من از نسخه چهار سر [illegible] تحریر خط [illegible] بخاطر شما مانده باشد صورتش آنست که من هنگام تحریر جواب خط شما با وجود
لیکن آن خط را برای همین سلم گذاشته بودم که آنچه استفسار نموده آید با حسن وجوه خاطرنشان شما سازم لیکن چه بگویم که قبل از
تحریر جواب چنین بخیال رسید که آن خط را پاره کرده ام زیرا که معمول دیرینه هم همین است که هر خطی که از طرف شما میرسید بعد مطالعه
همت پاره میکنم و در گرد میباید الا خطی که متضمن مطلبی میباشد آنرا بعد تحریر جواب در [illegible] میسپارم چنانچه
این خط را هم چون مشتمل بر سوالی چند بود نگاه داشته بودم از اتفاقات آن وقت چنین در دل گذشت که شاید حواله [illegible] کرده‌ام
ازین سبب بعضی سوالات را جواب نوشته شد و بعضی را ملتوی ماند بعد روانگی جواب [illegible] گذاشته بودم از آنجا
پیدا شد و آن را دیده خیلی متاسف شدیم من بعد قلم را برداشتم و جواب سوالها را در آن درج نموده حواله [illegible] ڈاک
برساند چون رسیدن خط در ڈاک انگریزی از یقینیات است لهذا [illegible] اعاده آن نسکنم اگر بعد ازین خط صاحب [illegible]
از خط من که سوای لفافه خانگی شماست نخواهد بود مگر از ان خبر با خواهم کرد والا محض [illegible] شما توقع [illegible] اگر
آن خط رسید باشد خیر والا باز در خط خود اعاده آن سوالها نمائید زیرا که بعد تحریر این خط شما را [illegible] ساختم و تمامی
سوالها بخاطر نمانده است لیکن [illegible] در آن خط هیچ ذکر لفظ [illegible] هیچ نکرده بودم زیرا که تا وقت احوال لفظ دیده نشود بخاطر جمع نمیکرد
و در صراح احوال لغت بکمال اختصار [illegible] دید و همچنین در لغات دیگر الا در قاموس [illegible] چند روز صبر کردم تا قاموس از خانه آشنائی
طلبیده دیدم لفظ اثامی با ثا مثلثه با منصوبه اثامی هیچ جا پیدا نبود غلط محض است لفظیست که مقصد بان ساخته اند و همانا
باسین نقطه و فتح الف بر وزن جمع الجمع اسم است [illegible] و در فارسی بر یک کس هم اطلاق آن جایز است و توقف دو سه روز در جواب
خط از جهت تعمل بود که تاج الدین حسین خان صاحب را در سر قدیم عارض بود و خط جناب ممدوح هم ملفوف این خط است ملاحظه
باید نمود این بار در خط من ذکر مرزا صاحب شما نوشیده که اکثر اوقات از من مستفسر حال شما میباشند دیگر در ضمن تشریف خانه
بعافیت هستند من درین روزها برای [illegible] الدشار رفته بودم و چهار شبانه روز آنجا بودم اگرچه شهر این مکان بخوا خوب بارد
در [illegible] نظر را از دیدن سبزی درختان [illegible] حاصلست لیکن آن [illegible] شهر بجا زیاده خیریت رقعه ۱۴۴
الوداعی المعی [illegible] سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق زیاده از تحریر و تقریر واضح باد که دیروز که دوازدهم ربیع الاول [illegible]
بود مکتوب دلنواز در لف عنایت نامه عمو صاحب والاقدر شما که مرقوم شهر مذکور بوده است در آمده [illegible] غازه طراز رخسار شاهد
وصول است شمول و مضمونش ذهن نشین گردید روانگی عبارتش [illegible] زندگی بود لیکن بجای این دو لفظ که در مکاتب یاران
مستعملست و شما [illegible] هم تتبع لغت مجبور احتراز ضرور است یکی اینکه نوشته بودید که سرفراز نامه مملو از اخبار [illegible] من اخبار [illegible] جمع
[illegible] شدید یا در این لفظ صفت [illegible] المعقول [illegible] خبر گرد [illegible] المتد [illegible] نخواهد شد

ودر اینجا مقام من همین عبارت از کلک بلاغت سلک شما ترشح نموده بود که شرف صدور بخشیده ریش افکار دل را افشا نموده هم
[illegible] گردانید این فقره با تتبع تحسین آفرین است لیکن چون لفظ افکار که صفت ریش واقع شده و خسته [illegible] کرده شده
[illegible] بمعنی دارد یکی زخم دوم صاحب زخم اگر بنده ریش بمعنی دل زخم دار است دل را موصوف و ریش صفت
آن و ریش دل بمعنی زخم دل می آید پس افکار هیچ معنی ندارد ظاهر است که اگر ریش را مضاف و افکار را مضاف
الیه قرار دهیم مفید معنی نمی افتد و اگر افکار را صفت ریش [illegible] باز هم همین احتمال دارد و این غلطها مخصوص نسبت
اکثری از منشیان ضاد عربی در هیچ مقام لغزش پای می نمایند خصوصا ضاد لفظ اختیار را که در ترقیم کسانی دیده میشود
که [illegible] سهو [illegible] جا لفظ [illegible] و نیز دور از [illegible] اند لیکن چون شما ذهن عربی دارید و مشتاق صحت الفاظ [illegible]
و بهره شما بکلی مسلک تحقیق است صدور این اغلاط از قلم شما [illegible] موجب [illegible] اعتبار است مگر آنکه
سوای خط میان کاشیر [illegible] سید محمد خان که جواب [illegible] فرستاده شده هیچ خطی ملفوف خط صاحب نبود که جواب آن از این طرف
نرسیده امیر صاحب نوشته اند که جواب خط غلام علیخان نفرستادید خدا شاهد است که نه خط میر سعد الله خان نه [illegible]
و نه خط غلام علیخان شاید از سهو در خط [illegible] پیچیده باشند بالجمله این قصص حکایت [illegible] مطلب دیگر [illegible]
آنکه اینست که اراده جناب عالی دام اقباله این بود که از [illegible] است یکتا [illegible] سوای [illegible] مشهور که [illegible]
[illegible] گردند لیکن باظهار جواب [illegible] موافق عرض حکیم [illegible] علیخان بسمع مبارک رسید که جنگل [illegible]
که [illegible] حضور [illegible] دولت شد شیر بسیار است چون خود بدولت عاشق شیر و شیر انداز [illegible] برگشتند ازین جهت در حقیقت
[illegible] واقع شد بلا اغراق و غلو می گویم که [illegible] شب با [illegible] درین میدان لطفی داشت که کیفیت آن [illegible] است
جدا [illegible] نمی توان کرد جای شما پیدا تمام [illegible] فرش نور داشت دیده [illegible] هم دو شیر [illegible] شکار [illegible] شد و یکجای
دیگر [illegible] شد چند روز در [illegible] است بعد ازین باید دید [illegible] است که برای شکار فیل [illegible]
خواهند کرد لیکن [illegible] زیاده خیریت رقعه ۱۴۵ جان ما [illegible] سلمه الله تعالی [illegible] سلام [illegible] شوق [illegible]
[illegible] که چهارم ربیع الاول [illegible] هجری بود [illegible] سه کروه یا چار کروه [illegible] رسیده ام اینجا [illegible]
جانور کوچک [illegible] دارد که [illegible] آدم را فنا میسازد [illegible]
قلیان گذاشته [illegible] تمام [illegible] از بدن بیرون آید بسیار است لیکن الحمد لله که یک کس [illegible]
نگزیده است [illegible] که خود بخود [illegible] دست کسی نمی آید خلاصه امروز [illegible] اینجا مقام است
و فردا هم [illegible] مقام دریافت می شود [illegible] مزاج دشمنان جناب عالی دام اقباله قدری حرارت [illegible]
ازین جهت تمام راه [illegible] پالکی [illegible] دولت گردید لیکن امروز بفضل الهی است صبح سوار شده [illegible]
تفنگ انداختن [illegible] شکار کردند [illegible] حضرت صاحب عالم بهادر [illegible]
[illegible] و حلوای [illegible] برای جناب عالی فرستاده بودند [illegible] نذر [illegible]
خلاصه صحبت بسیار خوب است اگر آسمان چشم نکند امید ها است و دیگر آنکه شما [illegible]

رقعه ۱۴۵
ف
[illegible] ۱۲

سفر بسیار یاد و مسکینی شما باز اشتیاق میگویم که این سفر نیست عجب سیر لیست که روح را تازه میکند خدا تعالی بسلامت
همراه ما رساند و از مکرم او آزار کسی نمیشود شخصی عرض کرده بود که امروز چند فیلان طرف روان باید کرد ارشاد شد
که آنجا آب بسیار کم است طرف ثانی بار بعرض رسانید که سقا با رفته آبها می آرد ارشاد شد که من برای خاطر نفس خود
نمیخواهم که خلق خدا مستصدع شود و تنبیه باید که این رعیت پروری که در مزاج جناب عالی یافته میشود شاید در امرای
سلف باشد و الا امرای این عهد را هیچ مناسبت با ایشان نیست و شنیده و از عنایت جناب شنیده ام چه عرض نمایم
که بر ستم را سوای رتبه عنایت بشود و بیچ ور کارش می آید برای فقیر خود چه [illegible] و در [illegible] نمی بینم
که خیمه یکبار آب باتفاق می افتاد جاهای شما خالی کیفیتی داشت آن روی آب چه قلعهای خوب کشیده بود و اسطی
بود ولیکن [illegible] می این ما مردم را با حفاظتی چه سر و کار و قلم خوب [illegible] خوشنویسان [illegible]
که خوانده شود و سرو کار است با الجمله این قطعه زمین چار طرف راه است [illegible] ما هم سیر و بقول پاره از عوام
خبر مراجعت هم گرم است باید دید دیگر آنکه خطی بنام منوجی پسر لاله فقیر چند مهاجن بلغو نسبت بخشش علی باید گفت
که به پیر پل پخته که دکانهای قصابان و رسجاست رفته حویلی لاله فقیر چند خزانچی جدید یا پیش خان تحقیق نموده این خط را زود
منوجی برساند زیاده خیر رقعه ۱۲۶ اخوی جان بابا صاحب مهربان جیو دو خط شما یکی پیشتر که در آن احوال [illegible] رخت سپرد
خود شما مرقوم بود یکی دیروز که بیست و یکم بود رسید من برای آنکه فایده تام شما را رسد بر کاغذ جداگانه شرح رقعه ها
نویسم اگر بجای خود آن رقعه را با کاغذ من مقابله بخوانید معنی عبارتها بخوبی دریافت خواهد شد باینصورت که لفظ
اول رقعه را بالفظ اول شرح مقابل بکنید و لفظ دوم را بالفظ دوم همچنین سوم را با سوم و چهارم را با چهارم مر[illegible]
جاییکه مطلب از آن لفظ خوب بر نمی آید آنجا نیز صحیح بیان کرده شده حالا با استخاطر شما ترجمه هر لفظ زیر آن لفظ
ثبت شده لیکن بسهولت معنی عبارت در بعضی جا خوب فهمیده نخواهد شد بهر صورت شما بجای خود مطالعه بکنید البته
اکثر معلوم خواهد شد هر چه معلوم نمی شود همه آمده یاد خواهید داد یا باز در خط خود بنویسید که شرح آن نگاشته آید احوال لشکر
اینست که در هفت کوچ بر معبر [illegible] کهاتی که پل آنجا بسته شده رسیده بودیم یک [illegible] منزل [illegible]
اولین اتفاق افتاده بود اینجا که آمدیم خبر بود که برای آسانی گذاره بهیر [illegible] پل دو مقام فرموده اند تا دیروز در دست [illegible]
جناب عالی از شکار چین که بر گشتیم بسیار اندهی آب نرفته بود امروز خبر کوچ گرم بود لیکن دیروز [illegible] بهیر جناب
عالی از شکار چین که بر گشتند بخانه صاحب کلان جایی مابین اتفاق شد و بعد از آن سه گهری کامل خلوت شد
از آنجا که بر گشتند حکم بیان آفرین و تحسین رسید که پیش خیمها و فیلان و دیگر اسباب که آنطرف دریا رفته ا[illegible]
بر گردانید و بطرف لکهنو [illegible] بکنید بحضور حکم هر کاره رفتند و تا نصف شب بلکه تا آخر شب اسباب از پار می آمد از ین
جهت امروز باز مقام شد فردا کوچ سمت [illegible] یاران بطور خود گفتگوها دارند بعضی کشتی [illegible] اول [illegible] نصرانی [illegible]
یا رچه [illegible] سردار [illegible] [illegible]
و بعضی [illegible] خان افغان [illegible] [illegible]

رقعه ۴۷

بار بلغایان در دربار قا کوچی لار کیسار لار کیم آصف الدوله بی آمدی فیض آباد ده گسیری اولوب در نزدیک بارکیم اولوب ایدی بسیار
بو کون تا تعلا و لسون او ایچون صاحبان و صاحب کلان بیکلاسی بند و لست ایچون کنفا یا باز رقعه ۴۷ پوشیده نماند که
والد شما از تاریخ بیستم با اتفاق میر صاحب در حویلی لو تقسیم آمده اند امروز که روز شنبه و بست و سوم ست تنجاسن وقت سه پهر از
رفت همین حساب بروز عوضه شما اخیر روز رسید رحیم بیگ عرضه مذکوره را انیوقت که دو پهر هنوز نزده اند آورد و عرضه و خط نهی
رسیم مطالعه در آوردم نقل شما بسیله بشیر پیش از تحریر شما در خیال من بود و این اندیشه بجا هم بود حسنت که میر فریاد در پیش ا
در پس شده او دل کرد گنهگار ایی در نقل طلبیدن امیر خسرو احوال هم او می برند انچه از حالات منشی نوشته بودید معلوم شد هرگاه
صاحب بنجا می آید او استعفا نوشته است و نمیشود بقول شما بهر صورت او هم می را تابع بخت و اتفاق باید بود اصل این
کامو دنیوی همه متعلق اتفاق است عقل و تدبیر درین انتظام دخل ندارد لیکن عقل هم ضرور است که آدم با آن سلامت می شود
بعضی دانا را باید که کاری نکند که عقلا او را نا عاقل دانند با عوام سر و کار ندارند نشسته باشند هزار شکر میکنیم که شما اینجا نمی آید اگر
بطریق حضرت بعد چندی اتفاق افتد معضایقه نیست و الا در کمی و بیشی علاقه منتظر اند اخته بنا باید مدهمین کم و زیاد میشود
فی الواقع دانایان لسب آبیچ دانسته اند و میدانند در نیجو صد سوای این عبارت که منافع آنها تعلق از دارد غلطی بود زیرا که تعلق
با آن دارد می بایست حالا محسن بتفصیل آگهی حاصل است خاطر شریف جمع باشد عند الفرصت گاه گاهی رسم تحریر با آقا جان
مخدوم هم جاری باید داشت اگر ایشان در بند رسمیات نیستند لیکن باز هم تقاضای محبت همین امیخواهد گنهگار ام جی خود را
فدای شما میدانند آقا صاحب کلان با هم خدا حافظ است و از بس کناره گزین اند از قسم طعام و شیرینی و میوه فصل هرچه
بدست آید میخورند دیگر خیریت است

رقعه ۴۸

اما بر شام دیروزه رحیم بیگ سه کیسه در بغل و خط میر نصیر الدین محمد در دست و همراه بهلبان
که زر نقد مهاجنان از بریلی آورده بود اینجا آمد من چون سر نامه را خواندم و نگاه بر رحیم بیگ کردم دانستم که شاید میر معروف
این تحفه را برای من فرستاده اند بخاطر این بود که همراه همین بهلبان به تو رسانم زیرا که من طالب این تحفه نیستم
لیکن چون مطالعه در آوردم معلوم شد که در حقیقت کیسه چهار عدد باشد برای تا هر سکه فرستاده اند آنوقت خود جای گفتگو
باقی نماند چون از بهلبان پرسیدم که این خود سه تاست چهارم کجاست گفت بعلت محصول پرمٹ که در عمل انگریز بهار از جا
ست بر کنار دریا تعین گهاٹ گذشته آمده ام سه روپیه برسید که فردا بگذرند و بر فته آنرا هم بیارم فقیر
با غلام صاحب گفتم ملازمان آغا صاحب زر مذکور با و داده که کیسها از و گرفتند معلوم شد که کیسها در روپیه ها گذاشته
بود که جا بجا داغدار شده بنوعیکه نقش نشستن داغها می مذکور در نمیتواند شد پس همین قرینه معلوم شد که میر معروف
کیسها بمهاجنی داده باشد و آن مهاجن در بغل خود گذاشته اینجا روانه نموده و بهلبان حرامزاده این حیله پیش کرد
تا زری بدست آید و الا محصول چهار کیسه سه روپیه نمیتواند شد خوب از باحه سپردو با انظرف ثانی این احوال را خواهم
نوشت امروز تا هر سکه هم آمده بود و هر سه کیسه تفویض ایشان نموده شد هر وقت که کیسه چهارم می آید آنهم سپرد ایشان خواهد شد
یک روپیه از شکوه هم آورده با غلام صاحب سپارده که این را بگیر بدو و رد و سه باقی از خانه خواهم فرستاد آغا صاحب نگرفتند بیان شما
که تا هر سکه هرگز مرد طامع نیست گاهی استفاده درین باب به طرف ثانی نکرده بلکه این قدر

این قدر بی پروا است که خط هم نمی نویسید میر صاحب … تعجیل می آرند خلاصه خط میر صاحب … ملاحظه …
مطالعه باید کرد … اخلاص مولوی شیر علی صاحب نقل نسخه ورد … نوشته خواهد رسید … و اگر نوشته گذاشته باشد
دو باره جهت … سید حسین … دوام کنند که شما … نوشته … رقعه ۱۴۹ … بخاطر مخفی نماند که در این ایام …
علی … ورق که جزو کامل باشد پر از اشعار منشی محمد صادق است … ورق دیگر از ارشادات شیخ محمد علی حزین …
نگاه باید داشت و یک بند کاغذ … و پنج بیت و دیگر … ردیف … بر حاشیه دیوان باید نوشت …
… مرزا حاجی … شما … این اشعار … غزل …
د پر … دو غزل که بعد از غزل اول نوشته … ردیف … ردیف … اتفاق
افتاده از باعث … آن … نسخه ذکر کرده بود این غزل تمام شد
شما همین پنج اشعار … ابیات باقی گفته خواهم نوشت … آن هم نوشته خواهد شد
رقعه ۱۵۰ منشی طلیق اللسان خواجه امام الدین سمرقندی که … زبان …
که خطی بنام میرزا صادق خان صفاهانی در لفافه خود … والد ماجد شما است فرستاده ام لازم که …
طلبیده بگویید که این خط … میرزا … اطلاع … رسانیده … بنام میرزا
صادق هم ایشان باید داد و اگر بسبب اتفاق جائی رفته باشد باید گفت که خط را حواله … که …
دروازه صاحب … باشد شود و بگویید که این خط … است هر گاه آغا صاحب …
عالی میرزا عباس … اشرف علی … لباس انگریزی … حضرت صاحب عالم …
… این احوال … اتفاق افتاده … میرزا اشرف علی داروغه دیوانخانه را که نایب …
… گلاب … روغن …
رسانیده … خلعت …
… روغن …
آورده بود جناب عالی … فرستاده … فراموش کرده بودم …
برای صاحب کلان آمده بود … دولت حضرت …
… خواص عرض کرده بودند لیکن هنوز ملاقات نشده … خواهد شد رقعه ۱۵۱
خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی … شیخ محمد حسین … فرستاده بودم
آنچه دستخط … راقم را از اول همین گمان بود لیکن … نوکری …
است کسانیکه این … دیده اند … ترک …
که از ترک نوکری … سبب … تنخواه … تنخواه اول …
شود بیچاره … تنخواه … رقعه ۱۵۲ خواجه امامی صاحب سلمکم الله تعالی

فسانه کی راکه خود نفس تقریر نموده باید بمیر نصیرالدین صاحب اطلاع بدهید جناب ممدوح درین روزها لغات چار شربت را
تصحیح ساییده باد مگیر ید عبارت هم کم کم بطور خود نمی پسندند که از تصنیف صاحب تنخطی برداند لیکن
اگر آدم جناب ممدوح بیاید آدم خود همراه آن آدم کرده باید فرستاد این از برای آنست که شما آدم ایشان را خوب نمی
شناسید والا اینقدر سعی مصرف نداشت و این رقعه هم برای همین نوشته شد والا اگر جناب ممدوح خود دو چار شش
شده می طلبید ند حاجت بر قعه هم نبود زیاده خیر رقعه ۱۵۲ خواجه صاحب مشفق مهربان سمرقندی الاصل سلمکم الله
تعالی تصنیف افسانه ببینید چنین بسیار خوش شد صد آفرین بلکه هزار مرحبا تحفه خوب بخشی باز دیگر
در تصنیف مقامهای شما اندکی بخشید بسبب اینکه از سبب عدم مناسبت چنانچه اینقدر در نجا طرز داشته باشید که
از تعریف بر سطر که در کتاب مضر رفته نام آنها را بعد فقرات مشتمل بر مدح او ذکر می کنند گویم مطلب تقدیم
نام از نیز حاصل نشود لیکن بسبب تنها است که اسم ممدوح بعد فقرات مدح مذکور نمایند این چنین یاد داخل
اغلاط نیست بلکه از عدم معرفت تقریر دوست و بد زیاده زیاده رقعه ۱۵۳ مهربان اما بعد سلام شوق
واضح باد که خط شما مرقوم چهار دهم شهر حال امروز که هفدهم ماه مذکور است رسیده مسرور ساخت
عبارت خط قابل تحسین آفرین بود الا در دو لفظ غلط واقع شده یکی کان توتماق بمعنی خون تخلیق تجابی قان
تیکماق هرچند در ترکی قاف و کاف یکیست لیکن توتماق بمعنی زاییدن است و توتماق بمعنی خون
ریختن و دوم در مدح امیر صاحب این فقره در احوال و مقیم نوشته اید امیر صاحب کوچک دل هم که خدا
خاک ایشان را برای ترحم بر حال غریبان سرشته است و اینقدر دستش داده اند چنین می بایست که خدا خاک
ایشان را با آب ترحم بر حال غریبان سرشته است و آنچه از یکی مرد معلوم مرقوم بود آن مرد که راشنا است شما
اید چه شخص است من زیاده روپیه برای خرج راه باو داده بودم شش یکبار و پنج یکبار بعد لیکن چون شیوه
فقیر مراعات حال بنی آدم است حرا فراد باشد یا حلال زاده احوال او نیز خواه راست خواه دروغ شنیده
رحم کرده همین سلوک را هم صد با گرفته اند و هیچ یکی از آنها آشنای من نبوده است لیکن نمی توان از نیز
سلوک می دانم که فلانی از راه دوستی با سلوک می ورزد و نمی دانند که من آشنای صاحب غیر هم در
دنیا مگسکنانم رقعه ۱۵۵ هر دو کاغذ مرزا حاجی صاحب بتفویض رستم خان باید نمود و من فردا بعد شکه
بعد چاشت آنجا خواهم آمد آخر روز شما را همراه گرفته باز اینجا می آیم و کاغذ عزیز کاغذ مرزا حاجی صاحب است آن را در
خریطه دان شما گذاشته من خود آمده دریافت میکنم رقعه ۱۵۶ پوشیده نماند که میر عبدالله بیچاره تاریخ بیست و نهم جمادی الاول
سنه ۱۲ هجری روز دوشنبه در حوالی توتنه بمرض سل و دق برحمت الهی پیوست از ینجا اینها خواهش داشته بعد به سیر همراه کرده لیکن سبب کرده اگر
به سیر هم سکرو چه شد با تفاق اطبا که این بیماری جان نبرده است حالا از دوا دور خود تو به سیر و سلفت آب و هوا آنجا
با مزاج من الفت گرفته و نیکه فقیر از کیا پیش ماند سفر نشد نفس کرده بود و فراق شیر مرغ شد یکه هیچ با هیچ باقی مانده جان نیکان ای آفرین
سیر چمن کرده روانه میشود خود که فقیر است ز خیال سیاسی نفیر نکرده بر این لیلیه سیاسی گذشته شفا کرده حالا کو جک ایدال ادمال کنسب

ست پنجروپیه باو داده آن مرحوم را برای فرستادن ... ذهن کرده اند اگرچه غم بیرون از نظر بجوانی او همه را تعزیت ساخته لیکن
با وجودش تا دیر بعید برو ... و چسپیده روزش می بوسید و خود را آنقدر نجات ... که خود یک قالب یک شده بود طبیعت
محسن هم چند روز ناساز بود و شفا یافت لیکن باز در غذا هم چیزی بی بهبودی شد و بیمار گردید حالا بفضل الهی است
سعادتمند تمام خانه بیت میرزا فتح علی برادرزاده حکیم شفائی خان است این بود احوال تازه که نوشته شد منهم در طرف
مدت سوای درد شانه رنجها کشیدم لیکن از یک هفته صحت کلی حاصلست خربوزه هم که خورده ام خوب هضم شد از
بعضی چیزها هنوز پرهیز میکنم مثل بادنجان و شلغم و دال ... انشاء الله بعد چند اگر ... حضور ...
عمارات چهار ... هم قابل دیدنست صبح و شام اگر کسی بالای بام ... که مشرف بر آن عمارات باشد ... آنجا
ایستاده شود مرقعها ... جلوه میدهد ... مرحوم باز آبادی و ... بسیار شده است
روزی که حضرت صاحب عالم بهادر با جناب عالی دوباره تماشای کوشک ... رقعه ... کتاب ... هم
بعد مراجعت باشارهٔ حضور پر نور چند فقره در وصف آن ... در آمد نقل آن ... الله است حق تعالی شما را بکام
دل رسانیده ... یار ... در خانه ... آمده ... اند رقعه ۱۵۷ ... نوبهار ... عندلیب ...
... حفظکم الله تعالی یقین کلیست که ... فقیر ... شغل فارسی ...
... لیکن خدا کند که باران ... الا ...
... خواهد بود ... مطلب ... چند دانه انگور و چند ...
از حضور ... فرستاده شده باید که بطور مناسب ... حصه کرده ...
... تمام شود ... کابلی ... عنایت شد این هم ... رقعه ۱۵۸
خواجه امامی صاحب ... امروز ... شهر حال ... سنبه ...
... رسید ... جمعه ... داخل شهر می شوم اگرچه ... احوال
نگارش پذیرفته ... مراجعت ... نیست ... احوال خود به
مخصوصان ... خبر ... رقعه ۱۵۹ خواجه امامی ... سلمه الله تعالی ... اشتیاق ...
معلوم ... خواجه ... خان ... فرخ آباد ... لیکن حال ...
... مواقف ... خواجه
صاحب موصوف لاله دبی پرشاد ... صاحب از ایشان گرفته خواجه
صاحب موصوف ... لاله دبی پرشاد ... شکر است که ...
... از فیض آباد ... فیض آبادی ...
باید ... رقعه ۱۶۰ ... این کتاب برای فروختن ...
بود لیکن قیمت زیاده از ... روپیه ... نجروپیه داده ام حالا

انصاف بدست شماست هرچه شما بگوئید قبول میکنیم [illegible] چه فهمیده‌ست که این خطها را نسخ خط آقا رشید و میرعماد
دانسته خیلی و چه قیمت نیک که دارد اگر پسند صاحب شد بمضائقه ندارد و میان [illegible] هر روز [illegible]
شد بسلام بخدمت شریف گفته عذر حاضر نشدن از کم فرصتیها کرده‌اند دیروز [illegible] بود [illegible]
شما هیچ نقل آن گرفته همین کاغذ را که بعد [illegible] شده از رقعه بسیار [illegible] خان خواهید داد که نزد آقا صاحبان [illegible]
رقعه ۱۶۱ من هر روزه در المیدان مازم شدم فرد [illegible] را طلبیده [illegible] میکنم رقعه ۱۶۱ اخواجه حاجی صاحب سلمکم الله تعالی
خط [illegible] [illegible] تصحیح [illegible] ملفوف عریضه خود در روانه سازید
دخط قاضی صاحب که [illegible] آقا صاحبان [illegible] اگر [illegible] خواستار [illegible] آنرا هم ملفوف باید نمود و
الاخط [illegible] امروز [illegible] آقا صاحبان [illegible] دیگر خواهید فرستاد [illegible]
جلد [illegible] چند خود رسید [illegible] صاحب خط مذکور را این علت که عذر [illegible] نوشته [illegible]
رقعه ۱۶۲ والا خط شما [illegible] رقعه ۱۶۲ اخواجه صاحب سلمکم الله تعالی بعد اشتیاق مخفی نماند که [illegible] بستانی [illegible]
اسم [illegible] امروز [illegible] لیکن [illegible] امروزه [illegible] الریال [illegible] صحیح [illegible]
رقعه ۱۶۳ [illegible] بود [illegible] گشتند [illegible] رسد [illegible] خود [illegible] هر کاه [illegible] باید [illegible]
که [illegible] رقعه ۱۶۳ اخواجه صاحب [illegible] محمد شفیع که [illegible] آمده بود و [illegible] مطالعه [illegible]
رقعه دیگر که بنام [illegible] فرستاده شد بعد مطالعه خطش رقعه [illegible] آقا صاحبان
مخدوم وقت [illegible] فرستاده بودم چون من عادت ندارم که [illegible] بکنم [illegible]
[illegible] بسیار [illegible] کشیدم لیکن [illegible] امروز [illegible]
رقعه ۱۶۴ [illegible] رقعه ۱۶۴ اخواجه صاحب سلمکم الله تعالی [illegible] مهمان میرزا حاجی صاحب بود [illegible]
آقا صاحبان [illegible] رسیده چون [illegible] صاحبان [illegible] وعده [illegible]
رقعه ۱۶۵ شب [illegible] رسید فردا [illegible] باتفاق میر صاحب [illegible] خواهم شد رقعه ۱۶۵ اخواجه
صاحب سلمکم الله تعالی میرزا [illegible] خواهید فرستاد من [illegible] دارم که نقل
آن تاریخها [illegible] شریف [illegible] میر محمد علی هم نقل آن [illegible] بود و نه من هرگز بخاطر ندارم
[illegible] یک ماده بدست آمده بود [illegible] آن نیز [illegible] چون عدد [illegible] کم بود [illegible]
متوجه ماده دیگر شدم بعد زمانی این ماده بدست آمد [illegible] ساخت [illegible]
وزیر اعظم شد آن سپهر جلال [illegible] هاتفی از تاریخ نشان مجد و کمال و سعادت اقبال
دیگر آنکه امروز یا فردا در عالم فرصت این چهار غزل تازه فقیر را بر کاغذی نقل کرده بدست آورم خود نزد آقا
رقعه ۱۶۶ صاحبان مخدوم باید فرستاد فردا بتکلیف میرزا حاجی صاحب [illegible] و از آنجا [illegible] بحضور
[illegible] رقعه ۱۶۶ اخواجه صاحب دریافت نمائید که مسلو [illegible] که [illegible] روز

سنه

یا امروز مرزا ... یک پهلوان ... موجود کنم ... [illegible] ... ان جا شما را با آقا بام طلب ... سفارش ... که ... [illegible]
یا خیر و صاحب ... [illegible] ... گفته ... قبله و کعبه عرض کرد ... وقت مناسب ... بهر حال اگر گفته
باشید مفصل ... والا ... رقعه ۱۲۷ خواجه ... صاحب سلمکم الله تعالی ... [illegible]
فرستاده شد باید گرفت ... میباید ... باید گفت که مرزا ... که دوستانش تحصیلدار پرگنات ... [illegible]
انگریز بود ... مقصود خود کامیاب شد ... آشنایانش همه معزول شده ... [illegible]
روپیه ... و سابق هم خط نوشته ... صاحب ... [illegible] ... مطلب ... [illegible]
راسخ این هم عمل آورده بود و گاهی که ... حاداد ... خود دلداد ... گفته ... بگوید که ... [illegible]
شما از پیش خود برای ... [illegible] ... خیریت ... رقعه ۱۲۸ مخفی نماند که ... شما ... [illegible]
صاحب قبله و کعبه ... یاد ... چون ... [illegible] ... فرستادن آن
... فراموش نمودند ... از خانه آقا صاحبان اینجا ... مطالعه ... آمد ... تحصیلداری ... [illegible]
مناسب عزت در سرکار ... انگریز بهادر ... تلطف و عنایت آقای عالی جناب ... صاحبان ... [illegible]
این ... تحصیلداری ... شما ... اندیشه نیست ... آقا را سلامت دارد ... [illegible] ... شما
... دیگر کامیاب ... شد ... در اصل ... سبب مهربانی ... حاضر باشی و خدمت شما
باعث آن باشد ... آشنائی ... نوشته ... صاحب مختار ... [illegible]
مذکور نوشته که چهار عامل برای پرگنات ... تحریر شده ... شان ... باشد صاحبان
... که باشد ... نماند ... صاحب والامناقب منتظر جواب ... این التماس ... [illegible]
شد عامل مذکور ... از آن شما ... خواهد رفت ... مضمون ... آشنای مذکور ... [illegible]
نوشته بود اگر بفضل الهی ... [illegible] ... خود خواهند کرد ... اینجا حالی ... [illegible]
... برای ... خود ... رسانیده شد ... حسن خان ... بیرادر خود ... نوشته بودند
که تحصیلداری بنام خواجه ... صاحب مقرر شده چون هندوستانیان از طریق انگریزان ... [illegible]
... اینجا گمان بردند که شما ... رسید ... سرکار ... [illegible] ... انگه
شخصی ... سرکاری ... شهرت ... که فلان ... قرار یافت بهر حال فال
نیک اثری دارد ... [illegible] ... بظهور می آید لیکن یا دعاگویان را
از وقت ... یاد باید داشت ... اینجا چنین ... [illegible] ... مطالعه ... آورده
... آقا صاحبان مخدوم ... فرستادم ... که جواب ... رسید ... خط دیگر
... خواهم فرستاد و آنچه در خط سابق نوشته بودم ... در خط شما غلط ... دیده ... تفصیلش اینست که این
تحریر در عالم ... و ترود خاطر ... شما ... [illegible]

رقعه

رقعه

می نویسید لیکن از سبب سرعت یا متعلق بودن خاطر بکار دیگر یا لکن ... قلم شما تشریح نمود انشاء الله العزیز وقتیکه ... طرف
می یابید و اطمینانی بهم رسید آنوقت بریان تا مطلع و دیگر ... کتاب لغت نزد صاحب فرستاده خواهد شد صاحب
من هنوز از خوش نویسی ندارم که شما ابو علی سینا شوید بظاهر خود درا درست کنید من ترقی شما در دنیا میخواهم اگر خدا علم و
دولت هر دو دهد سبحان الله کور چه میخواهد دو چشم بینا اگر علم بقدر ضرورت عطا فرماید و دولت زیاده از حد لیکن
عزت تمام به ذلت نه هی طالع و هی عنایت خداوندی این از خلی سرا بی ... جمله نمود چون او بذلت خود مشتاق
عزت ازشناست و میدانند که محبت او در دل شما ست از راه اخلاص ... کلمه بر زبان می آرد لیکن از دل نیست
اگر جواب صد ... نوشت از خط صد و بلکم خواهد نوشت امروز که از ده مهر اینجا وارد است شامی خواهد رفت
١٦٩ خطش ملفوف ست دو کاغذ دیگر یکی عنایت نامه حاجی اسمعیل نامی دوم کاغذ غزلهای مشاعره حال
سلمکم الله تعالی پوشیده نماند که لفافه اسمی آقا صاحب مختار حضور پر نور مرقومه بیست و یکم شهر حال این رسید
واحدی بیان مطلع نشد ... حال ... که من پریروز که بیست و سوم شهر حال بود خبر روانگی امیر ... ١٦٩
بتاریخ بیست و ششم شنیده برای ترخیص ملازمان جناب ممدوح بمجلس آمدم و رفتن ایشان هم زدم حالا در
شروع ایام برشکال روانه خواهند شد و دیروز که بیست و چهارم و روز شنبه بود آمدم آقا صاحب دام مجده
آن لفافه را مخفی آورده دستم داد بیرون در دالان ... بردم و باز سپرده در رفت ... نیز با خفای تمام من سپارید خط مرزا ابوالحسن
خان ایلچی ایران هم در لف آن بود همه بخوبی خوانده شد و کسی ندانست چون ... اینجا هستم و آقا صاحب آن جا
جواب از طرف ایشان لعبد ... خواهد رسید و هر جواب چه موقوفست ایشان شب و روز در یاد شما هستند تحریر
خطوط در مقام ... شدن ضرورت احوال تازه میشود باقی همین یک خط برای همه دوستان کفایت میکند صد
آفرین بر شما که بر سر نامه نام آقا صاحب نوشته بودید الا احتمال آن بود که چوبداران و پیادها بسرکاره ڈاک
می گفتند که مرزا ... بمجلس رفته است و سرکاره مجبور دریافت حال اینجا می آید ... تنها اینجا خط را میگرفتم
باز هم قباحتی نداشت و اگر جائی میرفتم صاحبان خانه این خط را گرفته از راه بی تکلفی میخواندند لیکن این احتمال
ضعیف است زیرا که من وقت آمدن خود همه آدمها را چه چوبدار و چه پیاده طلبیده تقید کرده آمده بودم که هر گاه خطی بنام
من آید بشما آن خط ... آقا صاحب بود هرگز بمجلس یا جای دیگر نخواهید فرستاد و اگر خلاف این عمل
آید از نوکری بر طرف خواهید شد آقا صاحب ... کردند و تهدید نمودند و در صورت آمدن خط بمجلس
احتمالی نداشت لیکن بسیار دانائی کار کردید رحمت خدا بر شما دیروز وقت شام در خطوط خانگی خطی بنام
صاحب ... فرستاده شد و در خط مذکور رسید لفظ تعزیت حادثه جان گداز هم هست اعاده آن چه ضرور حالا لعبد
لذین که عرضه برای حبیب خود نویسید آمدن مولوی کلیم الدین شفیع عدالت و دیگر ارباب عزت و مستشعران
صاحب والاقدر از دریافت این سانحه حوالة القلم باید نمود تا در نظر هم عزت شما جا گیرد و رقعه من که در رسیده
روانگی خانصاحب از لکهنو بحضور نمود بسیار بجا شد زیرا که نمودن رقعه وقت استفسار صاحب

والا جاه آنچه احوال خان صاحب نیابر اظهار کرده چه شکلی داشت صاحبی نیست آنچه منسوب هم آن را حکم قطعی نداشته شود خیال بکنید هرچه مناسب وقت و رأی شما پسندیده شاید عمل آورده باشید نام خدا رای شما صائب تر و من پسندیده است رقعه اخواجه صاحب عالیقدر سلمه الله تعالی رسید و خوش وقت
بمنزل رسیده عجب مسرت فزا گردید نوشته بودید که تاج الدین حسین خان باز به شما کسی را پیش فرستاده شدند
لیکن این لفظ را معلوم نیست مطلب نوشته بودید پوشیده نماند که را [illegible] مشغول از امروز یا فردا آمد است و مقام
همین السبب مینماید و معلوم بعضی آشنایان [illegible] شهرت است در ماحه المجالس [illegible] و بعضی شعر مرزا رفیع شعر
کفر ثابت هی به تمنای مسلمانی ٭ سبحه بشکست گره زنار تسبیح سلیمانی ٭ این است که تسبیح از تسبیح سلیمانی
و میم ساکن یعنی ریزه که در جبال بیابان و در ایران بحکم حاکم انتاجی آن و دیگر ذکر اوراد گیرند یعنی لنوییست در
استعمال یعنی سود و نفع است و سلیمانی سنگیست سیاه رنگ که درمیان آن رگ سفیدی میباشد که از آن زنار میگویند
غرض شاعر اینست که کفر و اسلام هر دو در اصل یکیست و فرق ظاهری نزد اهل تحقیق نامعتبر هرگاه کفر ثابت شد
همان ثبوت کفر سود مسلمانیست یعنی اسلام عین کفر و کفر عین اسلام است هر دو از هم جدا نمی شوند چنانکه زنار از
تسبیح سلیمانی منفک نمیتواند شد همین صورت کفر از اسلام و اسلام از کفر جدا نمی گردد تشبیه بانچه تعریف است که زنار از
تسبیح سلیمانی جدا ساختن تمام شد نه سهیم دیگر اینکه حال الحسن لقیضل شانی سطلی از سابق بهتر است اگرچه هنوز سبحان الله اعموره
لیکن هنوز سابق اختلاط میکنند و هیچند در این ایام صحت است که بیاده نویسند تا [illegible] نیست اکثر میل طبع بطعست
گلی میشود یا دل رغبت شیرینی میکند تا وقت خود بگوید که میل مرزا صاحب بسان وقتی که می آید سوال میدهد چیزی
کند من البته لعبت گلی میطلبم لیکن چون طبیب از شیرینی خوردن منع کرده است بهر طور که میشود از سر ابروا کنم اگر
گاهی اتفاق میشود یک نبات ریزه با دست هم با شیرینی پیشه لیکن چون علیم عیسی نفس است هر چند میرسد هم میرسد
معامله دلواپسید آنچه جناب مکتوب بنا نوشته بودید بران عمل نمایند نیک میدانم انجام کار در لکهنو باشید و در روز مشاعره بود
باعث آمدن بعضی احباب و خاطرداری آنها ودرود شاهزاده مرزا جهانگیر بهادر زیاده از پنج غزل هر غزل هفت بیتی اتفاق
نشد در خط آینده فرستاده خواهد شد مرزا جهانگیر شاهزاده روز پنجشنبه بیست و چهارم محرم داخل لکهنو شدند جناب عالی
با چشم تمام که شاید آصف الدوله با ضرورت استقبال مرزا جوان بخت شاه [illegible] نکرد تشریف شده
بودند شاهزاده موصوف عند السلطنت و دید مزاجی جناب عالی را در یک سه روز پهلوی خود نشانید شاهزاده
موصوف رخت انگریزی می پوشد و به جا موزه ارغوانی رنگ سبزیره [illegible] دیگر از رفقایش هم
هیئت دارند فقیر را هم یکروز اتفاق صحبت با او شد همین که سلام کردم کرسی طلب کرد و فقیر را نشانید
و چیزی همراه خود خوراند و دیگر چیزیست رقعه ۱۷۱ نامه اشتیاق و [illegible] که در وقتی که یاد هم شده حال بود انتقال
خط علی شمار رسیده رقعه مختصر بکلیه نام من بود آنهم مطالعه در آمد تاج الدین حسین خان صاحب به پهلو نداری رسیده
کاغذ دیگر برای کاتب خواهند فرستاد امروز آقا صاحبان خط دیگر برای من در زبان اردو نوشته بودند فرستاد

واحوال دریافت گردید و خط بنده هم نزد صاحب فرستاده شد لیکن یقین که جواب خواهد آورد و یکی را بطور خود در ڈاک
انگریزی سپرده است بعد ازین اگر خط قابل اخفا باشد درین لفافه فرستادن مصلحت نیست بهر دولت حضرت صاحب عالم
فرستادن مناسبت من آغا صاحب مختار فرمایند و امر که اگر بود ازین خط خواجه با اسد صاحب اینجا بیاید اگر از وقت
من اینجا باشم بهتر والا پیش خود نگاه داشته بتوسط آدم خود گوش من اطلاع بکنید هر جا که مناسب خواهد بود خواهم طلبید باید
خود نگاه باید داشت آدم مرا احوال … شما بعد مطالعه خط خیلی حواس شد … رقعه من نوشتند
که … امی سعت از دست رفت خدا داند حالا … با گرفتار خواهد شد صلاح به این نیست که خواجه قاضی
انجا فرستاده اند … خود نماید و تاج الدین حسین خان صاحب بعد مطالعه شما … و همین نوشتند که شما نجابت پناه انصاف
و قبله عرض بکنید که خطی بنام من متضمن نفرت خود از کار شکوه آباد و اطاعت عمال … خواجه امامی با انکار
باسید لطف و عنایت صاحب الاجناب … حکم حضور نمی‌رسید و انیقدر مضمون دیگر هم باشد که هر خوردار …
از حکم آقای خود چاره ندارد لیکن آینده وقت روانگی صاحب عالیشان او را اینجا نخواهم گذاشت و مستر صدار
تفضلات خدا نداده آنهم که او را وقت روانگی باید فرمایند تمام شد مضمون تاج الدین حسین خان انصاف اینوقت …
… تاج الدین حسین … رقعه قبله و کعبه و نزد قاضی صاحب … نویسانیدن رقعه قبله و کعبه بنام خان انصاف
رفته است ببینیم چه جواب می‌آرد … که ملفوف خط خانگی خواهد بود نوشته خواهد شد و خان انصاف
هم … اگر حضور از روانگی ایشان … شما همین قدر عرض بکنید که پنجشنبه … هم شهر حال یقین
که روانه شده اند من بنا بر احتیاط رقعه دیگری لفافه اسمی شما درین خط پیچیده ام احیاناً اگر صاحب والا مناقب بینند
که خط … متضمن این مضمون پیش شما کجاست باید که همین رقعه را نمایند دیگر خیریت **رقعه ۱۶۳** خط … رسید

رقعه ۱۶۳

… شهر حال رسید و … طلب گردید آنچه از احوال … دیوان ابوالحسن خان نوشته اید …
شد معلوم نیست که این … میر قمر علی مرحوم است یا پسر … میر باقر علی … پس دوست
قدیم هم نیست پدرش با من … بسیار داشت پیش از کتخدا شدن در لشکر نواب … خان …
… این بودن میر … مرحوم … سید مرجان اتفاق آمد و من هم … ایشان … با دوا
لشکر بود و هم … من بود و اکثر اوقات از اتفاق خود … او … میر باقر را هم
آنجا می‌دیدم گاهی از صبح تا وقت چاشت و گاهی … تا نصف شب با هم اختلاط می‌کردیم در میان روز …
روز نسخه بدیع المیزان که در علم منطق است پیش من می‌دید چون از … بیشتر شد من بنا بر ضرورتی با اکبرآباد …
شدم بعد از آنکه باز … رسیدم شنیدم که میر … به شاهجهان آباد روانه شد خاندان ایشان خیلی بزرگ است
ایشان در کشمیر ملقب بسادات مدنی اند میر مرتضی نامی فاضل بزرگ صاحب اجتهاد در مذهب امامیه گذشته
اند که خواجه محمد علی با اینهمه کمال شاگرد ایشان بود میر … عموی میر باقر علی … میر باقر مرحوم …
بود کمال زکاوت و قابلیت و وجاهت و تقوی در شانزده سالگی … شده

شده زندگی را بسیار دگر کرد شاید برادر کلان همین آگاهی می‌شمایند این نقل طرفه لطیفیست که میر قمر یعنی ابن باشد و کسانی که
پیش اکرام الله خان فرو خفته بود و چون دست بار خان موصوف بود ما نکند که میرزا بیر روز می تقاضا می شد به لکنو و خان
موصوف گفت که خدا هیچ آدم شریف را معامله با کسی نصیب نکند که عجب مردم بحیائی درین دیار باشند میر باقر
گفت که شما هم از اسم سید یعنی کشمیری تمام شد این ستان و آنچه از احوال این لوت سر کرده حوال انام کرده اید طینت ایشان
افتاده است او را هم اینقدر اخفا منظور نیست سبب این است که چون شما بسیار ... هم باقی مانده خود را وا نمی‌گیرند این خلائق
میگیرند این عمل را به زعم خود بد نمی‌دانند و علاوه این دیوثی را داخل عیش می‌شمارند یعنی زن خود را ... و خود بنگاه ...
نسبت ... همچنین خواهر و دختر را نیز هر چند ... که حرمت خواست خواهر و دختر گسیند چون ... کرات ...
برادر دیگران بیگانه اند اولاد شان هم مشکوک است درین صورت که آن زن از دست شد دختر و دختر ازین ... انتقال این
عمل بد نمی‌شود با اگر کسی بگوید که شما کرت ... چرا مستید ... غضب ... است که در نظر مردم صاحب این عمل
ذلیل و خوار است و هنوز ایشان درین صناعت مرتبه کمال رسیده و اند ... تشخیص ظاهری یعنی ...
و تجمل ظاهری هستند اگر ... باشد در میان نباشد رخت زبان ... شدند میان زنانه ... چه فرقست ایشان
هم بالطبع اعتنا به این ... لباس زنانه ... چه عجیب که در خلوت همین عمل را می‌کرده باشند لیکن ...
... خلیق دوست ... حرف نالائم هم ندارد از همین جهت ... لیکن
خدا بهر حال شعر چه توان کرد مردمان این اند ما همین مردمان نباید ساخت از کسی ...
... پیدا ملاقات باید ... میر نصیر الدین در بنارس و مولوی میر علی در ...
... میر موصوف در هر خط مستفسر احوال صاحب و متاسف بر کمی مشاهده می‌باشند ...
... لیکن امور اختیاری نیست اتفاقی است سبیل ... میر نصیر الدین ...
یا سید ... می‌خود ... اکثر ... سر رشته ...
به نیابت شخصی نوکری ... لیکن ... باشید که این نوکری زیاده از ...
چون منشی ... خداوند ... دیوانخانه ...
که وبال گردن او شده بود برای رفع ... در دست ...
این مرد که ... عوام است بلکه مثل بازاریان تمام ...
عقیل خالی شده است والا ... بخت ...
و قوف ... شاه پیر جان سید ...
... خواهم شد ... در دل ...
خطوط ... جا بجا رسانیده شد ... این خط کرده اند ...
... رقعه ۱۷۳ ...

ودر کتاب مذکور به این تحریر رسیده و اینجا نوشته می آید و اینها را اطلاع [illegible] و سخن و آداب نامند که بعضی از اینها سوای قلم و زبان
تعلق بجوارح نیز دارد یعنی با اعضای بدنی انسانی مخفی نماند که در مقابل شخص مساوی خود را بنده و مقابل خود را قبله و قبله
حاجات هم گفتن درست آمد صاحب و قبله و کعبه نیز و استاد و مرشد را هم باید گفت و به پدر زن نیز مضائقه ندارد
اگر ملکیه آقا نباشد لیکن پدر را نباید گفت و لفظ پیر و مرشد سوای استاد و مرشد دیگری نباید گفت لیکن سوا دیگر
علوم کتابی بیاد این کس و بدنه او استاد هم [illegible] و دیگر مثل کشتی وغیره صناعات کم رتبه در مقام دادن و عنایت
دادن نامند و به پدر سوای آمد و عنایت نباید گفت و در خطاب آنجناب باید گفت یا جناب یا آقا جناب و حضرت
هم مضائقه ندارد لیکن تو را اینها حضرت یعنی پدر [illegible] نباید کرد و در عقب نانش پدر را والد یا قبله گاهی باید گفت
اگر همین اشخاص مقابل باشند روبروی آقا هیچ و پسر خود را در مقابل این صاحبان سوای شخص مساوی غلام زاده گفتن
مضائقه ندارد و در روبروی شخص مساوی و صاحب تشخص بنده زاده باید گفت روبروی پدر نام او با پدر همچنین روبروی
بزرگان بلکه کم از پدر در مرتبه زیاده باشند مثل عم بزرگ و خال بزرگ لیکن اینجا غلام زاده گفتن نیز درست باشد
چرا که سوای شخص مساوی که آنجا خود را بنده گفتن سزاوار است و پسر خود را بنده زاده در مقابل اینها خود را غلام فدوی
باید گفت و بر نام پدر روبروی بزرگان لفظ صاحب اضافه نباید کرد و اگر کسی از بزرگان سوال کند که پدر شما چه نام
دارد باید گفت که زید یا عمرو زید صاحب و عمرو صاحب نباید گفت و روبروی اینها صاحبان پدر و برادر کلان را
استاده شده سلام باید کرد و در مکتوب بلکه برای بزرگی نمی پسندند پسر خود را برخوردار کامگار نباید نوشت غلام زاده
زید یا عمرو یا فدوی زاده و برای آشنائی همسر بنده زاده باید نوشت آنقدر سر آداب آقا آقا هر چند قسم باشد یکی اینکه
اینکس از سبب و کامیاب مطلب گردید یا اینکه از پیش خود سلوک می ورزد لیکن و را نیز آقائی است مثل سه ساله [illegible]
یا عامل پرگنه یا دیوان امیر پس چنین آقا را مربی و محسن و نوکر را رفیق و همدم و مصاحب نامند و در مقام عنایت کردن
بجای دادن و پدر خود را روبروی او قبله گاهی و قبله گاهی صاحب والد گفتن مضائقه ندارد و سلام هم مثل بزرگ خود
باید کرد و او را قبله و کعبه و قبله حاجات باید گفت و در عالم اختلاط هم خداوند گفتن مضائقه ندارد و تعظیم هم مثل پیش بزرگان باید کرد
و تشریف بیارید چه میفرمائید هم به دوستان و بزرگان گفتن [illegible] عرضی باید نوشت [illegible] بعضی [illegible] بعضی
باید و پسران [illegible] با مثل برادر [illegible] باید [illegible] روبروی او تعظیم بزرگی باید کرد [illegible] آقای [illegible] که در ملک دیگری
شریک نباشد [illegible] که روبروی [illegible] خود را غلام و پسر خود را خانه زاد باید گفت غلام زاده نباید گفت و پدر خود
را نیز غلام و برادر کلان را نیز نام یاد باید کرد بی اضافت لفظ صاحب و دادن او را مرحمت کردن یا دادن باید گفت
عنایت کردن نباید گفت و روبروی او تعظیم هیچ بزرگی نباید کرد و عند الذکر هم الفاظ بزرگی امیر در حق کسی زبان
نباید آورد و او را به دربار جناب عالی یا حضور باید گفت و عند الخطاب پیر و مرشد خداوند ولی نعمت و مرشد زادی
و روبروی او لفظ بهادر به پسر [illegible] زیاده باید کرد و آمدن آنها تشریف آوردن نباید گفت الا بزرگان
دین را و حضور [illegible] او بزرگی تمام باید [illegible] بزرگان او را نیز یعنی پدرش را حضرت جنت آرامگاه باید

گفت و پدر کلانش را حبت آرامگاه کلان قیا خود نیز بعضی آغاز نباید کرد و اگر مطلبی ضروری الاگر باشد جهر کرد ادا
باید کرد و اگر برای کار رفتن حکم کند تسلیم کرده باید رفت و وقت باز آمدن و ادا کردن مطلب نیز تسلیم باید کرد
و وقت مقابله او یک سلام و بعد از آن تسلیم کرده استاده باید شد یا باید نشست و اگر در روز سه بار دیکبار و دو بار رو برو
رفتن اتفاق افتد در هر مقابله سلام و تسلیم باید کرد و شاگرد با پیر و مرشد نیز باید گفت و عند السؤال لفظ کرامات نیز بان آید و
عرض مطلب باید کرد و نسبت کلان غائبانه غائبانه آنها را انبا باید گفت ملکیت علم اولی بود **رقعه ۱۷** پوشیده
نماند که طبیعت قوتیست الهی از شعور که در جمادات و درخت و حیوان و آدمی امانت نهاده است قدرتیست مثلا سنگ
را که از پائین بالا انداز ند مجبور بیست که از بالا بپائین آید اگرچه بائین نباشد مثل سقف یا درخت یا چیز دیگر پس
حرکت سنگ را که از پائین بالا رفته قسری نامند یعنی باختیار آدمی ست باختیار سنگ نیست و از بالا بپائین آمدن
را حرکت طبعی نامند یعنی طبع سنگ چنین اقتضا نموده که از بالا بپائین آید و میل آهن ومقناطیس هم ازین قبیل ست و
بالیدن درختان و سبز شدن برگ تر و یک بار یدن باران و وزیدن باد مراد از خصوصیت طبیعت و از همچنین گرگ نیز
نیز از گرگ ظاهرست که اگر گرگ را زنجیر بسته مقابل آن بز را بند نه یا استاده کنند او هم خواهد گریخت یا خواهد ترسید
یا خواهد مرد و پس ترسیدن بز از گرگ امریست طبعی یعنی در اصل خلقت از گرگ میترسد و میل خوردن اطفال شیر حیوان
شیر مادران بطرف مادران و زنان سپرده و ترسیدن حیوانات و بچه در مکان تنها وقت شب یا در جنگ تیغ امریست طبعی
پس آنچه امر طبیعیست هرگز زوال نپذیرفتست و ترک آن محال در قوت دیگریست که در سنگ و درخت نباشد خصوصیات
و آدمی دارد که آنرا عادت نامند و این فرقی بود که از تعلیم و فیض صحبت دیگری بهم حاصل میشود مثل کبوتر و لاتی که چون
او را ابتدا با کبوتران سر کشند و حیله کبوتری نکند یا فیل که تا دو سه آدم انگشت باشد حمله بر آدمی نکند یا بوزینه که بسی
او را بچه تعلیم و دیگر ازین قبیل ترسانند سلام بر و کنند و عادت آدمی از قبیل ظلیفه بسیار در عبادات و مثل زنان حرف
زدن و رقصیدن و خود را زن دانستن و قمار باختن و شراب خوردن بسیار باشد و این امر طبعی نیست اگر صحبت
قمار بازان هم نرسد هرگز قمار باز نخواهد شد و همچنین صحبت بی خبران لیکن بعضی کسان که صفا قوت قدسیه از حسن تیم
سر خیر را دریافت مینمایند و صحبت اصحاب ذیل را ترک کنند و ترک عادت هم چون ترک طبیعت بسیار مشکل ست لیکن
ممکن ست که بعد مرور ترک عادت صورت بندد و بخلاف ترک طبیعت که ممتنع باشد و موجودات دو گونه بود یا آنچه بقدرت
الهی از وقتیکه موجود گشته بحال خود ست مثال عقول و افلاک و ماه و مهر و دیگر ستارگان باآنکه یکی بصورت دیگری نشود و
چون آب و آتش و باد و خاک یعنی خاک بصورت آتش و آتش بصورت باد و همچنین خاک آب و آب خاک نشود و یا فنا پذیر شود
بدیه چون درختان میوه دار و بی میوه مثل درخت انار و سرو و ریاحین و تر چون درختان غله و بعضی گیاه ای خود رو که
سال بسال از زمین سر بر کشد و قلب ماهیت آنست که هیئت چیزی متغیر شود و این نیز ممتنع ست مانند گندم شدن نخود و
بالعکس یا طلا شدن مس که در مذهب اهل جنون حقیقتی دارد اما قلب ماهیت بی سعی آدمی بقدرت الهی خود بخود ممکن
ست چون بعضی جانوران کوچک که بعضی جانوران را بصورت خود سازند اگر شخصی بکمال باطن قلب ماهیت چیزی نماید

اگرچه دانایان قبول ندارند لیکن موافق عقیده خلق خدا هست آنچه که از پیغمبری بظهور آید آنرا معجزه گویند و اگر از
ولی کرامات و خرق عادت و اگر از فاسق سحر و اگر از کافر استدراج گویند چون خرق بمعنی دریدنست و عادت بمعنی خو
کرامت یعنی خرق عادت نامند باین جهت که آنکس عادت خود را پاره کرد یعنی از عادت بشری بیرون آمده این کار
کرده شاید عادت درین مقام بمعنی بلاقیت بابری بشد و لفظ علیحده در اصل علی حده بود لیکن در فارسی علیحده نوشته
میشود و در عربی علی حدة و فرق در خلاف عقل و خرق عادت هست که این عبارت فلانی اینهمه صاحب همت ست که گوشت
فرزندان خود در وقت ضرورت مهمان میخوراند خلاف عادت باشد ظاهر است که این حرکت خلاف حرکت انسان است
خلاف عقل نیست یعنی ممکن است که شخصی از راه جنون یا الم عقلی در عالم تقدلت فرزندان خود را کشته بمهمانان به
خوراند و خلاف عقل آنست که ممتنع باشد مثل پیچیدن آسمان در کاغذ باد و طلبیدن آفتاب از آسمان بزمین مثل شمس
تبریزی برای پختن گوشت که در عوام مشهور است این خلاف عقل باشد ثلث بیت هم ازین قبیل ست رقعه ۱۷۵ خواجه رقعه ۱۷۵
آغای مسلّم الله تعالی رقعه آن صاحبان متضمن طلب میر صاحب بمجلس دعوت که فردا قرار داده اند بخدمت ملازمان
ممدوح رفته بود معلوم شد که شما آنجا نبوده باید والا چند سطری هم بشما بخط من بود و بست خلاصه اینکه میر صاحب
عذر معقولی تحریر آورده اند سوای این فی الواقع مناسب آن بود که طعامی برای این صاحبان که از سفر آمده اند
از ان حرف میر سید میر کاظم در عدم ارسال طعام ضیافت حیله تعزیت رافع اعتراض باشد آمدن بخانه ایشان
نیز در گریه همین عذرست هر چند این بیچاره ها از تکلفات مبرای محض اند لیکن چون عیال وار ان را ضرورست که
پابند رسمیات باشند عذر امیر صاحب مسموع و معقول شد آمدم بر احوال شما دیروز چند در عالم تحریر وعده کرده
بودند امروز از رقعه امیر صاحب نیامدن شما نیز ترشح میشود بهر حال از جناب قبله و کعبه بپرسند اگر آمدن شما قبول
داشته باشد فردا باتفاق مرزا محمد صاحب بیایید و اگر از جناب والا ممنوع شوید همین عذر از طرف صاحب مسموع و
معقول ست لیکن بمیرزا محمد صاحب باید گفت که آمدن شما طفیلی نبود بلکه بدوستی این بزرگان
هم بیستند که در رکاب آقای آمدید فردا همراه او هم بیایید رقعه صاحب از طرف شما نیز نموده فرقه و دعوت
صیبو سبت زیاده خیریت رقعه ۱۷۶ واضح باد که انشای دیروز شما را دیدم خوب نوشته اید لیکن غرض
ازین غرض چیزی دیگرست وان اینست که از اول در براعت استهلال مناسبات باغ و چاه و برج و حمام و نهر رقعه ۱۷۶
را بیان بکنید و ذکر موسم ضرورست در انتهای تعریف این چیزها مدح نواب نصیر الدوله فارس الملک محمد علیخان بهادر
سپهدار جنگ پسر جناب عالی ضرورست زیرا که بانی این چیزها ایشان تمام شد این هم دیگر باید شنید که این وقت
جناب قبله و کعبه رفته تحقیق باید کرد که دختر شمس الدوله بهادر که قضا کرده است چند ساله عمر داشت حضرت امروز شنیده
چون بی اجازت جناب عالی جائی نمیروند در روز جمعه دربار نمیشود لهذا اراده دارند که فردا میر اکبر علی را در جناب
عالی بفرستند و بپرسند دیشب خود را در طرفشانی سپردند و در ابیات شما که درین انشا مرقوم کرده اید لفظ غلط
بود یکی طلوع و دیگری طلیح که هر دو بر وزن فعل اند لیکن حرف دوم و شاید وزن گردیم [illegible]

حرف دوم آورده آید و خود در یک مصرع طبع صحیح نشده اید مصرع مذکور هم در همین قطعه است اگر اینجا صحیح است گفته
و اگر اینجا صحبت دارد اینجا چه غلط است شیده خیال این غلطی را به ضرورت در دستان [illegible] باید است [illegible] است که هم
مسوده تکلیف آنرا خوب ملاحظه نموده [illegible] نکنید بعد صداقت کردن بازیکی لفظ را بفهمید در معنی چه [illegible] [illegible]
مطالبش چه حکمت دارد هر چند بد شد و لفظ فارسی باشد حقیقت آن در برهان قاطع [illegible] بشود و اگر لفظ عربی باشد [illegible]
از حقیقت آن آگاه نباشید و شعر [illegible] در شعر مضائقه ندارد [illegible] مسوده [illegible] بیاید که من از حقیقت این لفظ
ناآگاه نشستم رقعه ۱۷۷ میرزا محمد صفاهانی من سلمه الله تعالی امروز نجانه جناب صاحب [illegible] میرزا سید و صاحب
از آنجا عزم [illegible] شما دارم غرض اینست که امروز عوض لال بیگ به دکان کوتی [illegible] باید که [illegible] گوشت
ورق نقره بران [illegible] طلبیده است یا کهنه شده از مزه افتاده و اگر نو ساخته باشد و اچار [illegible] را [illegible]
را [illegible] شده و یک فلوس لدوی [illegible] بیاید یا لدوی [illegible] بیاید [illegible] تازه [illegible] آید
هر گاه احوال [illegible] تحقیق شود فرد [illegible] پیش نظر من باید بود و امر [illegible] لال بیگ [illegible]
کهنه و نو باید نوشت و [illegible] و چیز دیگر اگر کهنه هم باشد [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
خورد و من اگر بسیار [illegible] یکبار و بلکه کمتر خواهم خورد چار آنه را [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
باشد تا فردا کهنه نخواهد شد بلکه [illegible] ساخته [illegible] فردا الله تعالی [illegible] رقعه ۱۷۸
حال من روز بروز حالا بهتر است تازه اینکه چون مالش [illegible] مفید افتاد امروز [illegible] [illegible] آمده
پر کرده [illegible] ابو العیاش را دوران [illegible] بعد [illegible] که بسبب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
اندیست و دیشب بجای [illegible] یک پیاله با شوربای [illegible] مرغ خورده [illegible] [illegible] می شود
وزن پیاله [illegible] سه فلوس بود بخدمت صاحب کلان خود [illegible] من باید گفت [illegible] [illegible]
خواهم [illegible] اول بخدمت [illegible] شده و یک نان [illegible] پاره [illegible] آن خواهم [illegible] [illegible]
با ماست خواهم خورد و یک [illegible] کالان [illegible] هم [illegible] زیاده [illegible] رقعه ۱۷۹ [illegible] بخدمت
شما حاضر خواهم شد [illegible] خواهم [illegible] و آب را گرم [illegible] [illegible] قدری نبات کالپی [illegible] یک پیاله [illegible] باید [illegible]
که من همراه خود خواهم برد امروز [illegible] دکان کولی [illegible] [illegible] داخل کرده ام و [illegible] صاحبان [illegible]
سفر [illegible] و این [illegible] کم است بعد سه چهار روز [illegible] آن بخدمت شریف خواهد رسید رقعه ۱۸۰ [illegible]
احوال مزاج خود [illegible] بنویسید یا زبانی [illegible] آدم بکنید امروز اول صبح [illegible] دیدن میرزا ابو طالب خان بهادر
[illegible] بجواب [illegible] [illegible] [illegible] ایشان چه بگویم که [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] گرفتار شده اند [illegible] [illegible] [illegible] گرفته اند [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] نجات [illegible] رقعه ۱۸۱ لال بیگ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] میرزا [illegible] صاحبان [illegible]

...تخلص تسنه بود بعد و قلم و دوات هم و ترتیب تحریر نیم متصل بود و حرف گفته شد بهال مینویسیم که زینت متخلص متکلم هم بهالی
یکدو روز باز بیرون بیاید تا بسر مربانی آمده بعد از بندوبست آن معامله شما راکمیونماید و بعبور صاحب ان خود و از طرف من باید گفت
که حلوای سمی ول نصف باید نیا ید که این حیف صبیت از دست شد قابل توقف خوب نیست و از میر صاحب بپرسید که
خطوط کا لپی روانه شده باند و دو پیتزر دو آمده بر غنیمی آمده بود از آن بسخت خشت و دعی باید لیکن حق شعور
از دم خون جانب آن بیچاره بود زیاده خیریت **رقعه ۱۸۲** خواجه ابامی صاحب دریافت نمایند که آیشی این
شعدریت شما آسی امر و رخانه بجواب بید و اگر کسی از شما احوال من بپرسد بگویید ما خبر نداریم هرگز اینجانه را نشان نباید
داد اگر فرشته هم باشد باید گفت مگر آنکه با چه بینی پس من پیش بیارید ای صاحب باتری الان فساد است خود لا این دم بگیرد و الطبع خیریت آنهم
انذرونی ۱۱

	تمام شد رقعات	

غزل ریخته کلک جواهر سلک عمده شاعران عدیم العدیل نمر محمد حسن متخلص بقتیل

ز هم عشق تو پا بانی ندارد چه واندر تیه خار مغیلان ز نقش کشته از تو پیداست	چه دوست اینکه دربانی ندارد سیه روزی که دامانی ندارد چه حیرت با که پا یانی ندارد مسلمانان مسلمانش بگوئید	جنون آن گوکه سوی ما نیاید اثر دیگر به مجنون بجوئید سوال بوسه بید اشت از تو قتیل کافر ایمانی ندارد	کسی اینجا گریبانی ندارد که لیلی چشم گریانی ندارد لبش می جنبد و جانی ندارد

قطعه تاریخ وفات آن الاصفیا که یادش از نتایج افکار سر دفتر سخندانان روزگار شاه بیت دیوان نکته وری سر لوح بیاض سخندانی مولوی کرامت علی اطهر مغفور از مصرعه ثانیه مقطع غزل مرقوم است و مصرع لطافت مطلع او حسب تضمین از مصرع ثانیه هر سخته قلم جادو رقم تا رسیدن فصاحت نیز واقر از شعر که باعث کاشف نکات خفی و جلی است

	میرزا ناصر علی نور الله مرقده	

قتیل گفته پر درد افسوس تلمید و اسن جان حزین جا یک بود آئینه اندوهی بهم جلوه فرد	چه دوست اینکه دربانی ندارد سیه روزی که دامانی ندارد چه حیرت با که پایانی ندارد ز زندی کفر زنار مسلمانان	ز دست آتشم و خرقش مسلم که گوید در غم آن قیس تا که سبالی دید هم بجوی پیش قتیل کافر ایمانی ندارد	کسی اینجا گریبانی ندارد که لیلی چشم گریانی ندارد لبش می جنبد و جانی ندارد فرد

رقعات قتیل

Date	No.	Date	No.